

”NO MUT TUNGETTIIN HETI Tonne KORJAAMOON”

Korjaamo-hankkeen merkitys ammatillisten opintojen edistymisessä

Milla Himanka

Kaisa Maijala

Opinnäytetyö
Marraskuu 2013
Sosiaalialan koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

HIMANKA, MILLA & MAIJALA, KAISA:

”No mut tungettiin heti tonne Korjaamoon”

Korjaamo-hankkeen merkitys ammatillisten opintojen edistymisessä

Opinnäytetyö 92 sivua, joista liitteitä 12 sivua
Marraskuu 2013

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Korjaamo-hankkeen merkitystä ammatillisten opintojen edistymisen suhteen. Tutkimuksessa kuvataan ohjausta saaneiden nuorten kokemuksia heidän saamastaan avusta ja tuesta arjen ja opintojen suhteen. Tutkimukseen osallistuneet nuoret opiskelivat Tampereen seudun ammattiopiston Hervannan toimipisteen eri aloilla. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda esiin Korjaamo-hankkeen merkitys ammatillisten opintojen edistymisessä hankkeen toiminnan jatkosta ja rahoituksesta päättävälle tasolle.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena yhteistyössä Korjaamo-hankkeen työntekijöiden kanssa. Tutkimuksessa käytettiin soveltaen BIKVA-menetelmää ja luovia menetelmiä. Aineisto analysoitiin käyttäen aineistolähtöistä sisälönanalyysiä. BIKVA toteutettiin kolmitasoisena haastatteluketjuna. Saatu aineisto analysoitiin ennen siirtymistä seuraavalle tasolle. Tutkimukseen osallistui kahdeksan nuorta, seitsemän kehittämisryhmän jäsentä sekä kaksi Tampereen kaupungin osaamis- ja elinkeinolautakunnan jäsentä.

Hankkeessa mukana olleet nuoret olivat tyytyväisiä saamaansa tukeen ja apuun. Tutkimukseen osallistuneet nuoret tarvitsivat tukea opiskelussa sekä henkilökohtaisessa elämässään. Tuloksista nousi esiin arjen merkitys vaikuttavana tekijänä nuoren elämän kaikilla osa-alueilla. Arkielämän haasteet voivat haastateltavien mukaan heikentää motivaatiota opiskeluun. Tutkimus osoittaa ohjaajien tarpeellisuuden ammatillisessa koulutuksessa.

Tutkimuksen tulokset osoittavat nuorten opiskeluiden ja arjen tukemisen merkityksen. Koulumaailmassa tarvitaan entistä enemmän sosiaalialan osaamista. Lisäksi yksilöllisten opintopolkujen luominen on tarpeellista ja ammatillisen koulutuksen rakenteiden tulee olla joustavampia.

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

HIMANKA, MILLA & MAIJALA, KAISA:

“Well they put me right away to the Korjaamo”

The Significance of Korjaamo-project in the Progress of Vocational Studies

Bachelor's thesis 92 pages, appendices 12 pages
November 2013

The significance of Korjaamo-project with the progress of vocational studies was studied. This study describes the experiences of young people who had got help and support to their daily life and studies. The young people who took part to this study studied in various fields in Tampere Vocational College in Hervanta. The objective of the study was to bring out the meaning of Korjaamo-project in progress of vocational studies to the person who decides on the project's continuation and financing.

This study was made as a qualitative research in cooperation with employees of Korjaamo-project. The material was collected through an interview chain by applying Bikva-method and creative methods. The data was analyzed with qualitative content analysis. The data was collected from eight young people, seven members of the development team and two members of the city of Tampere Board of Knowledge and Economic Development.

The young people who were involved in this project were satisfied with the received support and help. The young people who took part in this study needed support in their studies and personal life. According to the interviewed young people every day challenges can decrease their motivation towards studies. This study showed that counselors are needed in vocational studies.

The results of this study showed how meaningful it is for young people to get support to their studies and daily life. The social work is more and more needed in a school world. In addition, the creation of individual study paths is necessary and the structures of vocational studies should be more flexible.

Key words: Bikva-method, guidance, marginalization, vocational school

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTON KORJAAMO-HANKE	9
2.1	Korjaamo-hanke.....	9
2.2	Hankkeen tavoitteista.....	10
2.3	Hankkeen tulosten väliarviointi	11
3	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	13
3.1	Tutkimustehtävä ja -kysymykset	13
3.2	BIKVA-menetelmä	14
3.3	Aineistonkeruu ja analyysi.....	16
3.3.1	Nuorten ryhmähaastattelu	18
3.3.2	Kehittämisyhmän ryhmäkeskustelu	22
3.3.3	Päättävän tason haastattelu.....	25
4	TUTKIMUKSEN TEOREETTISIA LÄHTÖKOHTIA	27
4.1	Kasvatus sosiaalisena toimintana.....	27
4.2	Nuoruuden määritelmä	31
4.2.1	Nuoren kasvun keskeiset psykologiset tekijät	32
4.2.2	Nuorison tutkiminen yhteiskunnassamme	33
4.3	Nuorten osallisuus, marginalisuus ja syrjäytyminen yhteiskunnassa	34
5	NUORISOTAKUU JA KORJAAMO-HANKE	40
5.1	Nuorisotakuu.....	40
5.2	Nuorisotakuun esiintyminen Aamulehdessä.....	41
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	45
6.1	Nuorten haastattelun tuloksia.....	45
6.2	Kehittämisyhmän ryhmäkeskustelun tuloksia	55
6.3	Päättävän tason haastattelun tuloksia.....	63
6.4	Tutkimustulosten yhteenvedo	65
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	68
7.1	Ohjauksen tärkeys.....	68
7.2	Kehittämisehdotukset.....	70
8	POHDINTA.....	72
8.1	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	72
8.2	Oman työn arviointia	74
	LÄHTEET	76
	LIITTEET	81
	Liite 1. Lupalappu opettajalle.....	81
	Liite 2. Esittelykirje nuorille	82

Liite 3. Suostumusasiakirja tutkimukseen osallistuville opiskelijoille.....	83
Liite 4. Nuorten haastattelun kysymykset	84
Liite 5. Nuorten omakuva tyttö ja poika sekä värikoodit	85
Liite 6. Kehittämisyhmän kutsukirje haastatteluun.....	88
Liite 7. Kehittämisyhmän haastattelun teemat	89
Liite 8. Päättävän tason haastattelurunko	90

LYHENTEET JA TERMIT

BIKVA	Brugerindragelse i kvalitetsvurdering, asiakkaiden osallisuus laadunvarmistajana
ELY-keskus	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
ESR-hanke	Euroopan sosiaalirahaston hanke
JOPO-ryhmä	Opiskelijaryhmä, joilla joustavat opintopolut
OPS	Opetussuunnitelma
TAMK	Tampereen ammattikorkeakoulu
TE-toimisto	Työ- ja elinkeinotoimisto
TREDU	Tampereen seudun ammattiopisto

1 JOHDANTO

Nuorten työttömyys on noussut viime vuosina ja se on herättänyt poliittista keskustelua maamme nuorisotyöttömyyden korkeasta asteesta. Myös nuorten syrjäytyminen koulusta ja työelämästä on ajankohtainen puheenaihe. Ammatilliseen koulutukseen hakeutuu ja sinne myös pakotetaan pakkohaun kautta yhä useampi nuori. Koulutukseen päässeet nuoret ovat erilaisista lähtökohdista tulevia ja opiskelutaidot ovat eritasoisia. Myös kiinnostus ja motivaatio opiskeluun vaihtelevat paljon eri opiskelijoiden välillä.

Vuonna 2012 Pirkanmaalla aloitti uusia opiskelijoita ammatillisessa koulutuksessa yhteensä 4 482. Kaiken kaikkiaan vuonna 2012 Pirkanmaalla oli opiskelijoita ammatillisessa koulutuksessa 11 964. (Tilastokeskus 2013.) Ammatillinen koulutus kasvattaa suosiotaan vuosi vuodelta ja eritasoisia opiskelijoita on yhä enemmän. Ammatillisessa koulutuksessa aloittaneista opiskelijoista kaikki eivät kykene opiskelemaan eivätkä valmistu suunnitellusti koulutuksesta. 15–29-vuotiaista nuorista oli vuonna 2010 syrjäytyneitä viisi prosenttia. Tämä tarkoittaa kaiken kaikkiaan 51 341 syrjäytynyttä nuorta. (Myrskylä 2012.)

Tätä varten on kehitetty erilaisia hankkeita tukemaan nuoria opiskelussa ja opintojen loppuun saattamisessa. Yksi tällainen hanke on opinnäytetyössä tutkimamme Korjaamo-hanke, joka toimii Tampereen seudun ammattiopistossa. Korjaamo-hankkeessa ohjaajat työskentelevät nuorten kanssa auttaen heitä elämänhallinnassa, arkeen liittyvissä asioissa ja suorittamaan opintonsa loppuun.

Valitsimme opinnäytetyön aiheeksi molempia kiinnostavan aiheen, joka liittyi nuorten syrjäytymiseen ja Nuorisotakuuseen. Aihe on ajankohtainen Nuorisotakuun astuttua voimaan 1.1.2013 alkaen. Löysimme aiheeseen liittyvän hankkeen, jolla ehkäistään nuorten syrjäytymistä. Opinnäytetyö tehtiin Korjaamo-hankkeen ohjauksen merkitystä arvioiden. Korjaamo-hanke toimii Tampereen seudun ammattiopistossa, Tampereen ammattiopiston entisissä toimipisteissä. Hankkeen työntekijät toimivat eri alojen opiskelijoiden tukena auttaen opiskelijoita suorittamaan tutkintonsa päätökseen sekä tukevat heitä erilaisissa opiskeluun vaikuttavissa haasteissa. Opinnäytetyön aihe liittyy läheisesti koulumaailmaan ja nuoren elämänhallintaan sekä nuoruuden muihin haasteisiin.

Tässä työssä tutkittiin Hervannan toimipisteen opiskelijoiden ja työntekijöiden kokemuksia Korjaamo-hankkeesta. Opinnäytetyön tutkimus käsittelee nuorten saaman ohjauksen merkitystä heidän opintojensa ja arkensa suhteen. Nuorten saaman ohjauksen merkitystä ei ole aikaisemmin tutkittu Tampereen seudun ammattiopistossa. Mielestämme on tärkeää saada vastauksia suoraan ohjausta saaneilta nuorilta. Heillä on tieto, onko tällainen tuki tarpeellista. Ja myös Korjaamo-hankkeen työntekijät halusivat saada tietoa ohjaustyön merkityksestä.

Opinnäytetyön tavoitteena on osoittaa palvelun tilaajalle Korjaamo-hankkeen ohjauksen merkitys nuorten ammatillisten opintojen edistämisessä. Merkitystä tutkittiin keräämällä nuorten kokemuksia Korjaamo-hankkeesta saamastaan ohjauksesta. Korjaamo-hankkeen palvelun tilaajana toimii Tampereen kaupunki. Korjaamo-hankkeen rahoitus on päättymässä vuoden 2013 lopussa. Toiminnan jatkon kannalta on tärkeää viedä suoraa tietoa nuorilta myös päättävälle tasolle, jotta hankkeen luomat toimintatavat eivät loppuisi ulkopuolisen rahoituksen päättyttyä. Tiedon vieminen päättävälle tasolle auttaa tuomaan esiin ohjaustyön tarpeen ja merkityksen palvelun tilaajalle.

Aineiston keruussa käytettiin BIKVA-menetelmää. Se toteutettiin kolmitasoisena haastatellen nuoria, hankkeen kehittämisryhmää ja päättävää tasoa. BIKVA-menetelmä on asiakaslähtöisen arvioinnin menetelmä. Siinä asiakkaiden kokemukset ja ajatukset viedään työntekijätasolle ja sieltä edelleen porras portaalta ylemmälle tasolle. BIKVA-menetelmä toteutetaan yleensä kolmi- tai nelitasoisena. Tässä opinnäytetyössä sitä käytettiin kolmitasoisena. Sovelsimme perinteistä BIKVA-menetelmää käyttäen myös luovia menetelmiä.

2 TAMPEREEN SEUDUN AMMATTIOPISTON KORJAAMO-HANKE

Tampereen ammattiopisto ja Pirkanmaan koulutuskonserni-kuntayhtymä yhdistyivät 1.1.2013. Yhdistymisessä syntyi uusi ammatillinen oppilaitos, Tampereen seudun ammattiopisto TREDU (Pirko 2007). Korjaamo-hanke aloitti toimintansa Tampereen ammattiopistossa ja siirtyi yhdistymisen myötä TREDUn alaisuuteen. Yhdistyminen ei kuitenkaan muuttanut hankkeen toimintatapoja eikä lisännyt ohjaustyön toiminta-aloja. Yhdistyminen ei vaikuttanut tutkimuksemme tekemiseen, sillä tutkimuksessa keskityttiin vain TREDUn Hervannan toimipisteen opiskelijoihin.

2.1 Korjaamo-hanke

Korjaamo-hankkeen tarkoituksena on estää syrjäytymistä, edistää koulutukseen integroitumista ja tutkintojen loppuun suorittamista. Korjaamo-hanketta hallinnoi Tampereen kaupungin toisen asteen koulutus. Korjaamo-hanke on Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rahoittama Euroopan sosiaalirahaston hanke, joka toimii TREDUssa entisen Tampereen ammattiopiston toimipisteissä. Kohderyhmänä ovat alle 25-vuotiaat nuorisosteen perustutkinto-opiskelijat. Hankkeeseen osallistuneilla nuorilla on ongelmia opintojen suorittamisessa tai opinnot ovat vaarassa keskeytyä tai pitkittyä. (Tampereen ammattiopisto, 2012.)

Hankkeessa toimi tutkimuksen aikana viisi ohjaajaa TREDUn eri toimipisteissä sekä projektipäällikkö. Hankkeessa toimivat ohjaajat olivat koulutuspohjaltaan eri alojen ammattilaisia. Kolme heistä oli sosionomeja, yksi sosiaalityöntekijä ja yksi insinööri. Korjaamo-hankkeen henkilökunta vaihtui opinnäytetyön prosessin aikana. Tutkimukseen eivät osallistuneet opinnäytetyön teon aikana hankkeeseen rekrytoidut uudet ohjaajat. Korjaamo-hanke aloitti toimintansa elokuussa 2010 ja se päättyi vuoden 2013 loppuun mennessä. (Korjaamo-hankkeen esite.)

Ohjaajien tehtäviin kuuluu tukea nuoria opinnoissa, tarjota yksilöllistä apua nuoren tilanteeseen ja auttaa heitä suorittamaan tutkintonsa loppuun. Ohjaajien tarjoaman tuen avulla nuorilla on mahdollisuus integroitua paremmin opiskeluun ja suorittaa kesken jääneitä ammattiopintoja valvotusti loppuun. Korjaamo-hankkeen työntekijät tarjoavat

apuaan opiskeluun liittyvissä asioissa ja nuoren kasvuun sekä itsenäistymiseen liittyvissä kysymyksissä. Ohjaustyöllä nuoria pystytään tukemaan arkeen liittyvissä asioissa, esimerkiksi virastoasioiden hoitamisessa tai ihmissuhdeongelmissa. Ihmissuhdeasioihin liittyvät ongelmat saattavat koskea nuoren ja vanhempien välistä vuorovaikutusta tai nuoren ja hänen kumppaninsa ihmissuhdetta.

2.2 Hankkeen tavoitteista

Hankkeen tavoitteet määritellään rahoitusta haettaessa. Euroopan sosiaalirahaston hankkeet tarjoavat yksittäisille ihmisille parannuksia heidän elämäänsä sekä luovat uusia mahdollisuuksia. Euroopan sosiaalirahaston hankkeilla on työllistävä vaikutus ja niillä voidaan helpottaa ihmisiä saamaan parempia työpaikkoja. Euroopan sosiaalirahaston hankkeet edistävät kansalaisten koulutusta ja elinikäistä oppimista. Näin hankkeet edesauttavat ihmisten työmarkkinoille pääsyä ja tarjoavat samalla heille tarvittavat taidot menestyä työssään. (Euroopan sosiaalirahasto 2013.)

Korjaamo-hanke on Euroopan sosiaalirahaston hanke. Korjaamo-hanke saa rahoitusta Pirkanmaan ELY-keskukselta ESR-hankkeena, lisäksi hankkeelle on myönnetty Euroopan sosiaalirahaston ja valtion rahoitusta. (Korjaamo 2013.) Rahoittaja määrittää Korjaamo-hankkeelle tietynlaisia tavoitteita. Euroopan sosiaalirahaston määrittämät tavoitteet tässä hankkeessa ovat Korjaamo-hankkeen määrittelemiä ylemmän tason tavoitteita. ESR-hankkeen mukaiset tavoitteet Korjaamo-hankkeelle ovat osaavan työvoiman saatavuuden lisääminen, koulutuksen läpäisyasteen parantaminen ja koulutuksen läpäisyaikeiden nopeuttaminen. Nämä edellä mainitut Korjaamo-hankkeen tavoitteet ovat ylemmän tason tavoitteita. (Korjaamo-hankkeen esite 2012.)

Hankkeella on omia yleisiä, alemman tason tavoitteita. Tällaisia tavoitteita ovat omaohjaajan tuki nuorelle, jossa nuori saa tehostettua ohjausta, mikäli opintojen etenemisessä on esteitä tai nuorella on tuen tarvetta elämänhallinnassa. Hankkeessa toimii erillinen ryhmä, jossa opiskelijoille tarjotaan pienryhmäopetuksessa mahdollisuus suorittaa rästiin jääneitä ammattiaineiden opintoja. Tämä on nimeltään Konesoppi. Se on suunnattu kone- ja metallialan opiskelijoille, joilla opinnot ovat keskeytyneet tai viivästyneet. Konesoppi mahdollistaa yksilöllisen opiskelun ja henkilökohtaisen tuen. Korjaamo-hanke

tarjoaa yksilöllistä tukea opinnoissaan viivästyneille nuorille, jotta he saisivat suoritettua tutkintonsa loppuun. (Korjaamo-hankkeen esite 2012.)

Korjaamo-hankkeella on lisäksi sekä määrällisiä että laadullisia tavoitteita. Määrälliset tavoitteet pitävät sisällään hankkeelle asetetut ohjaustuntitavoitteet. Näitä ovat 550 varsinaista asiakasta projektin aikana. Tällä tarkoitetaan opiskelijoita, jotka saavat vähintään seitsemän tuntia ohjausta hankkeen aikana. Lisäksi toisena määrällisenä tavoitteena on tarjota 1505 ohjauspäivää projektin keston aikana. Yksi ohjauspäivä pitää sisällään seitsemän tuntia työskentelyä. Laadullisten tavoitteiden päämäärä on kehittää uusia toimintamalleja opiskelijoiden, opintojen ja kasvun tukemiseen. Nämä tavoitteet on jaettu neljään kategoriaan: koulutuksen läpäisyasteen parantamiseen, koulutuksen läpäisyaikojen nopeutumiseen, osaavan työvoiman saatavuuden lisäämiseen ja nuorisotakuun toteutumisen paranemiseen. (Nuppola 2013.)

2.3 Hankkeen tulosten väliarviointi

Korjaamo-hankkeen ohjauksessa oli opiskelijoita ollut mukana yhteensä 439 ajalla 1.8.2010–30.6.2012. Tämä aika ei kata koko Korjaamo-hankkeen toimimisaikaa. Hanke kestää vuoden 2013 loppuun asti. Nämä 439 opiskelijaa olivat Korjaamo-hankkeen pitkäkestoisia asiakkuuksia. Lisäksi lyhytkestoisia asiakkuuksia oli samanaikaisesti 753. Ohjaukseen osallistuneet opiskelijat jaettiin pitkäkestoisiin ja lyhytkestoisiin asiakkaisiin. Pitkäkestoiset asiakkaat olivat opiskelijoita, jotka saivat Korjaamo-hankkeen ohjaajien ohjausta yli seitsemän tuntia. Lyhytkestoiset asiakkaat olivat opiskelijoita, jotka olivat saaneet ohjausta opintoihinsa liittyen alle seitsemän tuntia Korjaamo-hankkeen toiminnan aikana. Ohjauspäiviä tänä aikana oli yhteensä 984. (Hankkeen seurantatiedot, 2012.)

Korjaamo-hankkeen aikana Tampereen ammattiopiston laatu- ja arviointiyksikön tilaston mukaan keskeyttäneitä oli vuonna 2011 7,5 prosenttia ja vuonna 2012 vastaava luku oli 9,1 prosenttia. Valtakunnallisesti keskeyttämisprosentti oli lukukautena 2010–2011 noin 9 prosenttia. Tampereen ammattiopiston keskeyttämisprosentti vuonna 2011 oli valtakunnallista tasoa alempi (Tilastokeskus 2013). Käytetyissä keskeyttämisluvuissa oli mukana myös koulutussektoria vaihtaneet opiskelijat, esimerkiksi kone- ja metallipuolelta catering-alalle siirtyneet nuoret. Korjaamo-hanke auttoi nuoria löytämään oike-

an alan, joka usein tarkoitti aloitettujen opintojen keskeyttämistä ja uusien aloittamista. Myös nämä opiskelijat luettiin mukaan sekä Tampereen ammattiopiston keskeyttämisprosentteissa että valtakunnallisissa keskeyttämisprosentteissa. Todelliset keskeyttämisluvut olivat pienempiä juuri näiden alaa vaihtaneiden opiskelijoiden mukaan laskemisen vuoksi. (Nuppola 2013.)

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tämä opinnäytetyö lähti liikkeelle Korjaamo-hankkeen projektipäällikön koulullemme lähettämästä sähköpostikyselystä syksyllä 2012. Sähköpostissa tarjottiin mahdollisuutta tehdä opinnäytetyö Korjaamo-hankkeelle. Opettajan ohjaamana otimme yhteyttä projektipäällikköön marraskuussa 2012. Tapasimme hankkeessa mukana olevat työntekijät loppuvuodesta, jolloin sovittiin tutkimuksen näkökulma ja tutkimusmenetelmä. Päädyimme tutkimaan Korjaamo-hankkeen merkitystä nuorten, kehittämisryhmän ja päätävän tason näkökulmasta. Esitimme ideapaperin joulukuussa 2012. Tämän jälkeen aloitettiin tutkimussuunnitelman työstämisen, jonka esittelimme maaliskuussa 2013. Tutkimussuunnitelmaa tehdessä työstettiin tutkimuksen teoreettisia lähtökohtia ja aloitimme tutustumisen lähteisiin. Tutkimussuunnitelman valmistuttua haettiin Tampereen kaupungilta tutkimuslupa. Haastattelut ja aineiston analyysit tehtiin kevään ja syksyn 2013 välisenä aikana. Opinnäytetyön tulokset esiteltiin Korjaamo-hankkeen päätösseminaarissa Tampereella marraskuussa 2013.

3.1 Tutkimustehtävä ja -kysymykset

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä on selvittää Korjaamo-hankkeen merkitystä nuoren opintojen etenemisen ja loppuun saattamisen suhteen. Lisäksi selvitettiin hankkeen vaikutusta kokonaisvaltaisesti nuoren elämään. Kokonaisvaltaisella nuoren elämällä tarkoitamme tässä opinnäytetyössä Korjaamo-hankkeen vaikutusta nuorelle itselleen ja hänen opintojen suhteen. Tähän luetaan mukaan nuoren arki. Ensimmäisen tutkimustehtävän kysymykseen haastateltiin hankkeeseen osallistuneita nuoria. Toinen tutkimustehtävän kysymys oli suunnattu hankkeen kehittämisryhmälle ja päättävälle tasolle.

Korjaamo-hankkeen tavoitteena on osaavan työvoiman saatavuuden ja koulutuksen läpäisyasteen parantaminen sekä koulutuksen läpäisyajojen nopeuttaminen. Opinnäytetyössä keskitytään TREDUn Hervannan toimipisteen opiskelijoiden haastattelemiseen. Opinnäytetyön tutkimustehtävään haetaan vastauksia seuraavilla tutkimuskysymyksillä:

1. Miten nuoret ovat kokeneet Korjaamo-hankkeen merkityksen itselleen ja opintojen etenemisen suhteen?
2. Millainen merkitys Korjaamo-hankkeen ohjauksella ja tuella on kehittämisryhmän ja päättävän tason mielestä ollut nuoren opintoihin?

Opinnäytetyössä tutkitaan Korjaamo-hankkeen merkitystä ammatillisten opintojen etenemisen suhteen. Merkitystä tutkitaan nuorten tuesta ja ohjauksesta saamien kokemusten kautta. Tutkimme Korjaamo-hankkeen ohjauksen merkitystä myös nuoren arkeen ja opintoihin liittyen. Toinen tutkimuskysymys esitettiin Korjaamo-hankkeen kehittämisryhmälle ja päättävälle tasolle. Työssä tarkastellaan myös nuorten syrjäytymistä ja sen ennaltaehkäisyn mahdollisuuksia.

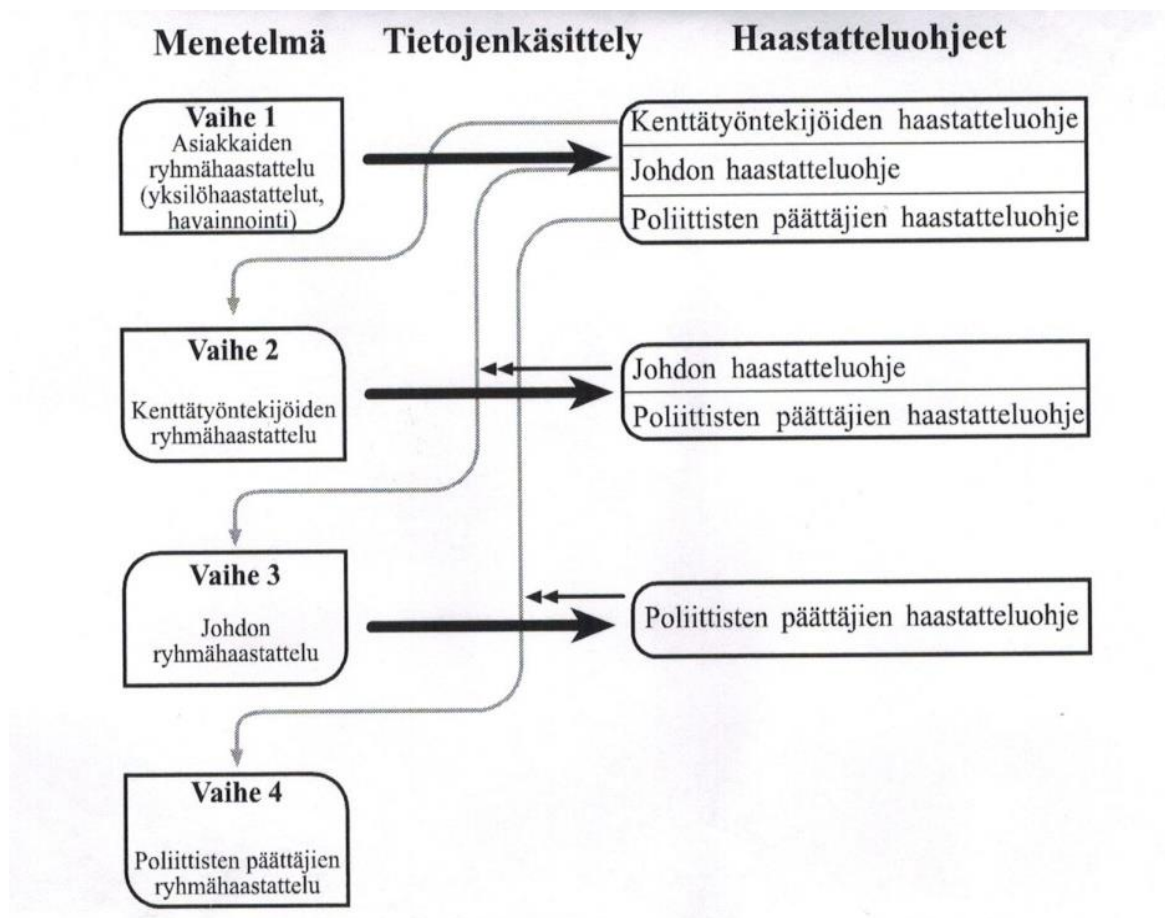
3.2 BIKVA-menetelmä

Tutkimus on laadullinen tutkimus, jonka aineiston hankinnassa käytettiin soveltaen BIKVA-arviointimallia. Laadullisen tutkimuksen tekemisessä BIKVA-arviointimalli on hyvä menetelmä. BIKVA-menetelmässä haastattelut toteutetaan alhaalta ylöspäin haastatteluketjuna. Haastatteluketjussa oli kolme eri tasoa: Korjaamo-hankkeessa mukana olleita opiskelijoita, hankkeen kehittämisryhmä ja hankkeen luomien toimintojen jatkosta päättävä taso. Haastattelut analysoidaan jokaisen tason välissä ja analysoitu tieto vietään seuraavalle tasolle. BIKVA-menetelmä on asiakaslähtöinen, koska sillä saadaan asiakasnäkökulma tuotua esiin päättäjille. BIKVA-menetelmässä käytettävä tiedonkeruu on kvalitatiivista. (Krogstrup 2004, 7–12.)

BIKVA-mallin päätavoitteena on kentällä työskentelevien henkilöiden oppiminen ja kehittyminen. Usein on myös välttämätöntä, että päättävä taso muuttaa omia toimintamallejaan. Tämä nähdään tarpeellisena, jotta kehitystä tapahtuu. Näin asiakkaan kriteerit sosiaalityötä kohtaan ja todellinen työ ovat sulassa sovussa. Usein kehittämisprosessissa oleellista on arvioijan tuottama tieto BIKVA-menetelmästä, joka edesauttaa muutosta. BIKVA-menetelmää käytettäessä arvioinnin välineenä arvioijan rooli on merkityksellinen. (Krogstrup 2004, 13–14.)

BIKVA-mallin perusajatus on, että asiakkaalla on tarpeellista tietoa, jonka avulla julkisen sektorin palveluita pystytään kohdentamaan paremmin. BIKVA-malli on asiakkaita osallistava yhteinen oppimisprosessi, jolla saadaan kehitettyä palveluja. BIKVA-menetelmässä oleellista on asiakkaiden mukaan saaminen ja osallistaminen sekä haastattelut. Ilman asiakkaiden kokemuksia BIKVA-malli ei ole toteutettavissa. Asiakkaat määrittävät osaltaan haastattelujen kysymykset ja seuraavalla tasolla käsiteltävät asiat. (Krogstrup 2004, 15, 25.)

Alla olevassa kuviossa Krogstrup (2004, 14) kuvaa BIKVA-menetelmän etenemistä. BIKVA-menetelmä kuuluu responsiivisiin arviointimalleihin. Tämä tarkoittaa sitä, että arvioinnin lähtökohtana on huomioida jokaisen sidosryhmän ääni. BIKVA-menetelmällä saadut tiedot ovat arvoperusteisia. Tällä tarkoitetaan haastatteluista saatujen tuloksien henkilökohtaisuutta. (Krogstrup 2004, 10.)

KUVIO 1. BIKVA-malli (Krogstrup 2004, 14)

Kuviossa vasemmalla puolella kuvataan haastatteluun osallistuvat sidosryhmät sekä heidän kanssaan käytettäviä menetelmiä. Kuviosta poiketen teimme haastatteluketjun toisessa vaiheessa haastattelun ryhmäkeskusteluna johtuen osallistujien pienestä määrästä. Pystysuunnassa olevat ohuet nuolet kuvaavat haastateltavilta saadun tiedon kulkusuuntaa. Nuolet osoittavat tiedon siirtymisen asiakkailta kenttätyöntekijöille, asiakkailta ja kenttätyöntekijöiltä johdolle ja tämän jälkeen tieto viedään poliittisten päättäjien tasolle. Tutkimuksessa käytetyn sovelletun BIKVA-menetelmän kolmitasoisuuden vuoksi emme käyttäneet kaaviossa kuvattua kolmosvaihetta. Päädyimme kolmitasoiseen BIKVAan johtuen Korjaamo-hankkeen projektiluonteesta, jossa hanke toimii itsenäisenä koulun sisällä. Koulun johdolla ei ole päätäntävaltaa eikä tietoa hankkeen tulevasta rahoituksesta. Näin ollen päädyimme ohjaavan opettajan johdolla siirtymään suoraan BIKVA-menetelmän vaiheesta kaksi, kenttätyöntekijöiden ryhmähaastattelusta vaiheeseen neljä, poliittisten päättäjien ryhmähaastatteluun. (Krogstrup 2004, 16.)

3.3 Aineistonkeruu ja analyysi

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksen toteutuksessa käytettiin soveltaen BIKVA-menetelmää (Krogstrup 2004). Osana haastatteluja käytimme nuorten kanssa Omakuva-menetelmää (Soininen 2011, 9). Sovelsimme tätä menetelmää vastaamaan tutkimuksen tavoitteita. Toteutimme BIKVAn kolmitasoisena (Krogstrup 2004). Ensimmäisessä tasossa haastateltiin hankkeessa mukana olleita nuoria. Toisessa tasossa vietii nuorten haastatteluista saadut tulokset hankkeen kehittämisryhmälle. Kolmannessa tasossa esiteltiin nuorilta ja kehittämisryhmältä esiin nousseita teemoja päättävälle tasolle.

Haastateltavat valittiin hankkeeseen osallistuneista ja apua saaneista nuorista helmikuussa 2013. Valinnan tekivät opinnäytetyön työelämätahon eli Korjaamo-hankkeen ohjaajat. Kutsu haastatteluun lähetettiin kymmenelle nuorelle, joista kahdeksan osallistui tutkimukseen. Kehittämisryhmään kuuluu ryhmänohjaajia, kuraattoreita, opinto-ohjaajia sekä hanketyöntekijät. Kehittämisryhmän haastatteluun lähetettiin kutsu 22 jäsenelle, joista haastatteluun osallistui kolme hankkeen ohjaajaa, kaksi kuraattoria ja kaksi opinto-ohjaajaa. Tämän jälkeen sovittiin tapaaminen Tampereen kaupungin osaa-
mis- ja elinkeinolautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kanssa.

Teimme aineiston analyysin käyttäen sisällönanalyysiä. Tämä menetelmä on aineiston analyysin perusmenetelmä. Laadullisessa analyysissä aineistoa tarkastellaan usein yhtenä kokonaisuutena, vaikka aineisto koostuisi erillisistä tutkimuskohteista esimerkiksi yksilöhaastatteluista. Aineistoa tarkastellaan silti kokonaisuutena. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistolle ominaista on sen moniulotteisuus sekä ilmaisullinen rikkaus. Tästä kirjoittaa myös Pertti Alasuutari (2007) kirjassaan *Laadullinen tutkimus*. Analysoimme aineiston taso kerrallaan. BIKVA-menetelmää käytettäessä saatu aineisto analysoidaan jokaisen haastatteluketjun välissä. Analyysi aloitettiin nuorten haastattelusta. Nuorten haastattelun analysointi aloitettiin litteroimalla haastattelun nauhoitukset. Kehittämisyhmän haastattelu litteroitiin, jonka jälkeen aloitimme aineiston analysoinnin myös tällä BIKVA-menetelmän tasolla. Nauhoitimme myös päättävän tason keskustelun, jonka litteroimme sana sanalta. Tämän jälkeen päättävän tason aineistosta nostettiin esiin keskeiset asiat.

Litteroinnin jälkeen saatu aineisto pelkistettiin. Pelkistämällä aineistosta kerättiin tutkimuksen kannalta keskeiset asiat. Pelkistämisen jälkeen aineiston analyysi jatkui saatujen tulosten ryhmittelyllä. Ryhmittelyssä aineistoa tiivistetään muodostaen alaluokkia. Tämän jälkeen aineistosta muodostetaan yksi pääluokka. Nuorten haastattelusta muodostamistamme alaluokista teimme kehittämissyhmän haastattelun teemat. Seuraavaksi teimme kehittämissyhmän haastattelun, josta saadun aineiston analysoimme samalla tavalla kuin nuorten haastattelun aineiston. Nuorten ja kehittämissyhmän haastatteluista nousseiden teemojen pohjalta rakennettiin päättävän tason haastattelun kysymysten teemat. Viimeisenä vaiheena kerättiin päättävän tason haastattelusta esiin nousseet mielipiteet. Tekemämme aineistonanalyysi toteutettiin edellä kuvatussa järjestyksessä BIKVA-menetelmän asiakaslähtöisyyden vuoksi. BIKVA-menetelmässä asiat viedään taso tasolta ylöspäin.

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi koostuu kolmesta eri vaiheesta. Nämä vaiheet ovat redusointi eli pelkistäminen, klusterointi eli ryhmittely ja viimeisenä vaiheena abstrahointi eli käsitteellistäminen. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa tehtävällä redusoinnilla aineistoa pelkistetään jättämällä siitä pois tutkimuksen tavoitteen kannalta epäolennainen tieto. Pelkistettyämme nuorten haastattelun aineiston kaikki kysymykset ryhmittelimme pelkistetyt ilmaukset alaluokkiin. Tämä on analyysin toinen vaihe, jota kutsutaan klusteroinniksi. Tämän jälkeen nimettiin alaluokat. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 108–112.)

Alaluokkien ryhmittely tehtiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin viimeisen vaiheen helpottamiseksi. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin viimeistä vaihetta kutsutaan abstrahoinniksi. Aineiston pelkistämisen jälkeen olemme ryhmitelleet aineiston siitä esiin nousseiden teemojen mukaan omiin luokkiinsa. Olemme muodostaneet luokat esiin nousseiden samankaltaisuuksien mukaan. (Tuomi ym. 2011, 110.)

Viimeisessä vaiheessa, abstrahoinnissa, erotetaan kerätystä aineistosta tutkimuksen tavoitteiden kannalta tärkein sisältö. Tästä erotetusta sisällöstä muodostetaan teoreettisia käsitteitä. Abstrahoinnissa eli käsitteellistämässä aineistoa yhdistellään erilaisin käsittein. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä saadaan vastaus esitettyyn tutkimustehtävään yhdistelemällä käsitteitä. Aineiston sisällönanalyysi pitää sisällään tulkintaa ja päättelyä. Tällaisessa aineiston analyysimenetelmässä empiirisestä aineistosta saadaan käsitteellisempää näkemystä tutkittavasta aiheesta. (Tuomi ym. 2011, 111–112.)

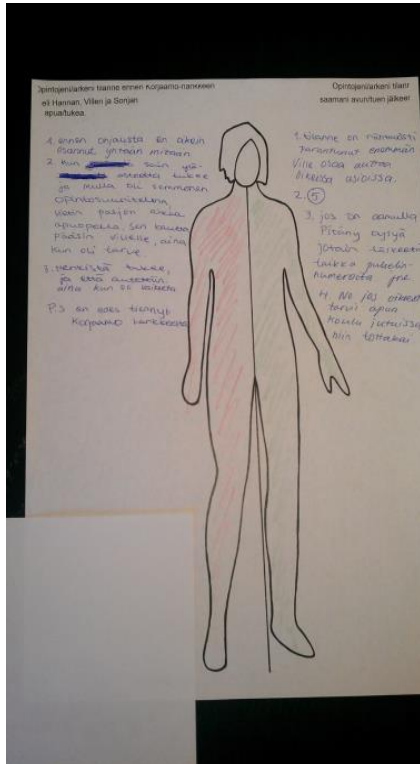
3.3.1 Nuorten ryhmähaastattelu

Rakensimme nuorten haastattelun kysymykset kahden eri teeman ympärille. Toinen teema käsitteli nuorten tilanteita ennen Korjaamo-hankkeen ohjaukseen tulemistä ja toinen teema liittyi nuorten tilanteeseen ohjauksen saannin jälkeen. Kysymyksiä tehdessä pohdittiin keinoja saada nuoret vastaamaan kysymyksiin motivoituneesti. Tämän vuoksi päädyttiin käyttämään luovia menetelmiä madaltamaan kynnystä osallistua haastatteluun. Myös haastattelutilanteen luominen viihtyisäksi ja avoimeksi auttoi saavuttamaan haastateltavien luottamuksen. Olimme kertoneet nuorille lähetettävässä esittelykirjeessä tutkimuksesta, haastattelutilanteesta sekä antaneet yhteystietomme mahdollisia kysymyksiä varten. Päädyimme nauhoittamaan haastattelut, jotta saimme kaiken tiedon muistiin litteroimalla sen jälkikäteen.

Nuorten haastattelu tehtiin maaliskuussa 2013. Haastattelu nauhoitettiin ja se kesti tunti kaksikymmentä minuuttia. Haastattelun alussa esittelimme itsemme, kerrottiin hankkeesta ja opinnäytetyöstä sekä päivän kulusta. Kerättyämme nuorilta allekirjoitukset suostumusasiakirjaan (Liite 1), aloitettiin haastattelu. Nuorille jaettiin omakuva-monisteet (Liite 5). Nuoret kirjoittivat vastauksensa esittämiimme kysymyksiin omakuva-papereihin. Tämän jälkeen he saivat värittää tunnetilojaan ennen ja jälkeen ohjauk-

sen (kuvat 1 ja 2). Nuoret saivat käyttää neljää eri väriä, jotka olivat ennalta nimetty eri tunnetiloja kuvaaviksi.

Seuraavana esittelemme kaksi esimerkkiä ensimmäisen tason haastatteluun osallistuneiden nuorten omakuvista. Kuvissa näkyy tytön ja pojan omakuva sekä heidän kuvaamiinsa tunnetiloja.

KUVA 1. Esimerkki naisopiskelijan omakuvasta

tuesta ja avusta. Nuorten haastattelussa toimimme haastattelijoina, aineiston kerääjinä esittäen nuorille kysymyksiä ja ohjaamalla ryhmähaastattelua eteenpäin. Ryhmähaastattelua ohjasi asettamamme tavoite, joka oli aineiston hankinta ja sen analysointi BIK-VAn seuraavalle tasolle.

Nuorilta tarvittiin henkilökohtaista ja kokemuksellista tietoa Korjaamo-hankkeen merkityksestä nuorten opintoihin ja nuorelle itselleen sekä sen toimivuudesta. Nuoret toimivat ryhmähaastattelussamme tiedon antajina. Ryhmähaastattelun luonnetta vahvistaa haastattelun tallentaminen ja haastattelijoiden tekemät muistiinpanot. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 23.) Ryhmähaastattelu dokumentoitiin nauhoittamalla, jonka jälkeen litteroimme dokumentoidun aineiston sanasta sanaan.

Ryhmähaastattelu rakentuu kysymysten ja vastausten varaan. Kysymykset ja vastaukset luovat rakenteen ryhmähaastattelulle ja strukturoivat haastattelun kulkua. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 22–23.) Tutkimuksessamme ryhmähaastattelu rakentui edellä mainitulla tavalla. Nuoret vastasivat esitettyihin kysymyksiin ensin kirjallisesti. Haastattelun kysymykset jaettiin kahteen osioon, ennen ja jälkeen ohjauksen saannin. Kaikki haastateltavat vastasivat kaikkiin esitettyihin kysymyksiin, jonka jälkeen kävimme kysymykset läpi ryhmähaastattelun keinoin. Tällöin jokainen nuori sai henkilökohtaisesti kertoa vastauksensa. He kertoivat myös sellaista tietoa, mitä he eivät kirjoittaneet vastauspaperiin. Heille suotiin myös mahdollisuus olla kertomatta mitään ja jättää vain kirjallinen versio.

Nuorten haastattelun tulokset analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen. Haastattelun tuloksia analysoitaessa on hyvä ottaa huomioon haastattelun vuorovaikutuksen merkitys. Haastattelu on aina vuorovaikutuksellinen tilanne, johon osallistuu haastattelija(t) ja haastateltava(t). Haastattelun osapuolet olivat tässä haastattelussa lähtöisin erilaisista sosiaalisista todellisuuksista. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 27–29, 36.) Haastattelijoina valmistauduimme kohtaamaan nuoret ja suomaan heille sananvapauden.

Nuorten kanssa työskennellessä tärkeitä ominaisuuksia ovat luotettavuus, varmuus, uskottavuus sekä tasapuolisuus kaikkia kohtaan (Innanen 2011, 8). Otimme haastattelijoina nämä asiat omassa työskentelyssä huomioon. Haastattelun alussa teimme selväksi nuorille haastattelun rungon ja aikataulun. Tällä saimme luotua yhteistä toimintakulttuu-

ria sekä luottamusta meihin. Tieto haastattelutilaisuuden sisällöstä edesauttoi nuoria sitoutumaan haastatteluun.

Analysoimme aineiston siten, että ohjauksen saantia edeltäviin kysymyksiin saadut vastaukset analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on kolme vaihetta. Ne ovat redusointi eli pelkistäminen, klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli käsitteellistäminen. Nuorten haastattelusta saatu aineisto, joka liittyi ohjauksen saannin jälkeiseen aikaan, kuvataan kaavioiden avulla. Kysymys, joka liittyi Facebookin merkitykseen ohjauksen yhteydenpidon välineenä, analysoitiin aineistolähtöistä analyysimenetelmää käyttäen.

Analysoituamme nuorten aineiston muodostettiin kehittämisryhmän haastattelun kysymysten pohjaksi seuraavat teemat. Teemat olivat nuorten kiinnostuksen herättäminen ammatilliseen koulutukseen, Korjaamo-hankkeen merkitys opiskeluun, nuoren kiinnittäminen koulunkäyntiin, vuorovaikutuksellisen suhteen luominen nuoreen ja Nuorisotakuu.

3.3.2 Kehittämisryhmän ryhmäkeskustelu

Kehittämisryhmän haastattelu tehtiin toukokuussa 2013. Haastattelu tehtiin TREDUn Hepolamminkadun toimipisteessä. Kutsuimme haastatteluun 22 kehittämisryhmään kuuluvaa henkilöä. Kutsutuista paikalle saapui seitsemän henkilöä. Kutsussa kerrottiin mitä varten haastattelu tehdään ja miten se toteutetaan. Suunnittelimme tekevämme haastattelun käyttäen learning cafe –menetelmää. Haastatteluun osallistuvien pienestä lukumäärästä johtuen päädyttiin tekemään haastattelu ryhmähaastatteluna. Käytimme ryhmähaastattelussa learning cafe –menetelmää varten tekemäämme haastattelurunkoa. Haastattelu aloitettiin tarjoamalla osallistujille virvokkeita. Kävimme yhdessä keskustellen läpi viisi kysymystä eri teemoista, jotka nousivat esille nuorten haastatteluista. Näin saatiin vietyä nuorten viestiä eteenpäin BIKVA-menetelmän seuraavalle tasolle.

Haastattelu nauhoitettiin osallistujien suostumuksella. Haastattelun jälkeen litteroimme aineiston, jonka jälkeen se teemoiteltiin. Osallistujamäärän jäätyä toivottua pienemmäksi, joutuimme soveltamaan alkuperäistä suunnitelmaa. Alkuperäisenä suunnitelmana oli toteuttaa haastattelu learning cafe –menetelmällä. Vaikka haastattelun toteutustapa

muuttuikin, saatiin riittävä määrä aineistoa kasaan. Keskustelua teemoista olisi riittänyt pidempäänkin, mutta pidimme kiinni suunnitellusta aikataulusta.

Kehittämisyhmän haastattelussa käytettiin aineistonkeruun menetelmänä ryhmäkeskustelua. Ryhmäkeskustelu tarkoittaa ennalta sovittua keskustelutilaisuutta. Tilaisuuteen on kutsuttu ryhmä ihmisiä keskustelemaan ennalta määrätystä aiheesta ennalta määrätyn ajaksi. Ryhmäkeskustelu on yleensä vapaamuotoinen keskustelutilaisuus. Verrattuna muihin Euroopan maihin, Suomessa ryhmäkeskusteluun osallistuu yleensä kuudesta kahdeksaan osallistujaa. Tämä on vähemmän kuin esimerkiksi Ranskassa, jossa osallistujia saattaa olla kymmenestä viiteentoista. Tekemässämme ryhmäkeskustelussa osallistujien määräksi muodostui pienempi joukko kuin mitä oli kutsuttu paikalle. Paikalle saapui seitsemän haastateltavaa. Tämä on kuitenkin tyypillinen osallistujamäärä ryhmäkeskusteluissa Suomessa. (Valtonen 2005, 223.) Pienehkö osallistujamäärä selittyy osaltaan ryhmäkeskustelun ajankohdasta. Haastattelu pidettiin loppukeväästä 2013 ja kevät-hän on koulumaailmassa kiireistä aikaa. Nauhoitimme haastateltavien luvalla kehittämisryhmän haastattelun. Nauhoittaminen helpotti meitä haastattelun purkamisessa ja analysoimisessa.

Nuorten ryhmähaastattelun ja kehittämisyhmän ryhmäkeskustelun välillä suurimpana erona voidaan pitää tilanteen luonnetta. Ryhmähaastattelussa osallistujia ei rohkaista keskustelemaan kysymyksistä keskenään vaan haastatteli ja esittää ryhmätilanteessa kysymykset vuorotellen jokaiselle osallistujalle. Kun taas ryhmäkeskustelussa haastatteli ja esittää teemaan liittyvän argumentin kaikille yhteisesti keskusteltavaksi ja kommentoitavaksi. Ryhmäkeskustelun tavoitteena on saada aikaan tietoista vuorovaikutusta osallistujien välille. Tällaista ei tapahdu ryhmähaastattelussa. Ryhmäkeskustelulle ominainen aineisto syntyy osallistujien ja vetäjien välisestä vuorovaikutuksesta. (Valtonen 2005, 223–224.)

Analysoimme sisällönanalyysin avulla kehittämisyhmän ryhmäkeskustelun vastaukset. Haastattelun viimeinen teema, joka koski Nuorisotakuuta, käsittelemme tämän aiheen lopussa erillisenä kappaleena. Kappaleessa tuodaan esiin ryhmäkeskustelussa heränneitä mielipiteitä Nuorisotakuusta. Nuorisotakuuta koskevaa aineistoa ei ole analysoitu aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmällä, koska aineisto pitää sisällään mielipiteitä ja yleistä keskustelua aiheesta.

Analysoituamme nuorten haastattelun muodostettiin siitä teemat kehittämisryhmälle. Ensimmäinen teema käsitteli nuorten kiinnostuksen herättämistä ammatilliseen koulutukseen. Toisena teemana keskusteltiin Korjaamo-hankkeen vaikuttamismahdollisuuksista ja sen merkityksestä nuorten opiskeluun. Kolmantena teemana nostettiin esiin kehittämisryhmän haastattelussa nuoren kiinnittäminen koulunkäyntiin. Tämä teema nousi esiin nuorten haastattelusta. Neljäntenä teemana käsiteltiin vuorovaikutuksellisen suhteen luomista nuoreen ja viimeisenä käsiteltiin Nuorisotakuuta. Kehittämisryhmän neljä teemaa muodostettiin nuorten haastattelun keskeisistä esiin nousseista asioista.

Kuten nuorten haastattelun analysoinnissa, myös kehittämisryhmän haastattelun analysoinnissa redusointiin kaikki keskustelun teemat aineiston analyysin ensimmäisen vaiheen mukaan. Ryhmäkeskustelusta saatu aineisto klusteroitiin, joka on aineiston analyysin kolmesta vaiheesta toinen vaihe. Klusteroinnin eli ryhmittelyn avulla muodostettiin ryhmäkeskustelusta kootun aineiston pohjalta pelkistettyjen ilmauksien kautta alaluokat. Aineiston ryhmittelyssä koottu tutkimusaineisto tiivistyy, siinä yksittäiset tekijät sisällytetään laajempiin käsitteisiin. Klusterointi kuuluu osaksi abstrahointiprosessia. Viimeisenä vaiheena abstrahointiin eli käsitteellistettiin kehittämisryhmältä saatu aineisto. Tässä viimeisessä vaiheessa aineistoa käsitellään alkuperäisen tiedon kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. (Tuomi ym. 2011, 111.)

Ryhmäkeskustelun viimeisenä teemana keskusteltiin Nuorisotakuusta. Kysyimme keskusteluun osallistuvien työntekijöiden mielipiteitä Nuorisotakuusta. Kaikki ryhmäkeskusteluun osallistuneet pitivät Nuorisotakuuta hyvänä asiana, mutta sen toteutus sai osakseen kritiikkiä. Erityisesti esiin nousi valmistuneiden opiskelijoiden seuranta ja vastuu heidän jatkopaikastaan. Tällä keskustelijat tarkoittivat esimerkiksi jatko-opiskelupaikan tai työelämän vastuuta nuoren paikasta yhteiskunnassa. Kenen vastuulla on nuorten ”koppaaminen” ammatillisen koulutuksen jälkeen? Peruskoulun jälkeen opinto-ohjaaja soittelee nuoren perään ja varmistelee opiskelupaikan saannista. Tarvittaessa opinto-ohjaaja auttaa jo peruskoulunsa päättäneitä nuoria löytämään opiskelupaikan. Keskustelussa nousi esiin vastaavanlaisen järjestelmän luominen myös ammatillisen koulutuksen jälkeen. Mutta kuka sen hoitaa ja mistä siihen saadaan rahoitus.

Ryhmäkeskustelussa nousi esiin myös vaihtoehtojen vähyys. Nuoret

”tungetaan samaan putkeen”.

Tällä keskustelussa tarkoitettiin yhteiskunnassa nuorille olevien vaihtoehtojen vähyyttä. Esimerkiksi työpajoja sellaisille nuorille, jotka eivät ole opiskelukuntoisia, on liian vähän. Myös oppisopimuskoulutusta pidettiin puutteellisena. Esiin nousi esimerkiksi oppisopimuskoulutuspaikkojen saamisen vaikeus. Keskustelijat toivat esiin tarpeen muille väylille kouluttautua ammattiin kuin vain ammatillinen koulutus päiväopiskeluna. Tärkeänä pidettiin joustavan opiskelun mahdollisuuden kehittämistä. Tällä keskustelijat tarkoittivat valmistumista nopeammalla aikataululla tai opiskelujen sovittamista nuoren opiskelutaitoihin.

Ryhmäkeskustelussa yhdeksi tärkeäksi aiheeksi nousi myös se, minkä takia nuoria koulutetaan aloille, jotka eivät työllistä? Nuoret itse ovat ilmaisseet ryhmäkeskusteluun osallistuville työntekijöille turhautumisen tunteen valmistumisen jälkeen odotettavasta työttömyydestä. Valmistumisen jälkeen nuoret ovat halukkaita töihin, mutta eivät ilmaiseen työharjoitteluun.

3.3.3 Päättävän tason haastattelu

Toukokuussa 2013 otimme yhteyttä Tampereen kaupungin osaamis- ja elinkeinolautakunnan varapuheenjohtajaan sopiaaksemme tapaamisesta hänen ja lautakunnan puheenjohtajan kanssa. Halusimme viedä heille tietoa TREDUssa toimivan Korjaamohankkeen ohjauksen tuloksista. Tapaaminen toteutui syyskuussa 2013 Tampereen kaupungin virastotalolla. Osaamis- ja elinkeinolautakunta vastaa Tampereella ammatillisen koulutuksen tilaamisesta. Tämä oli syy miksi otimme yhteyttä juuri heihin. Molemmille keskusteluun osallistuneille oli Korjaamo-hanke jo ennestään tuttu.

Haastattelu toteutettiin dialogisena vuoropuheluna keräämästämme aineistosta muodostamiemme teemojen pohjalta. Aloitimme haastattelun esittelemällä itsemme ja kertomalla tapaamisen kulusta. Kysyimme ja saimme luvan haastattelun nauhoitukselle. Osaamis- ja elinkeinolautakunnan puheenjohtajan kiireellisestä aikataulusta johtuen tapaaminen piti lyhentää puolestatoista tunnista yhteen tuntiin. Tulostimme osallistujille

valmiiksi keskustelun pohjana käytetyn materiaalin (liite 9). Keskustelu rakentui nuorten ja kehittämisryhmän haastattelun tuloksien pohjalle. Keskustelu oli aktiivista ja saimme tarvitun aineiston. Tampereen kaupungin osaamis- ja elinkeinolautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja toivoivat meiltä opinnäytetyön tuloksia ja esiin nousseita faktoja Korjaamo-työn merkityksestä kaupungin valtuuston budjettiriiheen. Mielestämme haastattelu sujui tavoitteiden mukaisesti.

Haastattelussa esiteltiin päättävälle tasolle nuorten suoria lainauksia (liite 9), jonka jälkeen keskusteltiin niiden herättämistä ajatuksista. Tämän jälkeen siirryttiin keskustelemaan kehittämisryhmältä esiin nousseiden teemojen aiheista. Litteroimme nauhoitetun keskustelun, jonka pohjalta nostimme aineistosta haastattelussa esiin nousseet pääasiat. Esittelemme pääasiat tuloksissa.

Alla olevassa taulukossa yksi esitämme BIKVA-menetelmällä tehtyihin haastatteluihin osallistuneiden henkilöiden lukumäärän ja käytetyn menetelmän. Taulukosta näkyy myös haastattelujen kesto.

TAULUKKO 1. Haastattelujen osallistujamäärä, menetelmä ja kesto

HAASTATELTAVAT	OSALLISTUJAMÄÄRÄ	MENETELMÄ	KESTO
Opiskelijat	8	Omakuva Ryhmähaastattelu	1 h 20 min
Kehittämisryhmä	7	Ryhmäkeskustelu	1 h 50 min
Päättävä taso	2	Haastattelu	1 h

Taulukossa yksi kuvataan BIKVA-menetelmän kolme eri tasoa opiskelijoiksi, kehittämisryhmäksi ja päättäväksi tasoksi. Opiskelijoita osallistui kahdeksan, joista kaksi oli tyttöä ja kuusi poikaa. Kehittämisryhmän haastatteluun osallistui yhteensä seitsemän henkilöä. Näistä kolme oli Korjaamo-hankkeen ohjaajia, kaksi hankkeessa mukana olevien nuorten opinto-ohjaajaa sekä kaksi koulussa toimivaa ja hankkeen nuoria auttaneita koulukuraattoreita. Päättävän tason haastatteluun osallistui kaksi Tampereen kaupungin osaamis- ja elinkeinolautakunnan jäsentä.

4 TUTKIMUKSEN TEOREETTISIA LÄHTÖKOHTIA

Tämän opinnäytetyön teoreettisena pohjana on kasvatusta sosiaalisena toimintana, nuoruuden määritelmä ja nuorten osallisuus, marginalisuus ja syrjäytyminen yhteiskunnassa. Olemme käyttäneet tällaista teoriapohjaa, koska tutkittu hanke liittyy koulumaailmaan, nuoriin, nuorten haasteiden käsittelemiseen sekä nuorten osallisuuteen ja syrjäytymiseen yhteiskunnassa. Tässä luvussa käsitellään aluksi kasvatusta ja sen yhteyttä tekemääme tutkimukseen. Tämän jälkeen käsitellään nuoruutta monesta eri näkökulmasta. Lopuksi tarkastelemme nuorten osallisuutta yhteiskunnassa syrjäytymisen ja marginalisuuden kautta.

4.1 Kasvatusta sosiaalisena toimintana

Opinnäytetyössä tutkittu hanke toimii koulumaailmassa, joten kasvatuksellinen näkökulma on läheisesti mukana hankkeen toiminnassa. Halusimme siksi nostaa esiin myös kasvatuksellisen näkökulman tässä työssä. Koulumaailmassa toimivat ohjaajat toimivat myös ohjaustyönsä ohessa kasvattajina. Kasvatusta saattaa kuulostaa juhlalliselta sanalta. Perheen normaali arki on kuitenkin täynnä touhua ja tohinaa, yllätyksiä ja vaihtelevia tilanteita. Aikuisten tulee hallita monta asiaa yhtä aikaa. Näissä kaikissa tilanteissa aikuiset tietoisesti tai tiedostamattaan kasvattavat lapsia ja nuoria. Kasvatuksena voidaan pitää kaikkea sitä toimintaa, jolla aikuinen vaikuttaa lapseen ja nuoreen (MLL 2013). Lapsi ja nuori haluavat läsnä olevan hänen asioistaan kiinnostuneen aikuisen vierelleen antamaan positiivista palautetta. Tällä on suuri merkitys itsetunnon ja itseluottamuksen kehittämisessä. (Mäkijärvi 2008, 44.)

Kasvatustieteen kehitys on osa modernisaatiokehitystä yhteiskuntahistoriallisesti (Hämäläinen & Nivala 2008, 23). Nykypäivän kasvatustiede ja tieteessä tutkittavat ilmiöt ovat muuttuneet esimerkiksi 1970-luvulla tutkittuihin kasvatustieteen ilmiöihin verrattuna (Pihlaja 2003, 143). Kasvatustieteen tavoitteena on teoreettisen kiinnostuksen lisäksi ollut kehittää yhteiskunnallisesti tarpeellista tietoa, jonka avulla on voitu palvella inhimillisen hyvän edistymistä (Hämäläinen & Nivala 2008, 23). Kasvatusta on usein luonnollinen prosessi, ja sitä tapahtuu huomaamattamme kaikessa tekemisessä. Kasvatusta on aina vuorovaikutuksellista kahden osapuolen välistä kasvamista, toinen kasvattaa

ja toinen kasvaa. Kasvatus on myös sosiaalista toimintaa, sillä kasvatusta ei tapahdu ilman kahden ihmisen välistä dialogia ja heidän muodostamaansa yhteisöä. (Rinne, Kivirauma & Lehtinen 2000, 6.)

Nuoruuden aikana lapsesta kasvaa aikuinen jäsen yhteisöönsä. Tässä omassa yhteisönsään nuoresta pidetään huolta instituutioiden ja erilaisten sosiaalisten keinojen avulla. Näillä ohjataan nuorta yhteiskunnan kannalta oikeaan suuntaan siten, ettei nuori aiheuta ongelmia yhteiskunnalle tai itselleen. (Rinne, Kivirauma & Lehtinen 2004, 7.) Yksilön kasvu on sisäsyntyinen yksilön kronologiseen ikään liittyvä prosessi. Tämän prosessin kulkuun, suuntaan ja ominaisuuksiin vaikuttavat ympäristön olosuhteet hyvin paljon. (Hämäläinen & Nivala 2008, 45.)

Kasvatus jakaantuu monelle eri taholle. Näitä ovat koti, koulu, armeija sekä erilaiset harrastus- ja nuorisojärjestöt. Kasvatus on kulttuuri-, maa- ja aikasidonnaista. Nykypäivänä kasvatusvastuu on siirtynyt yhä enemmän perheeltä yhteiskunnan harteille. Koulujen merkitys kasvatusjärjestelmässä on yhä keskeisempi. Maassamme kasvatus jaetaan varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, toisen asteen oppilaitoksiin, korkea-asteen opetukseen ja aikuiskasvatukseen. (Rinne ym. 2000, 6.)

Suomessa koulumaailmassa pääosin tehtävä kasvatustyö on autoritaarista. Tämä tarkoittaa kasvatuksen kasvattajakeskeisyyttä. Kasvattajalla on valta ja tieto kasvatusoikeudestaan, joita hän käyttää itsenäisesti tehdessään kasvatuspäätöksiä. Autoritaarisessa kasvatuksessa aikuinen ei neuvottele kasvatettavan kanssa. Tämän kasvatustavan taustalla vaikuttavat vanhatestamentillisen uskonnon opit ja säännöt. (Hellström 2010, 28.) Opinnäytetyöhön tekemässämme kehittämissuunnan haastattelussa tuli ilmi ammatillisen opetuksen autoritaarisuus. Kaikki nuoret eivät ole vastaanottavaisia autoritaariselle opetukselle. Tästä johtuen useat nuoret ovat olleet vastaanottavaisempia Korjaamohankkeen ohjaajien auktoritatiiviselle eli ohjaavalle kasvatukselle. Auktoritatiivinen kasvatus käsittää autoritaarista kasvatusta enemmän ohjausta ja se on opiskelijalähtöisempää. Auktoritatiivisessa kasvatuksessa kasvattaja on kiinnostunut ohjattavan nuoren koulunkäynnistä ja muusta elämästä. Tähän kasvatuksen muotoon kuuluu yhteisten päätösten tekeminen, kaikkien mielipiteiden huomioiminen sekä yhteiset säännöt ja sopimukset. Viimeinen sana ja vastuu ovat kuitenkin tässäkin kasvatustavassa aikuisella. (Hellström 2010, 24.)

Kasvatuksen yhtenä tehtävänä on saada kasvatettavista nuorista työntekijöitä, kuluttajia, veronmaksajia ja palveluiden käyttäjiä sekä äänestäjiä. Koululla ja opetuksella on keskeinen rooli näiden valmiuksien tukemisessa. Kyseisten roolien toteuttaminen painottuu nuoren omien intressien mukaan, ei enää perheen määrittelemien vaatimusten mukaisesti. Nuori etsii oman roolinsa ja paikkansa yhteiskunnassa, jonka seurauksena nuorelta odotetaan itsenäistä toimintaa eri asioiden suhteen. Kasvatustieteessä yhteiskunnan rooleihin valmistumista tutkitaan erityisesti nuorisokasvatuksen alueella. (Hämäläinen & Nivala 2008, 168–169.) Seuraavassa tarkastellaan nuorisokasvatusta.

Nuorisokasvatus kuuluu kasvatustieteellisen tutkimuksen piiriin. Nuorisokasvatus on yksi kasvatustieteen osa-alue. Nuorisokasvatus on ikäkausipedagogiikkaa. Siinä pohditaan nuoruuden ikävaiheen kasvatusta, ja se toteutuu käytännön kasvatustyönä nuorten parissa. (Hellström 2010, 195.) Nuoruuden kasvun tehtäviin kuuluu irtautuminen vanhemmista. Tämä ja nuoruuden muut haasteet tekevät kasvatuksellisesta tehtävästä nuoruudessa haastavan. Nuorisokasvatuksen haasteita on ymmärtää nuoren oman tilan tarve ja itsenäistymisen halu. Toisaalta nuori tarvitsee suojelua ja rajoja, koska kasvaminen on vielä kesken. (Hämäläinen 2010, 195.) Nuorisokasvatus kuuluu Korjaamohankkeessa työskentelevien ohjaajien työhön. Heidän asiakkaansa ovat nuoria ja nuoruus on kasvun aikaa.

Nuorisokasvatuksen yhtenä keskeisenä tehtävänä on tukea nuorten ryhmän muodostumista. Nuoret, kuten kaikki ihmiset, tarvitsevat kasvaakseen ja kehittyäkseen ympärilleen toisia ihmisiä ja yhteisöä. Nuorilla on perustarpeet, he tarvitsevat tarpeeksi ruokaa, unta, rakkautta ja rajoja. Nuoruuden tehtävänä on koetella kasvattajien asettamia rajoja, ja aikuisten on säilytettävä aikuisuus eivätkä he saa leimata nuorta hänen tekemistään rikkomuksista. Vaikka nuori uhmaa kasvattajiaan ja toimii väärin, on kasvattajan jaksettava puuttua siihen. (Hämäläinen 2010, 195–196.)

Nuorisokasvatuksessa tulee esiin kaksi perusmuotoa, nuoren yksilöllinen kohtaaminen ja työskentely nuorisoryhmän kanssa. Kasvatuksella tarkoitetaan nuorisokasvatuksessa välitöntä vuorovaikutusta nuoren kanssa. Nuoren kohtaamisella ja siitä syntyvällä vuorovaikutuksella voidaan vaikuttaa myös nuoren kasvuoloihin. Näillä yhdessä pyritään poistamaan inhimillisen kasvun ulkoisia esteitä. Nuoren kohtaamisessa on nuorisokasvatuksen perustana kahden ihmisen välinen dialoginen keskustelu ja vuorovaikutus.

(Hämäläinen 2010, 174–175.) Tämä on toteutunut hyvin Korjaamo-hankkeen ohjaajien ja nuorten välisissä tapaamisissa.

Nuorisokasvatuksen yhtenä taustavaikuttajana on nuorisolaki (27.1.2006/72). Nuorisolain tavoitteena on nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukeminen. Sillä pyritään edistämään nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina tavoitteiden saavuttamisessa ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. (Nuorisolaki 27.1.2006/72.)

Leena Kurjen (2010) artikkelissa Nuorisokasvatus sosiokulttuurisen innostamisen kehyksessä lukee, että sosiaalipedagogisen nuorisokasvatuksen lähtökohtana on nuoren oman persoonan kunnioittaminen ja tukeminen. Nuorisokasvatuksen tavoitteena on yhteisöllisten vuorovaikutussuhteiden muodostaminen, dialogin jakamisen ja osallistumisen avulla. Nuori ilmaisee itseään toimintojensa kautta. Toiminnallaan hän harjoittelee vapautta tekemällä valintoja omaa elämäänsä koskien ja kehittämällä sen avulla itseään. Nuorisokasvatuksen yhtenä tavoitteena on myös yhteiskunnan ja oman elämän kriittinen tarkastelu ja sen kautta oppiminen. Tämän kriittisen arvioinnin avulla nuori tekee tietoisia valintoja oman elämänsä suunnasta.

Korjaamo-hankkeen ohjaajat tukevat nuoria kriittisyyteen oman elämänsä tilanteita kohtaan ja pyrkivät herättämään kiinnostusta muutokseen. Ohjaajat kohtaavat nuoren omalla itsenään, eivätkä aseta nuoria mihinkään valmiiseen muottiin. Tällä valmiilla muotilla tarkoitetaan kehittämisryhmän haastattelussa esiin tulleita opettajien asenteita ja opettamista vain opettamisen vuoksi. Ohjaajat saavat nuoret kiinnostumaan omasta elämästään ja tätä kautta herättävät nuoren halun muutokseen, joka usein johtaa valmistumiseen tai suuntaamaan katseensa toiselle alalle. Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat tärkeässä roolissa herättämässä nuoren kiinnostusta omaa elämäänsä kohtaan. Tämän avulla nuoret saavat otteen omasta elämästään ja ovat vastuussa itsestään.

4.2 Nuoruuden määritelmä

Tämän opinnäytetyön tutkimus käsittelee nuoria ammatillisissa opinnoissaan. Nuoruutta määriteltäessä nuorta tarkastellaan monesta eri näkökulmasta. Nuoret ovat yksilöitä ja nuoruus on moniulotteista, eikä nuorisoa tule kohdella yhtenäisenä ja homogeenisenä joukkona. Nuoria tulee kohdella yksilöllisesti. Lähtökohtana nuoruuden määrittelylle voi olla kronologinen, biologinen, kehityspsykologinen, institutionaalinen, juridinen, yhteiskunnallis-funktionaalinen, sosiaalinen, toiminnallinen, kulttuurinen tai kokemuksellinen teoriapohja. (Nivala & Saastamoinen 2010, 10–12). Yleisesti nuoruutta voidaan pitää ristiriitaisena tunteiden, velvoitteiden ja vapauden suhteen. Nuoruus käsitteenä on erilainen ja saa erilaisia sisältöjä eri aikakausina. Nuoruus on kulttuurisidonnaista ja esimerkiksi nuorten pukeutuminen on erilaista eri aikakausina ja eri maissa.

Nuoruutta voidaan pitää erityisenä elämänvaiheena. Nuoruusvaiheen kesto on yksilöllistä ja sen kesto määrittelee myös kulttuuri, jossa nuori elää. Kulttuurilla on suuri vaikutus siihen, kuinka kauan nuoren on hyväksyttävää viettää nuoruuttaan ennen vastuunottoa ja aikuisuuteen siirtymistä. Kulttuurissa, jossa me elämme, nuoruus elämänvaiheena ilmenee usein pitkäkestoisena. (Aaltonen, ym. 2007, 13). Tämä on hyvä ottaa huomioon nuorten palveluita suunniteltaessa sekä työskennellessä heidän kanssaan.

Tony Dunderfelt jakaa nuoruuden kirjassaan *Elämänkaaripsykologia* (2011, 84–85) kolmeen eri vaiheeseen: nuoruusiän varhaisvaihe 12–15-vuotiaana, nuoruusiän keskivaihe 15–18-vuotiaana ja nuoruusiän loppuvaihe 18–22-vuotiaana. Korjaamo-hankkeen ohjaajat työskentelevät nuorten kanssa, joiden kehitysvaihe Dunderfeltin mukaan sijoittuu nuoruusiän keskivaiheeseen. Dunderfelt nimeää tämän vaiheen identiteettikriisivaiheeksi. Vaihe pitää sisällään Dunderfeltin mukaan samaistumista ja ihastumista, minäkokemuksen selkiinnyttämistä, omien rajojen kokeilua sekä syvällisiä ihmissuhteita. Näkemyksemme mukaan Korjaamo-hankkeen ohjaajat käsittelevät nuorten kanssa juuri näitä Dunderfeltinkin nimeämiä nuoruusiän keskivaiheeseen liittyviä asioita. Tämä ikävaihe pitää sisällään paljon nuoren kasvuun liittyviä kehitysvaiheita, jotka saattavat vaikuttaa nuoren kiinnostukseen ja sitoutumiseen koulua kohtaan.

4.2.1 Nuoren kasvun keskeiset psykologiset tekijät

Opinnäytetyö käsittelee nuoria ja Korjaamo-hankkeen kohderyhmän nuoret käyvät läpi monia suuria kasvun ja kehittymisen vaiheita. Tämä aika on haastavaa nuoren kasvaessa aikuisuuteen, ja samalla tulisi ottaa vastuuta itsestään. Nuoruusikään kuuluu paljon psykologisia tekijöitä ja kasvun vaiheita. Nämä tuovat mukanaan haasteita, jotka voivat vaikuttaa myös opiskeluun. Nuoruusiällä tarkoitetaan lapsuuden jälkeen alkavaa psyykkistä kehitysvaihetta. Tämä ajoittuu noin 12–22 ikävuoden välille ennen aikuisuutta. Nuoruuden ikävaihe muuttaa ihmisen psyykkistä tasapainoa, jonka seurauksena nuoruus on mielen psykologista tasapainoilua ulkoisten ja sisäisten muutosten kanssa. (Aalberg & Siimes 2007, 15). Tämän vuoksi nuoren kouluun sitoutuminen voi olla haasteellista ja nuori voi tarvita siihen tukea. Vaikka nuoruus on haasteellinen elämänvaihe, on nuorella oikeus tulla kuulluksi ja ilmaista mielipiteensä. Tämä edesauttaa yhteiseen päämäärään pääsemistä sekä nuoren omaa aktiivisuutta oman elämänsä toimijana. Nuori tarvitsee aikuisen tukea ja turvaa kasvussaan aikuiseksi ja irtaantuessaan turvallisesta lapsuudestaan. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2007, 15.) Myös Korjaamo-hankkeen ohjaajilla on rooli nuoren tukijana ja rinnalla kulkijana nuoruuden haasteissa.

Nuoruuteen kuuluu yksilöllistymisen vaihe, oman elämänsuunnitelman muodostamista ja erillisille yksittäisille elämänalueille suuntautuminen, esimerkiksi uskonnolliseen elämään. Nuoruudessa minätietoisuus kasvaa nuoren reflektoidessa omaan sisintään. Osalle nuorista tämä kasvun vaihe voi aiheuttaa voimakkaita tunteen purkauksia ja ongelmia sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämä voi vaikuttaa kaikkiin nuoren elämänalueisiin. Harjoitellessaan itsenäisyyttä nuoret haluavat usein kuulua johonkin ryhmään tai toimintaan, jotka ovat nuorten itsensä hallittavissa. Tällaisia ryhmiä tai toimintaa voivat olla esimerkiksi erilaiset harrastukset tai erilaisiin alakulttuureihin kuuluminen. (Puuronen 2006, 60–61.)

Nuoren elämänsuunnitelma rakentuu omien mieltymysten sekä ympäröivän yhteiskunnan vaikutusten pohjalta. Nuoruuden elämänvaiheeseen kuuluu kyseenalaistava ja uhmaava käytös, joiden avulla nuori pyrkii itsenäistymään. Usein tämä ilmenee nuoren suhteessa omiin vanhempiinsa, mutta kohteena voi olla myös muut auktoriteetit esimerkiksi opettajat. Nuoren uhmaa saattaa lisätä yhteiskunnan asettamat odotukset ja normit, joita vastaan nuori kapinoo. Tämä kuuluu aikuiseksi kasvamiseen. Kehityspsykologian mukaan nuoren kehitys on nykyään yhteiskunnallisempaa kuin aikaisempina vuosina.

Tällä tarkoitetaan sitä, että nuoren kehitykseen vaikuttaa enemmän nykypäivänä yhteiskunnan ja instituution kehitys kuin luonnon rytmi. (Puuronen 2006, 61–64.) Sosiaalisen ympäristön merkitys nuoren ihmisen kehitykselle on kasvanut. Sosiaalisella ympäristöllä tarkoitetaan perheen, koulun, ystävien ja yhteiskunnan muodostamaa verkostoa. Näiden yhteisöjen normit ja niiden asettamat rooli-odotukset säätelevät nuoren elämää enemmän kuin biologinen kasvu. (Raitanen 2005, 194.)

Nuoruuteen kuuluu itsenäistyminen, jolloin riippuvuus omasta perheestä ja muista läheisistä aikuisista vähenee. Tämä lisää nuoren epävarmuutta, kun elämänhallinta hajaantuu ja nuoren oma vastuu lisääntyy. Yksi nuoruudesta aikuisuuteen siirtymisessä vaadittava tekijä on nuoren vastuunkantaminen ja siitä seuraava omasta elämästä vastuunottaminen. (Raitanen 2005, 203–204.) Nuoren tulee kantaa tällöin vastuuta myös omasta koulunkäynnistään. Jos nuori ei pysty ottamaan vastuuta omasta koulunkäynnistään, onko hän valmis opiskelemaan ammattikoulussa? Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat tällaisessa tilanteessa tärkeässä roolissa tukemassa nuorta opinnoissaan.

Elämänhallinnan onnistuminen edellyttää nuorelta kypsyttää, koska aikuisuus tuo mukanaan tiettyä vapautta. Vapaudella tarkoitetaan vastuun, odotusten, itsekontrollin ja valintojen tekoon liittyviä päätöksiä. Kehityspsykologian mukaan nuoruuteen kuuluu kriisejä, positiivisia ja negatiivisia. Nämä kriisit eivät aina ole haitallisia, vaan normaaliin kasvuun ja kehitykseen kuuluvia elämänvaiheita. Nuoruusiän kehitysvaihe on risti-riitojen ja itsensä tutkiskelun aikaa. (Sinkkonen 2010, 40–41.) Jotta nuoren psyyke pysyy terveenä, tarvitsee hän ympärilleen hyväksyvän ryhmän (Aalberg & Siimes 2007, 73).

4.2.2 Nuorison tutkiminen yhteiskunnassamme

Nuorisotutkimuksella on pitkät perinteet Suomessa. Yksi nuorisotutkimuksen tekijöistä on vuonna 1988 rekisteröity Nuorisotutkimusseura ry. Yhdistykseltä saa tietoa ja asiantuntemusta nuoriin liittyvissä asioissa. (Nuorisotutkimusseura ry). Useat nuorisotutkijat ovat sitä mieltä, että nuoruus ja nuoriso käsitteinä syntyivät modernin teollistuneen yhteiskunnan seurauksena. Tästä seurasi se, että yhteiskunnan oli ratkaistava missä nuoren paikka on yhteiskunnassa tai yhteiskuntajärjestelmässä. Samalla jouduttiin pohtimaan miten nuori sopeutetaan asemaansa yhteiskunnan jäsenenä uudessa roolissaan. Nuoruus-

den sijoittaminen yhteiskunnan järjestelmiin vaikutti myös sosiaalilainsäädännön kehittymiseen. (Puuronen 2006, 22.)

Petri Paju ja Jukka Vehviläinen kirjoittavat teoksessaan Valtavirran tuolla puolen (2001) 1990-luvun nuorten korkeasta työttömyysasteesta ja syrjäytymisestä seuraavaa: ”Syrjäytymiskeskustelun yksi hallitseva näkökulma on nuorten yhteiskunnalle tekemä lasku silloin kun yhteiskuntaan kiinnittyminen on epäonnistunut.” Tänä päivänä keskustellaan samoista asioista, joista Paju ja Vehviläinen ovat kirjoittaneet jo 2000-luvun alussa. Suomessa nuorten syrjäytymistä ja työttömyyttä pyritään ehkäisemään Nuorisotakuun toimenpiteillä, joita toteutetaan esimerkiksi tutkimamme Korjaamo-hankkeen avulla.

Nuorisotutkimus osoittaa, että nuoren kanssa työskennellessä on tärkeää lähteä liikkeelle nuoren omista arkikokemuksista (Takkunen, Takkunen & Heikkuri 2007, 489). Korjaamo-hankkeessa ohjaajat ottavat huomioon nuorten arjen ja sen vaikutuksen opiskeluun. Kehittämisryhmää haastateltaessa esille nousi opetuksen opettajalähtöisyys, vaikka opetuksen tulisi olla opiskelijalähtöistä ja nuorta huomioivaa. Opetuksen opiskelijalähtöisyys herättää nuoren kiinnostusta aiheeseen ja tämän avulla on löydetty väylä yhteiselle oppimiselle. Tämä lisää nuoren osallisuutta ja kiinnostus oppimiseen kasvaa. (Takkunen ym. 2007, 489.) Nuorten asenne Korjaamo-hankkeen ohjaajiin on lähtökohteisesti erilainen verrattuna nuorten asenteisiin opettajia kohtaan. Ohjaajat pystyvät asemansa vuoksi luomaan nuoreen tasa-arvoisemman suhteen.

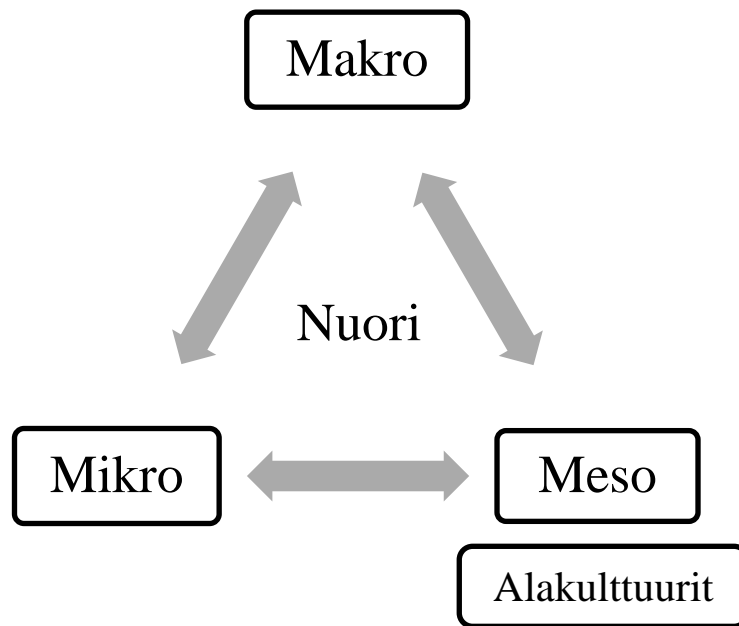
4.3 Nuorten osallisuus, marginalisuus ja syrjäytyminen yhteiskunnassa

Tällä hetkellä nuorten syrjäytyminen on ajankohtainen aihe. Korjaamo-hanke ennaltaehkäisee omalta osaltaan nuorten syrjäytymistä ja auttaa nuoria valmistumaan ammattiin ja näin edesauttaa nuorten osallisuutta yhteiskunnassa. Nuorten osallisuutta yhteiskunnassa on kasvatettu lisäämällä nuorten erilaisia vaikutusmahdollisuuksia. Tällaisia vaikuttamisen kanavia ovat esimerkiksi nuorten parlamentti. Nuoria innostetaan vaikuttamaan asioihin jo yläkoulussa järjestämällä nuorten parlamentti –toimintaa. (Kerhokeskus 2013.) Nuorten parlamentin toiminta tapahtuu enimmäkseen kouluissa järjestetyissä parlamenttikerhoissa ja se huipentuu joka toinen vuosi eduskunnassa pidettävään

täysistuntoon. Kerhoissa keskitytään demokratian keskeisiin kysymyksiin ja otetaan osaa yhteiskunnallisiin keskusteluihin. (Valtikka 2012.)

Nuorten vaikuttamisen keinot linkittyvät pitkälti koulumaailmaan ja sieltä avautuviin vaikuttamisen keinoihin. Tämä vaikuttaa osaltaan syrjäyttämään niitä nuoria, jotka eivät ole aktiivisia opiskelijoita. Näiden opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuudet ovat pieniä. Usein sellaiset opiskelijat joiden koulumenestys on huono ja koulumotivaatio heikkoa, eivät ole kiinnostuneita vaikuttamaan yhteiskunnassa tapahtuviin asioihin.

Alla oleva kuvio (kuvio 2) esittää nuoren paikkaa yhteiskunnassa. Kuviossa yhteiskunta on jaettu kolmeen pääsektoriin, mikro-, meso- ja makrotasoihin.

KUVIO 2. Nuoren paikka yhteiskunnassa

Kuviossa mikro käsittää nuoren minän ja itsetunnon, meso käsittää koulun ja perheen sekä nuoren lähiverkoston. Tähän lähiverkostoon kuuluvat nuoren ystävät ja mahdolliset alakulttuurit. Kuviossa makro käsittää yhteiskunnan ja sen rakenteet. Tähän luetaan nuorisotakuu sekä lait, esimerkiksi nuorisolaki. Nuori itse sijoittuu kuvion keskelle ja kaikki edellä mainitut asiat vaikuttavat nuoreen. Korjaamo-hanke toimii kuviossa (kuvio 2) esitetyllä makro- sekä meso-tasolla. Hanke sijoittuu makro-tasolle, koska sen työtä määrittelee muun muassa nuorisolaki ja muut yhteiskunnan rakenteet. Meso-

tasoon Korjaamo-hanke linkittyy nuorten kautta, toimien koulumaailmassa. Hankkeessa työskentelevät ohjaajat linkittyvät kaavion kaikkiin tasoihin ohjatessaan nuoria.

Nuoren elämään vaikuttaa monet eri asiat, kuten erilaiset alakulttuurit. Tällaisia alakulttuureita voivat olla erilaiset nuorten ryhmittymät, ideologiset tai muuten yhteenkuuluvuutta lisäävät ryhmät. Viitaten Tampereen yliopiston dosentti Tapio Kuuren haastatteluun Ilkassa (2011) artikkelissa Nuoret hyppivät alakulttuurista toiseen kirjoitetaan, että nykyajan nuoret kuuluvat yhä useammin useampaan kuin yhteen alakulttuuriin samanaikaisesti. Tämä selittyy nykyajan yksilöllisyyden korostamisella sekä sillä, että ihmisten liikkuvuus on lisääntynyt. Tämä on johtanut nykyajan nuorten suvaitsevampaan ja erilaisuutta sietävämpään asenteeseen.

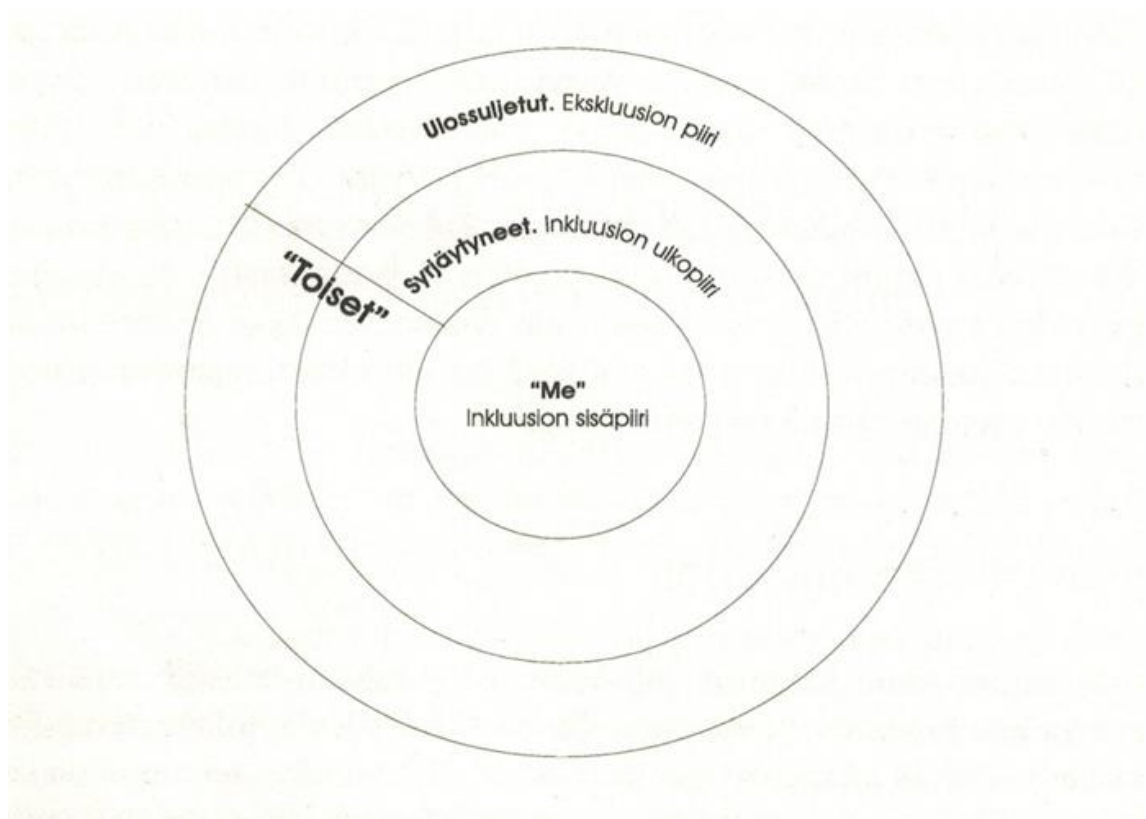
Mark Cieslik ja Donald Simpson kirjoittavat teoksessaan *Key Concepts in Youth Studies* (2013) globalisaatiosta ja sen vaikutuksista nuorten kasvuun ja kehitykseen. Nuoret omaksuvat uuden teknologian, ovat kokemassa uudet työttömyyden muodot ja kulttuurien käytännöt ensimmäisinä. Sosiologian kannalta on kiinnostavaa tutkia kuinka tällaiset sosiaaliset muutokset vaikuttavat nuoriin ja heidän kasvuunsa aikuisuuteen. Cieslik ja Simpson (2013) pohtivat myös globalisaation luomaa eriarvoisuutta sekä erilaisia elämän mahdollisuuksia koskien nuoria, jotka asuvat eri yhteisöissä ja maanosissa. Suomessa jokainen lapsi ja nuori on oikeutettu ilmaiseen peruskoulutukseen. Jokaisella suomalaisella lapsella on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja menestykseen. Suomessa kaikki lapset ja nuoret saavat tasa-arvoisen koulutuksen ja opetuksen peruskoulussa. Tämä luo pohjan ja mahdollisuuden jatkokoulutukseen. Kaikkien nuorten resurssit eivät kuitenkaan riitä jatko-opiskelupaikan saamiseen. Yhteiskunnan tehtävä on tukea nuoria, jotka meinaavat jäädä yhteiskunnan ulkopuolelle. Sosiaalialan osaaminen kouluissa ja erityisesti Korjaamo-hankkeen tarjoama toiminta on tähän tarkoitukseen sopivaa. Tällaisella ohjaustyöllä parannetaan opiskelijoiden tasa-arvoisuutta.

Tutkimukseen osallistuneilla nuorilla on riski joutua elämässään marginaaliin. Marginalisaatiolla tarkoitetaan useimmiten valtavirran ulkopuolelle jäämisen kokemusta, johon voi myös liittyä eriasteista huono-osaisuutta. Marginalisaatio voidaan liittää esimerkiksi maahanmuuttajuuteen, etnisiin vähemmistöihin, köyhyyteen, pitkäaikaistyöttömyyteen, sosiaalityön asiakkuuteen, mielenterveys- ja päihdeongelmiin tai ylipäättään tavallisista poikkeaviin elämäntapoihin tai -kulkuihin. Marginalisaatiolla tarkoitetaan siis jonkin ryhmän ulkopuolelle jäämistä. Esimerkiksi koulupudokkaalla se voi tarkoit-

taa opiskelupaikan ulkopuolelle jäämistä, jolloin nuori ei tunne kuuluvansa opiskelevien niin sanottujen normaalien nuorten ryhmään. (Jokinen & Raitakari 2011.)

Marginaalissa elävillä on jokin sellainen tekijä, joka estää heitä pääsemästä ”ydin” porukkaan. Marginaalista katsottuna niin sanottu ”normaali suomalainen elämä” näyttää toisenlaiselta, joskus mahdottomalta saavuttaa ja jopa poistyvältä. Marginaalisessa asemassa olevan ihmisen elämässä korostuvat vaativa arki yhteiskunnan reunalla sekä yksilön kohtaamat kontrollitoimet. (Jokinen & Raitakari 2011.) Korjaamo-hankkeeseen osallistuneilla nuorilla kiinnostuksen puute opiskelua kohtaan ja suuret poissaolot ovat ajaneet heitä pois muiden nuorten joukosta, marginaaliin.

Alla oleva kuvio (kuvio 3) kuvaa eksklusiivista yhteiskuntaa. Se kuvastaa ihmisten sijoittumista yhteiskunnassa.

KUVIO 3. Eksklusiivinen yhteiskunta (Helne 2002)

Yllä oleva kuvio kolme kuvaa yhteiskunnan rakenteita ja sitä, miten jotkut ihmiset jäävät sisäpiirin ulkopuolelle, reunalle. Tutkimukseen osallistuneet nuoret ovat vaarassa joutua syrjäytyneiksi kuvion keskimmaiselta kehältä sen ulommille kehille. Tässä Korjaamo-hanke on ratkaisevassa asemassa estämässä nuorten syrjäytymistä ja auttamassa

nuoria pysymään ”inkluusion sisäpiirissä”. Tuula Helne kirjoittaa artikkelissaan Sisällä, reunalla, ulkona? Kohti relationaalista syrjäytymisen tarkastelua (2002) siitä, että suomen kielessä ei ole tehty eroa sanojen marginalisaatio ja eksklusio välillä. Muissa kielissä käsitteet on erotettu toisistaan. Syrjäytymissanan käytöstä on käyty paljon yleistä keskustelua Suomessa. Marraskuussa 2012 Yleisradion Ajankohtaisen kakkosen Teemailta keskittyi yhdessä eri alojen edustajien ja nuorten kanssa keskustelemaan nuorten syrjäytymisestä. Kyseisessä ohjelmassa kyseenalaistettiin syrjäytynyt-sanan käyttöä. Kuka haluaa luokitella itsensä syrjäytyneeksi? Esiin nostettiin vaihtoehdoksi syrjäytynyt-sanalle osallisuus sekä ulkopuolisuus. (YLE A2 Teema 2012). Päädyimme opinnäytetyössä kuitenkin käyttämään käsitettä syrjäytynyt. Mielestämme se kuvaa kokonaisvaltaisesti nuorten tilanteita. Seuraavaksi käsitellään syrjäytymistä.

Syrjäytyminen voidaan määritellä yksilöä yhteiskuntaan yhdistävien siteiden heikkoudella. Syrjäytymiskäsitteellä voidaan tarkoittaa yksilön syrjäytymistä yhteiskunnasta tai yhteiskunnan itsestään syrjäyttämää yksilöä. Puhuttaessa syrjäytymisestä, tarkoitetaan sillä usein syrjäytymistä yhteiskunnan valtavirrasta. Tämä voi tapahtua esimerkiksi työttömyyden, opiskelupaikan puuttumisen tai köyhyyden seurauksena. Ongelmat samanaikaisesti usealla eri elämän osa-alueella johtavat usein ongelmien kasaantumiseen mikä taas lisää huono-osaisuutta. (Raunio 2006, 12.) Tekemässämme nuorten haastattelussa tuli ilmi ongelmien kasaantuminen usealta eri elämänaalueelta, joka puolestaan välittyi motivoitumisessa koulunkäyntiin.

Syrjäytymisestä puhuttaessa on hyvä ottaa huomioon myös seuraavanlainen näkökulma. Jokaisella ihmisellä on subjektiivinen oikeus olla syrjäytymättä tai joutua syrjäytetyksi. (Paju & Vehviläinen 2001, 13). Myös Korjaamo-hankkeen työntekijöiden ja koko ammatillisen koulutuksen on hyväksyttävä se tosiasia, että osa nuorista haluaa syrjäytyä yhteiskunnan normina pidetystä koulupolusta. Tämä tarkoittaa sitä, että nuori ei halua kiinnittyä kouluun. Kaikkia nuoria ei siis tukitoimista huolimatta saada kiinnitettyä kouluun ja valmistumaan.

Syrjäytymiskeskustelussa oleellista on miettiä mistä syrjäydytään tai on syrjäytetty, ja mikä on nuoren oma kokemus tilanteesta. Yhteiskunnallisesti voidaan katsoa jonkun marginaalissa elävän ihmisen olevan syrjäytynyt, mutta ihminen ei itse välttämättä koe olevansa syrjäytynyt. Syrjäytymisestä keskusteltaessa on aina mukana ajatus ihmisen

liittämisestä takaisin yhteiskunnan tuottavaksi yksilöksi. (Juhila 2006, 50–54.) Nuorisotakuun yksi tehtävä on liittää nuori aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi.

Syrjäytyneitä määriteltäessä on otettava huomioon, että syrjäytyminen ja sen kokeminen on yksilöllinen asia. Yhteiskunta määrittelee tietyt rajat, kuka on syrjäytynyt ja kuka ei. Nuoren kokemus on aina henkilökohtainen. Syrjäytyneen ihmisen oma sananvalta ja päätöksenteko elämäänsä koskien, ovat usein olematonta. Syrjäytynyt harvoin kykenee pitämään puoliaan tai pärjäämään yksin.

Opinnäytetyössämme tämä näkyi Korjaamo-hankkeen ohjaajien toimimisessa nuorten puolella ja tukena myös koulun ulkopuolisissa asioissa. Sosiaalityön yhteiskunnallinen tehtävä on liittää nämä ”pudonneet”, syrjäytyneet takaisin yhteiskunnan rattaisiin. Sosiaalityö kuntouttaa ja tukee syrjäytyneitä itsenäisempään, vastuulliseen elämään. Tavoitteena on oman elämän haltuun ottaminen askel askeleelta. (Juhila 2006, 50–54.) Korjaamo-hankkeessa tämä toteutuu yksilöohjauksen avulla, osa nuorista selviää kevyellä tuella ja osa tarvitsee tiivistä tukea koko opiskeluidensa ajan.

Seuraavaksi siirrytään käsittelemään Nuorisotakuuta ja sen esiintymistä Aamulehdessä. Nuorisotakuu on ajankohtainen ja keskeinen asia tutkittaessa nuorten syrjäytymistä.

5 NUORISOTAKUU JA KORJAAMO-HANKE

Korjaamo-hanke tekee työtä, joka ehkäisee nuorten syrjäytymistä. Hankkeen kohderyhmänä ovat samanikäiset nuoret jotka ovat myös Nuorisotakuun kohderyhmää. Nuorisotakuun kohderyhmänä ovat alle 30-vuotiaat ja erityisesti alle 25-vuotiaat peruskoulun suorittaneet nuoret. Korjaamo-hanke omalta osaltaan edesauttaa Nuorisotakuun tavoitteita nuorten työllisyyttä edistämällä sekä ennaltaehkäisemällä syrjäytymistä (Nuorisotakuu 2013). Korjaamo-hanke auttaa nuoria saattamaan opintonsa loppuun, jolloin nuorella on parempi mahdollisuus työllistyä. Tällöin nuori ei ole syrjäytymisvaarassa.

5.1 Nuorisotakuu

Nuorisotakuu on kirjattu pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan. Ja se astui voimaan 1.1.2013 alkaen. Nuorisotakuu on saanut alkunsa taantuman seurauksena kasvaneesta nuorisotyöttömyydestä. Nuorisotakuun tavoitteisiin kuuluu nuorten työllisyyden edistäminen ja syrjäytymisen ennalta ehkäiseminen. Nuorisotakuun tavoitteena on luoda jokaiselle nuorelle hänen tavoitteidensa mukainen mahdollisuus peruskoulun jälkeiseen koulutukseen ja työllistymiseen. Tällä pyritään pitämään nuoret aktiivisina kansalaisina ja veronmaksajina, jottei yksikään nuori olisi liian pitkään toimeettomana ja syrjäytyisi yhteiskunnasta. (Nuorisotakuu 2013.)

Nuorisotakuu koskee kaikkia alle 30-vuotiaita nuoria. Alle 25-vuotiaita peruskoulun suorittaneita nuoria autetaan pääsemään toisen asteen koulutukseen kehittämällä koulutustarjontaa. Koulutuksen uudistuksella pyritään vähentämään peruskoulunsa päättäneiden välivuosia ja kiinnittämään heidät opiskeluun ja sitä kautta työelämään. Samalla pyritään parantamaan myös maamme oppisopimuskoulutusväylää. Alle 25-vuotiaalle ammattitutkinnon omaavalle työttömälle nuorelle tulee yhdessä TE-toimiston kanssa järjestää joko työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka. TE-toimisto tarjoaa nuorille myös tietoa, neuvoja ja ohjausta ammatinvalintaan. (Nuorisotakuu 2013.)

25–29-vuotiaiden työllistymistä helpotetaan tarjoamalla yrityksille palkkatuella työllistämistä. Palkkatuen saamiseksi nuorella on oltava TE-toimiston myöntämä Sanssi-

kortti. Tällä kortilla nuori voi osoittaa työnantajalle mahdollisuuden palkkatukeen. Nuorisotakuuta on tarkoitus laajentaa vuosien 2013–2016 aikana koskemaan myös alle 30-vuotiaita peruskoulunsa suorittaneita vailla ammatillista tutkintoa olevia nuoria aikuisia. Koulutustakuulla pyritään takaamaan mahdollisuus myös heille toisen asteen tutkintoon. (Nuorisotakuu 2013). Koulutustakuun toteuttamispaikkana voi olla lukio, ammatillinen koulutus, oppisopimus tai työpaja. Korjaamo-hanke tukee omalla toiminnallaan Tampereen seudulla Nuorisotakuun toteutumista. Korjaamo-hankkeen tavoitteet tukevat Nuorisotakuun tavoitteita.

5.2 Nuorisotakuun esiintyminen Aamulehdessä

Seurasimme Aamulehden uutiskirjoittelua Nuorisotakuusta ajalla 13.10.2012–28.8.2013. Keräsimme kaikki Nuorisotakuuseen liittyvät artikkelit ja uutiset koko edellä mainitulta ajalta. Nuorisotakuu ylitti uutiskynnyksen vajaan vuoden aikana kahdeksan kertaa. Vaikka yleisesti on tuntunut siltä, että Nuorisotakuu ja nuorten syrjäytyminen on ollut valtakunnallisesti paljon esillä, ei se tarkastelemamme ajanjakson aikana näkynyt Aamulehdessä.

Aamulehdessä 13.10.2012 kirjoitettiin Nuorisotakuusta otsikolla ”Joka neljäs nuori on työtön, tästäkö apu?”. Artikkelisi esittelee Nuorisotakuuta ja hallituksen lupauksia nuorille työttömille. Suomen hallitus on luvannut toimenpiteitä nuorten työllisyyden parantamiseksi. Yksi näistä on nuorisotakuu, jolla taataan kaikille alle 25-vuotiaille koulutus-, harjoittelu-, työ-, työpaja- tai kuntoutuspaikka kolmen kuukauden sisällä työttömäksi ilmoittautumisesta. Sama koskee myös 29–29-vuotiaita, jotka ovat valmistuneet alle vuosi sitten. Koulutustakuu pitää sisällään peruskoulun päättäneelle järjestettävän paikan lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, oppisopimuksena tai työpajassa. Toinen lupaus on Nuorisotakuuseen kuuluva osaamisohjelma, jolla tarkoitetaan ilman ammatillista tutkintoa oleville alle 30-vuotiaille taattavaa mahdollisuutta tutkinnon tai sen osan suorittamiseen. Osaamisohjelmassa opiskelun voi suorittaa myös oppisopimuksella. Kolmantena asiana hallitus on luvannut työllisyystakuun. Siinä tehdään nuorelle työllistämissuunnitelma TE-toimistossa. Suunnitelman laatiminen on aloitettava kahden viikon kuluessa työhaun alkamisesta. Työllisyystakuuseen kuuluu myös uravalmennuksen, työnhakuvalmennuksen sekä työhönvalmennuksen tarjoamista nuorille. (Ahonen 2012.)

Edellä mainitussa artikkelissa tuotiin esille, että 1700 nuorta ei hakenut opiskelemaan peruskoulun jälkeen. Jatko-opiskeluun hakeneista nuorista 5000 nuorta jäi ilman opiskelupaikkaa. Artikkelissa tuotiin esille, että syksyllä 2012 lisättiin 1200 ammatillisen koulutuksen aloituspaikkaa Nuorisotakuun tavoitteita tukemaan. Lisäksi artikkelista käy ilmi, että vuonna 2013 paikkoja lisättiin valtakunnallisesti 500. Nuorisotakuun toteutumiseen on varattu vuosittain 60 miljoonaa euroa. (Ahonen 2012.)

Seuraavat Aamulehdessä julkaistut artikkelit ilmestyivät Nuorisotakuun astuttua voimaan. Tammikuussa 2013 Aamulehti kirjoitti Nuorisotakuun toimimattomuudesta. Artikkelin ilmestyessä Nuorisotakuu oli ollut voimassa 11 päivää. Artikkelissa kirjoitettiin, ettei Nuorisotakuun lupaama kolmen kuukauden takuu työttömän nuoren aktivoimiseksi ole toteutunut. Artikkelissa työmarkkinaneuvos Tuija Feldt työ- ja elinkeinoministeriöstä huomauttaa, että kolmen kuukauden sisällä nuori ei välttämättä pääse aloittamaan työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja-, kuntoutuspaikassa tai muussa palvelussa. Tällaisen paikan ei luvata olevan käytössä ja valmiina kolmen kuukauden sisällä. Feldt lupaa, ettei nuoria jätetä kotiin odottamaan, vaan heille pyritään järjestämään muuta aktivointia. Nuorisotakuun piiriin kuuluvia nuoria tavataan useammin ja seuranta on tiiviimpää kuin muilla työnhakijoilla. (Taponen 2013). Haastattelemiemme nuorten mukaan seuranta työvoimatoimistosta ei ollut kuitenkaan tapahtunut edellä mainitulla tavalla. Nuoret ihmettelivät Nuorisotakuun olemassaoloa, kun minkäänlaista apua ja tukea työttömyyteensä he eivät olleet saaneet.

Huhtikuussa 2013 Aamulehdessä oli jälleen kirjoitus Nuorisotakuusta. Nuorisotakuu oli ollut voimassa kolme ja puoli kuukautta ja joitakin tuloksiakin oli saatu selville. Artikkelissa ongelmana nähtiin nuorisotyöttömyyden kasvaminen ja Pirkanmaan hännillä oleminen Nuorisotakuun toteuttamisessa. Artikkelissa Pirkanmaan ELY-keskuksen ylijohtaja Leena Vestala tuo esiin, että huhtikuussa 2013 Pirkanmaalla oli noin 4000 nuorta työttömänä. Huolestuttavana hän piti myös sitä, että vähintään yhtä suuri määrä nuoria oli työllistämistoimenpiteiden ulkopuolella ja todellisessa vaarassa syrjäytyä. Pirkanmaan yli kolme kuukautta työttömänä olleiden nuorten määrä oli noin 22 prosenttia, joka on kaksinkertainen verrattuna vastaavaan koko Suomea kattavaan lukuun. (Manninen 2013).

Toukokuussa 2013 Anniina Luotonen kirjoitti artikkelissaan Aamulehdessä Nuorisotakuulta odotetuista tuloksista. Nuorisotakuun ajateltiin helpottavan nuorten työttömyyttä,

mutta vielä viiden kuukauden voimassaolon jälkeenkin neljännes työttömistä nuorista oli ilman työllistämistoimenpiteitä. Samassa artikkelissa Henripekka Kallio (2013) kirjoittaa korkeakoulutettujen Nuorisotakuun piiriin kuuluvien nuorten tilanteesta. Nuorisotakuun piiriin kuuluvista 25–29 -vuotiaista noin 60 prosentilla on korkeakoulututkinto. Miten heidän kanssaan toimitaan? Tällä hetkellä 16-vuotias peruskoulun päättävä nuori ja korkeakoulututkinnon omaava nuori aikuinen ovat saman palvelun piirissä ilman eriytynyttä asiantuntemusta.

Luotonen (2013) on haastatellut yllä mainittuaan artikkeliaan varten työpajatoiminnassa mukana olevaa nuorta. Työpajatoiminta on yksi hallituksen kärkihankkeista Nuorisotakuun toteuttamisessa. Haastateltu nuori sanoo seuraavaa: ”On ihan hirveätä, että 15–16-vuotiaana pitää päättää, mitä tekee isona. Paljon on kiinni opinto-ohjaajasta ja siitä mitä aloja hän esittelee.” Tämä sama asia tuli esille myös tekemässämme BIKVA-menetelmän toisen tason haastattelussa haastatellessamme Korjaamo-hankkeen kehittämisryhmää.

Aamulehti uutisoi 18.8.2013 Nuorisotakuun jatkosta ja sen tehottomuudesta käyttäen lähteenään STT:n uutista. Artikkelissa kirjoitettiin, että vuoden 2013 alusta voimaan tullut Nuorisotakuu ei ole tuottanut sen lupaamia tuloksia. Nuorisotyöttömyys on tilastokeskuksen mukaan vain pahentunut. Tähän on osaltaan vaikuttanut vaikea suhdannetilanne.

Tampereen aikuiskoulutuskeskuksen rehtori Tapani Teppo kertoi Aamulehden artikkelissa 28.8.2013, että heillä oli enemmän opiskelupaikkoja tarjolla nuorten aikuisten osaamisohjelmassa kuin tulijoita oli. Tämä osaamisohjelma on tarkoitettu 20–29-vuotiaille, joilta puuttuu kokonaan peruskoulun jälkeinen tutkinto. He kuuluvat siis Nuorisotakuun piiriin. Rehtori nostikin esiin ylioppilastutkinnon suorittaneet nuoret, jotka eivät kuulu tämän kohderyhmän piiriin. Rehtorin mukaan osaamisohjelmaa tulisi laajentaa käsittämään myös ylioppilastutkinnon suorittaneet ilman ammatillista tutkintoa olevat nuoret. Tällä hetkellä ylioppilastutkinnon suorittaneet nuoret katsotaan tutkinnon suorittaneiksi nuoriksi. Tampereen aikuiskoulutuskeskukselle oli osoitettu määrärahaa tähän osaamisohjelmaan, näistä osa uhkaa jäädä käyttämättä opiskelijoiden puutteen vuoksi.

Nuorisotakuu otettiin käyttöön keskeneräisenä eikä kaikkia sen lupaamia tavoitteita ole pystytty täyttämään edellä mainittujen artikkeleiden mukaan. Nuorisotakuulla ei ole artikkeleiden mukaan ainakaan vielä pystytty vastaamaan niihin haasteisiin joita varten se on kehitetty. Tulevaisuus tulee näyttämään miten Nuorisotakuun tavoitteet toteutuvat.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tulokset saatiin kolmelta eri tasolta. Tutkimuksen ensimmäiset tulokset saatiin nuorilta eli Korjaamo-hankkeen asiakkailta. Toiset tulokset hankittiin Korjaamo-hankkeen kehittämisryhmän haastattelusta ja viimeiset eli kolmannet tulokset päättävältä tasolta eli Tampereen kaupungin edustajilta. Seuraavaksi käydään läpi tuloksia taso tasolta, jonka jälkeen tutkimuksen tuloksista esitetään yhteenveto. Aloitimme tulosten käsittelyn nuorten aineistosta, jonka jälkeen siirryimme kehittämisryhmän aineiston käsittelyyn ja viimeiseksi käsitelimme päättävän tason aineiston.

6.1 Nuorten haastattelun tuloksia

Taulukossa kaksi käsitellään nuorten opintojen ja elämän tilannetta ennen kuin he saivat ohjausta Korjaamo-hankkeen ohjaajilta. Taulukkoon kerättiin nuorten suoria lainauksia alkuperäisilmauksien alle.

TAULUKKO 2. Nuorten opintojen tilanne ennen ohjausta

Kuvaile opintojesi tilannetta ennen ohjausta? Mikä/Mitkä asiat ovat vaikuttaneet tilanteeseen?	
Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
”tosi paljon poissaoloja”, ”poissaolot jäi vähän niinku päälle”, ”tota poissaoloja aika paljon poissaoloja”, ”mullekin tuli tosi paljon poissaoloja”, ”poissaolotunteja sitten kerty jonkin verran”, ”joo poissaoloja liikaa yli 200 tuntia”	Poissaolot
”et sitten stressasin sit sitä”, ”stressaantuu asiasta”, ”nyt tää on alkanut vähä stressaa että pääsis pois”, ”sit sekin alko just stressaan et meenkö kouluun vai enkö”	Opiskelun aiheuttama kuormitus
”mua ei kiinnostanut tota se ala missä mä oli”, ”ei aina kiinnosta olla tunneilla ei kiinnosta tehdä projektitöitä”, ”ja sit mua ei oikein enää kiinnostanut mennä kouluun”, ”ei kiinnostanut. Ei ois voinu yhtään enempää kiinnostaa.”	Motivaatio opiskeluun kateissa
”lensin pois kotoo”, ”mä olin mä olin väärällä alalla”, ”pitäis maksaa kaikki vuokrat elättää paria muksua ja tälläi ja mä saan 130 kuussa rahaa niin se on aika niheesti”, ”hoiks systeemi”, ”määkin lensin tosiaan himasta ulos ja asuin siskolla pari kuukautta ja poikakaverilla”	Muun elämän vaikutus opiskeluun

Ensimmäisen nuorille esitetyn kysymyksen vastausaineistosta nousi esiin poissaolot, opiskelun aiheuttama kuormitus, opiskelumotivaation puuttuminen sekä muun elämän

vaikutukset opiskeluun. Nuoret kertoivat opiskelun ja poissaolojen aiheuttavan stressiä ja tämän lisäävän opiskelun kuormittavuutta. Opiskelumotivaatioon osalla haastatelluista nuorista vaikutti väärän alan opiskelu. Tällä he tarkoittivat, että eivät kokeneet opiskelemaansa alaa omakseen ja tarpeeksi kiinnostavaksi.

Helsingin kaupungin nuorisoasiankeskuksen osastopäällikköä Mikko Vatkaa (MTV3 2013) oli haastateltu samasta aiheesta ja hän toi esiin samankaltaisia näkökulmia nuorten tilanteeseen kuin tutkimuksemme haastattelusta nousi esiin. Mikko Vatka tuo esille nuorten opintojen keskeyttämisen syyksi liian nuorena tehdyn ammatinvalintapäätöksen. Tämä päätös voi osoittautua vääräksi puutteellisten tietojen vuoksi. Nuoret eivät saa tarpeeksi tietoa eri ammateista ja työn kuvasta sekä niihin liittyvistä opinnoista. Osalla tutkimukseen osallistuneista nuorista oli myös henkilökohtaisessa elämässään haastavia asioita, esimerkiksi raha- ja asuntohuolia tai huonot välit perheen kesken.

Alla olevassa taulukossa (taulukko 3) käsitellään haastattelun toista kysymystä. Kysymys koski ohjaukseen päätymistä.

TAULUKKO 3. Korjaamo-hankkeen ohjaus

Mitä kautta päädyit Korjaamo-hankkeen ohjaukseen? Miten helppoa oli päästä ohjaukseen?	
Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
”se oli helppo päästä”, ”sillai ihan helppo”, ”että sillai oli aika helppo päästä, vähä niinku vahingossa niinku tähän koko hommaan”, ”helposti pääsi”, ”ja sit mä menin ja tein sen ja siitä se lähti”, ”no mut tungettiin heti tonne korjaamoon”, ”se oli ihan helppoo”, ”mulla vähän sama juttu”	Ohjaukseen pääsemisen helppous
”meidän opettaja oli ottanut yhteyttä Hannaan”, ”opettajat suositteli”, ”mun luokanvalvoja”, ”luokanvalvoja sano että tuolla on tuollainen tyyppi kuin Ville ni me sinne”, ”Sonja otti mut sinne”, ”sitte Ville soitti mulle”	Tukeen ohjaava taho

Vastauksista nousi esiin ohjaukseen pääsemisen helppous sekä tukeen ohjaava taho. Ohjaukseen oli haastateltavien mielestä helppo päästä. Kaikki osallistuneet nuoret olivat tästä asiasta yksimielisiä. Nuoret saivat tietoa Korjaamo-hankkeen tuen mahdollisuudesta heti opiskelujen alussa. Tukeen nuoria ohjattiin monen eri tahon kautta. Ohjaavana

tahona saattoi olla oma ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja tai koulun kuraattori. Korjaamohankkeen ohjaukseen ohjautumista tuettiin koulussa monen eri kanavan kautta ja ohjaukseen pääseminen oli tehty opiskelijalähtöiseksi.

Taulukossa neljä esittellään nuorten haastattelun vastaukset kysymykseen millaista apua he opinnoissaan ja arjessaan tarvitsivat. Taulukossa on myös niistä pelkistetyt ilmaukset.

TAULUKKO 4. Nuoren tarvitsema apu opintoihin sekä arkeen

Millaista apua tarvitsit opinnoissasi ja arjessasi?	
Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
”Enimmäkseen pysty niinku jutteleen”, ”lähinnä keskusteltiin”	Keskustelu
”tsemppas”, ”sit se yrittää välillä potkia vähän eteenpäin”, ”sit se motivoi aikapaljon, se heitti motivaatio puheita”, ”tietty hirvee tsemppaus et peli ei oo vielä menetetty”	Opiskeluinnon ylläpito
”Villemme mä tein ne (kokeet)”, ”noita rästejä tekemässä”, ”no siis auttanut, mitä mä tekisin seuraavaksi”, ”mitä mä teen seuraavaks”	Henkilökohtainen ohjaus
”muistutti aina kans viestillä”, ”soitteli mulle perään et meninks mää sinne”	Opiskelijasta huolehtiminen

Pelkistetyistä ilmauksista tulee ilmi millaista apua nuoret ovat saaneet Korjaamohankkeen ohjaajilta opintoihinsa ja arkeensa liittyen. Haastattelun materiaalista nousi esiin nuorten kanssa keskustelu, opiskeluinnon ylläpitäminen, henkilökohtaisen ohjauksen saaminen sekä opiskelijasta huolehtiminen.

Erityisnuorisotyöntekijä Iris Nurmo kirjoittaa artikkelissaan Nuoren kohtaamisen vaiettu vaikeus ja herkkä hauraus (2009, 121) nuoren arvostavan kohtaamisen tärkeydestä. Jokainen nuori tarvitsee hyväksyntää ja rakkautta osakseen. Nuoret tarvitsevat myös kannustavaa, luotettavaa ja heitä arvostavaa aikuista rinnalla kulkijaksi tavoitellessaan omia unelmiensa. Korjaamohankkeen ohjaajat tukivat nuoria opintojen lisäksi myös edellä mainituilla tavoilla.

Alla oleva taulukko (taulukko 5) käsittelee sosiaalista mediaa ohjauksen apuvälineenä. Alla esittelemme Facebookin merkitykseen liittyvän kysymyksen vastauksia.

TAULUKKO 5. Facebookin merkitys yhteydenpidon välineenä

Ohjaajat löytyvät Facebookista, millainen merkitys tällä on ollut sinulle?	
Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
”Sinne kun laittaa viestiä niin sieltä sit vastailee sitten.”, ”Kyllä sillä pystyy pitää yhteyttä.”, ”Sitä kautta on sillee helpompaa mennä jutteleen jos on jotain.”, ”Ja sitten tota aika helppo sitä kautta.”, ”En mää sillee ite hirveesti oo fb:n kautta pitänyt.”, ”Ei mulle oo mitään merkitystä.”	Facebookin merkitys opiskelijalle yhteydenpitoväylänä
”Siellä fb:ssä oli kyllä aika hyödyllistä tietoa, tiesi et jos ei ollut paikalla tai oli.” ”Päivittää aika paljon just kaikkee tollasta hyödyllistä juttua.”	Helppo tiedotuskanava

Kysyimme nuorilta miten he ovat kokeneet ohjaajien tavoittamisen sosiaalisen median, Facebookin, kautta. Nuoret totesivat Facebookin olevan helppo tiedotuskanava ja yhteydenpitoväylä. Joillekin nuorille sillä ei ollut merkitystä eivätkä he käyttäneet sitä ollenkaan. Nuoret sanoivat Facebookin madaltaneen kynnystä ottaa yhteyttä Korjaamohankkeen ohjaajiin.

Seuraavassa taulukossa (taulukko 6) tuodaan esiin pelkistetyistä ilmauksista johdettuja alaluokkia. Klusteroinnin avulla aineistoa selkiytetään kohti pääluokkaa (taulukko 7).

TAULUKKO 6. Nuorten haastattelun klusterointia eli ryhmittelyä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
Poissaolot Opiskelun aiheuttama kuormitus Motivaatio opiskeluun kateissa Muun elämän vaikutus opiskeluun	Opiskeluun sitoutuminen Stressi Ei kiinnostusta Elämäntilanne
Ohjaukseen pääsemisen helppous Tukeen ohjaava taho	Helppous Koulun henkilökunta
Keskustelu Opiskeluinnon ylläpito Opiskelijasta huolehtiminen Henkilökohtainen ohjaus	Luottamuksellinen vuorovaikutussuhde Motivointi Välittäminen Soitteli/muistutti
Facebookin merkitys opiskelijalle yhteydenpitoväylänä Helppo tiedotuskanava	Yhteydenpito Tiedotus

Pelkistettyjen ilmausten jälkeen ryhmiteltiin saatu aineisto. Tämän aineistolähtöisen sisällönanalyysin vaiheen avulla saatiin tyypiteltyä aineistosta esiin nousevat alaluokat (Eskola, J. & Suoranta, J. 1998, 182–183). Kysymyksistä esiin nousseita alaluokkia löytyi 12 kappaletta. Nämä alaluokat olivat seuraavat: opiskeluun sitoutuminen, stressi, ei kiinnostusta, elämäntilanne, helppous, koulun henkilökunta, luottamuksellinen vuorovaikutussuhde, motivointi, välittäminen, soitteli/muistutti, yhteydenpito ja tiedotus. Näistä alaluokista nousi esiin yläluokiksi tyypitellyt teemat.

Alla oleva taulukko seitsemän kokoa koko aineiston yhteen taulukkoon. Taulukko seitsemän havainnollistaa tutkimuksemme nuorilta saadun aineiston alaluokista yläluokkien kautta pääluokkaan.

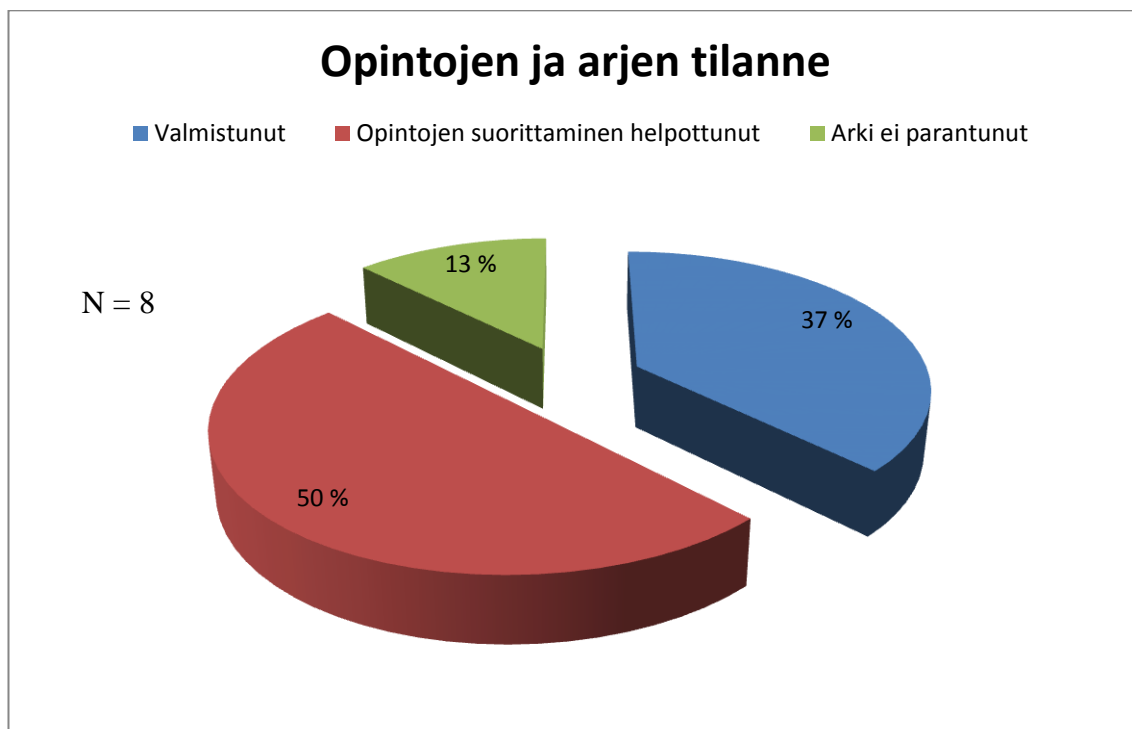
TAULUKKO 7. Nuorten haastattelun abstrahointia

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Poissaolot Stressi Ei kiinnostusta Elämäntilanne	Kokonaisvaltaisesti opiskeluun vaikuttavat asiat	Nuoren arjen ja koulun yhdistäminen
Helppous Koulun henkilökunta	Saavutettavuus	
Keskustelu Motivointi Välittäminen Soitteli/muistutti	Sosiaalinen tuki	
Yhteydenpito Tiedotus	Tiedonkulku	

Yläluokkia muodostimme yhteensä neljä. Yläluokat olivat seuraavat: kokonaisvaltaisesti opiskeluun vaikuttavat asiat, saavutettavuus, sosiaalinen tuki ja tiedonkulku. Näiden pohjalta havaitsimme nuorten vaativan koulutukselta ja koululta paljon. Nuoret tarvitsevat tukea opiskelussa sekä henkilökohtaisessa elämässään. Koulun ja opiskelun on oltava myös helposti saavutettavissa. Tällä tarkoitetaan henkilökunnan saavutettavuutta ja läsnäoloa opiskelijoille. Yläluokista tuli esiin tärkeänä asiana tiedonkulun tärkeys. Oppilailla on tiedon intressi. Pääsääntöisesti he haluavat saada tietoa koskien omaa opiskeluaan.

Yläluokista muodostimme pääluokan nuoren arjen ja koulun yhdistäminen. Haastattelun tuloksia analysoitaessa tuli esiin arjen merkitys nuoren koulunkäyntiin ja opiskeluun vaikuttavana tekijänä. Jos muu elämä ja arki koulun ulkopuolella eivät ole kunnossa, vaikuttaa se tekemämme tutkimuksen mukaan nuoren motivaatioon opiskelua kohtaan. Tässä asiassa Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat voineet olla tukena auttaessaan arjen asioiden hoitamisessa.

Alla olevassa kuviossa (kuvio 4) esitetään nuorten opintojen ja arjen tilannetta Korjaamo-hankkeelta saamansa ohjauksen jälkeen. Kuvio osoittaa prosenteissa nuorten tilanteet Korjaamo-hankkeen ohjauksen jälkeen.

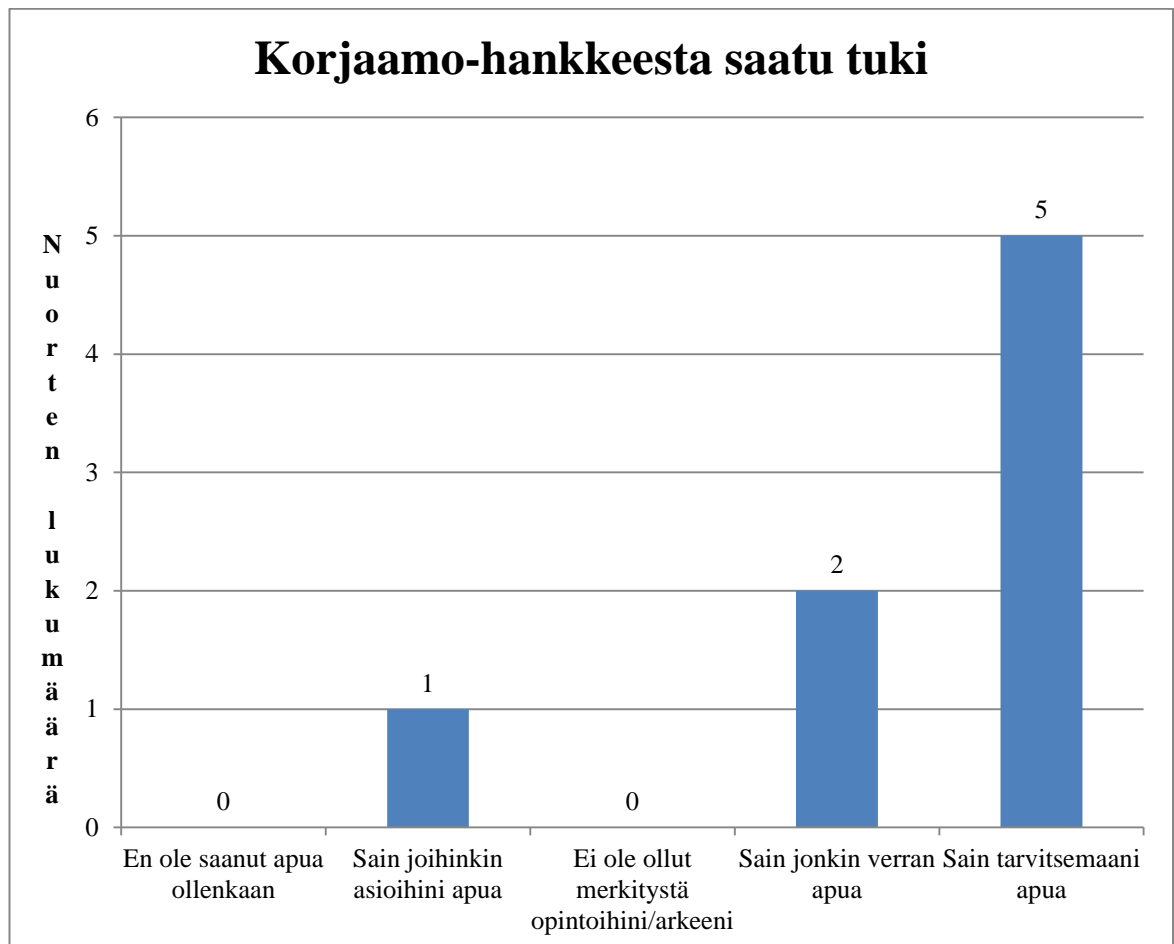
KUVIO 4. Opintojen ja arjen tilanne ohjauksen saannin jälkeen

50 %:lla haastattelemistamme nuorista oli opintojen suorittaminen helpottunut Korjaamo-hankkeessa mukanaolon aikana. Opintojen helpottumiseen on vaikuttanut nuorten saama yksilöllinen ohjaus. Haastattelemistamme nuorista 37 % oli valmistunut. Heidän valmistumistaan oli edesauttanut Korjaamo-hankkeen ohjaajilta saama tuki ja ohjaus. Nuorista 13 % oli sitä mieltä, että heidän arkensa ei ollut parantunut. Tähän oli vaikuttanut heidän henkilökohtaisten asioidensa monimutkaisuus ja monella eri elämän osa-alueilla samanaikaisesti olevat haasteet.

Pitkäaikaisessa ohjauksessa olleet nuoret toivat ilmi haastattelussa saaneensa vertaistukea toisista samanlaisessa tilanteessa olevista nuorista. Heidän keskustelusta tuli esiin opintojen viivästymiseen osittain vaikuttaneet samankaltaiset asiat. Jokaiselle opiskelijalle on tärkeää kuulua johonkin yhteisöön. Yliaikaiset opiskelijat eivät ole enää minäkään ryhmän jäseniä eivätkä virallisesti kenenkään ryhmänohjaajan ryhmässä. Sosio-kulttuurisen teorian mukaan oppimisen kannalta keskeistä on olla osallinen yhteisötoi-

mintaan (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006, 13). Tällaisena yhteisönä yliaikaisille opiskelijoille toimi Korjaamo-hanke ja sen ohjaajat.

Kuviossa viisi esitetään pylväsdiagrammina nuorten Korjaamo-hankkeesta saamaa apua. Diagrammi kuvaa selvästi kuinka moni nuorista on saanut tarvitsemaansa apua.

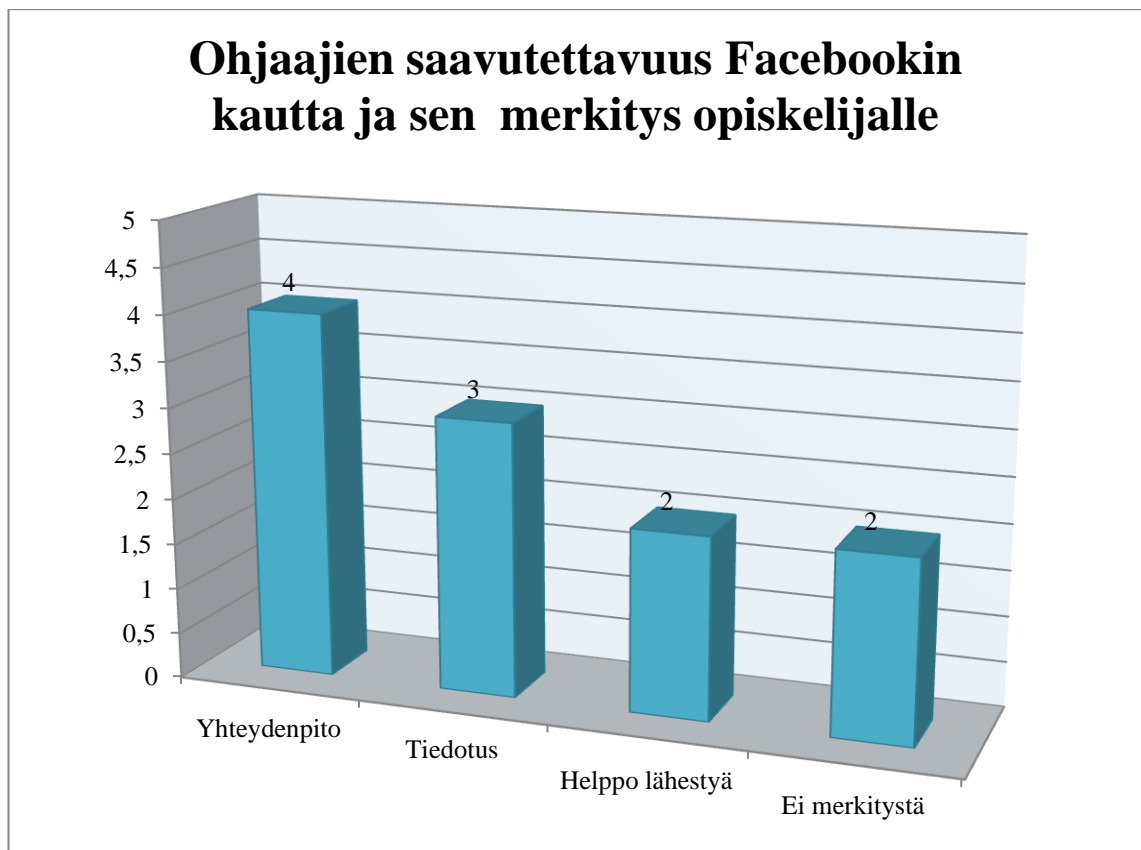
KUVIO 5. Nuorten saama apu Korjaamo-hankkeesta

Diagrammissa tuodaan esille nuorten saamaa tukea. Nuoret arvioivat saamaansa tukea määrittelemiemme viiden väittämän mukaan. Nämä väittämät olivat seuraavanlaiset: en ole saanut apua ollenkaan, sain joihinkin asioihini apua, ei ole ollut merkitystä opintoihini/arkeeni, sain jonkin verran apua ja sain tarvitsemaani apua. Kaikki nuoret kokivat saaneensa hankkeen ohjaajilta apua jossain vaiheessa opintojaan. Kukaan haastatelluista nuorista ei ollut sitä mieltä, ettei olisi saanut apua ollenkaan. Yksi vastaajista kertoi saaneensa apua joihinkin asioihin. Yksikään haastatelluista nuorista ei arvioinut Korjaamo-hankkeelta saamaansa tukea merkityksettömäksi. Kaksi nuorista oli saanut apua jonkin

verran. Vastanneista suurin joukko, viisi nuorta, kertoi saaneensa tarvitsemansa avun Korjaamo-hankkeen ohjaajilta.

Nuorten saama henkilökohtainen ohjaus, jota he ovat saaneet opintoihinsa ja arkeensa, on lisännyt keskeyttäneiden määrää TREDUssa. Keskeyttämisprosentin kasvuun on vaikuttanut Korjaamo-hankkeen myötä lisääntynyt ohjaustoiminta ja sen tehostuminen. Ohjaustoiminnan tehostuminen TREDUssa näkyy esimerkiksi siinä, että opiskelija ohjataan entistä nopeammin eteenpäin. Tällöin hän siirtyy esimerkiksi toiseen oppilaitokseen, työharjoitteluun tai terveydenhuollon piiriin. (Nuppola 2013.) Ohjauksen avulla nuoret ovat löytäneet itseään kiinnostavan alan tai jonkun muun keinon mennä elämäänsä eteenpäin. Tästä johtuen keskeyttäneiden määrä on laskennallisesti noussut, vaikka tosiasiassa useampi nuori on löytänyt itselleen oikean paikan.

Alla olevassa pylväsdiagrammissa (kuvio 6) kuvataan Facebookin käytön merkitystä yhteydenpitokanavana nuorten ja ohjaajien välillä. Korjaamo-hankkeen ohjaajat olivat nuorten tavoitettavissa omilla työprofiileillaan sosiaalisessa mediassa.

KUVIO 6. Kysymys Facebookin merkityksestä välineenä saavuttaa ohjaajat

Esitettyyn kysymykseen nuoret saivat vastata vapaasti omilla sanoillaan. Olemme tyypittelleet nuorten vastaukset ja nostaneet sieltä esiin nousseet teemat yllä olevaan kaavioon. Kaaviossa kuvataan nuorten vastauksia teemoilla yhteydenpito, tiedotus, helppo lähestyä ja ei merkitystä. Saimme kaksi vastausta kohtaan Facebookilla ei ole merkitystä. Tämä osoittaa, että kahdelle vastaajalle ei ohjaajien löytymiselle Facebookista ollut merkitystä. Kahden vastauksen perusteella Facebookin kautta oli helppo lähestyä Korjaamo-hankkeen ohjaajia. Facebookin merkitykseen tiedotuksen välineenä saimme kolme vastausta. Osalle nuorista Facebook oli helppo tapa saada tietoa. Vastauksista kävi ilmi neljän vastaajan pitävän Facebookia tärkeänä yhteydenpidon välineenä.

Valtaosa nuorista on luonut itselleen Facebook -profiilin ja kokee sen käytön itselleen luontevaksi. Sosiaalinen media tarjoaa nuorille uusia vaikutusmahdollisuuksia. Tämä voi osaltaan lisätä nuoren elämänhallintaa ja hyvinvoinnin tunnetta. Nuorelle voi olla voimauttava kokemus kuulua erilaisiin yhteisöihin ja ryhmiin sosiaalisessa mediassa. (Pääkkönen 2012.) Vaikka valtaosa nuorista kokee sosiaalisen median hyvänä asiana, eivät he välttämättä halua kavereikseen Facebookissa virallisten tahojen edustajia, kuten esimerkiksi Korjaamo-hankkeen ohjaajia. Korjaamo-hankkeen ohjaajat voivat edustaa nuorelle koulun henkilökuntaa. Facebookissa nuoret saattavat kertoa yksityiselämän asioita, joita he eivät halua jakaa kaikkien kesken.

Viimeisenä kysymyksenä tiedustelimme nuorilta heidän halukkuuttaan suositella saamaansa ohjausta ja tukea Korjaamo-hankkeelta muille vastaavassa tilanteessa oleville nuorille. Tähän kaikki nuoret vastasivat myöntävästi. Vastausten yhdenmukaisuuden vuoksi emme ole tämän kysymyksen vastauksia analysoineet sisällön mukaan. Kaikki nuoret olivat samaa mieltä Korjaamo-hankkeen tärkeydestä ja ohjauksen hyödyistä.

6.2 Kehittämisyhmän ryhmäkeskustelun tuloksia

Aloitimme kehittämisryhmän ryhmäkeskustelun keskustelemalla siitä, miten herättää nuorten kiinnostuksen ammatillista koulutusta kohtaan. Kuvataan sitä alla olevassa taulukossa kahdeksan.

TAULUKKO 8. Nuorten kiinnostuksen herättäminen ammatilliseen koulutukseen

Miten nuorten kiinnostusta ammatilliseen koulutukseen voi herättää?	
Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
”ei kiinnosta mikään muukaan”, ”kiinnostus ammatilliseen koulutukseen noussut, kiinnostusta on, mutta se tössää jossain vaiheessa”, ”väärä ala”, ”peruskouluun pallon heittäminen. Enemmän ammattikouluun ja työhön tutustumista”	Ammattikouluopiskelusta kiinnostuneiden opiskelijoiden tuleminen ammattikouluun
”nehän ihan liian nuorena päättääkin ylipäätänsä kouluun tulosta, ihan mistä tahansa”	Päätöksenteko liian nuorena
”nuorten odotukset ammattikoulua kohtaan ei vastaa todellisuutta”	Ajatukset opinnoista
”ysin matikat ja sopeutetut mukana samalla tunnilla”, ”ohituskaista”, ”se voi olla yksi ongelma, kaikki laitetaan samaan putkeen, myös jopo-ryhmän opiskelijat”	Koulutuksen joustamattomuus

Kehittämisryhmän ryhmäkeskustelu aloitettiin keskustelemalla teemasta, miten nuorten kiinnostusta ammatilliseen koulutukseen voidaan herättää. Esiin nousseet ajatukset määriteltiin alkuperäisilmauksin ja niistä johdettiin pelkistettyjä ilmauksia. Kehittämisryhmältä esiin nousi, että ammattikouluun tulisi tulla sellainen joukko nuoria joita kiinnostaa ammatillinen koulutus omaksi kokemallaan alallaan. Ryhmäkeskustelussa keskusteltiin ammatinvalintaa koskevan päätöksenteon tapahtuvan liian nuorena. Myös nuorten odotukset ammatillisista opintoja kohtaan ovat vääränlaisia eivätkä kohtaa todellisuutta. Keskustelussa nousi voimakkaasti esiin koulutuksen joustamattomuus. Tämä koulutuksen joustamattomuus tulee keskustelun mukaan esille eritasoisten opiskelijoiden yhteisillä tunteilla. Kaikki suorittavat samat opinnot lähtötasosta ja opiskelutaidoista riippumatta. Tämä lisää kehittämisryhmän mielestä opiskelijoiden tyytymättömyyttä.

Taulukossa yhdeksän tuodaan esiin koulun vaikutusmahdollisuuksia Korjaamo-hankkeen avulla. Taulukossa on kehittämisryhmän suoria lainauksia alkuperäisilmauksina.

TAULUKKO 9. Koulun vaikuttamismahdollisuudet Korjaamo-hankkeen avulla

Mihin asioihin koulu voi vaikuttaa Korjaamo-hankkeen avulla?	
Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
”henkilökohtaisten asioiden hoito, sen jälkeen keskittynyt koulunkäyntiin”, ”ohjaaja voinut lähteä koulun ulkopuolelle nuoren kanssa, esim. kela”	Nuoren elämään koulun ulkopuolella
”soittaa nuoren perään, jopa herättää aamuisin. Tähän koululla ei ole resursseja”, ”ohjaaja etsinyt tehtäviä ja kokeita, jotta opiskelija valmistuu”	Oppilaista huolehtiminen
”nuorilla puhumisen tarve, ongelmia kamalasti.”, ”ohjaajalla aikaa kuunnella”, ”joku koulun ulkopuolinen kuuntelija, kuraattori/opo virallisempia”	Suhteen luominen oppilaaseen
”on voinut ohjata oppilaita hankkeen ohjaajille ja itse voinut keskittyä ohjausta niille jotka haaveilee ja on unelmia. Keskittyä myös muihin kuin vain ongelmatapauksiin”, ”Hanketyöntekijöiden avulla olen voinut keskittyä keskitason tavoitteellisiin oppilaisiin, tuleviin veronmaksajiin. Tukea ja auttaa heitä.”	Omaan työhön keskittyminen

Keskustelu koulun vaikuttamismahdollisuuksista nuorten opiskeluun ja kiinnostukseen Korjaamo-hankkeen avulla toi esiin nuoren kohtaamisen sekä kehittämisryhmän jäsenten mahdollisuuden keskittyä omaan työhönsä. Hankkeen ohjaajat ovat pystyneet olemaan nuorten tukena myös koulun ulkopuolella henkilökohtaisissa asioissa. Kun henkilökohtainen elämä on saatu parempaan kuntoon, on nuori voinut keskittyä paremmin opiskeluunsa. Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat myös huolehtineet nuorista eri lailla kuin muu koulun henkilökunta. Ohjaajien resurssit ovat riittäneet nuoren perään soitteluun sekä erilaisten koulutehtävien etsimiseen. Ohjaajat ovat pystyneet luomaan nuoriin hyvän suhteen. Timo Purjo kirjoittaa artikkelissaan Kasvatuksellisen kohtaamisen taito (2009) kasvattajien kyvystä antautua kasvatussuhteeseen nuoren kanssa. Tällainen kasvatuksellinen suhde on pystytty luomaan Korjaamo-hankkeen ohjauksessa.

Korjaamo-hankkeen ohjaajilla on ollut tahto tehdä töitä nuorten kanssa auttaen heitä saavuttamaan hyvän elämän ja oppimaan sekä arvostamaan opintojen merkitystä.

Korjaamo-hankkeen avulla kehittämisryhmän jäsenet ovat voineet keskittyä niin sanottuihin keskitason oppilaisiin eikä vain ongelmatapauksiin. Keskustelussa tuli ilmi, että Korjaamo-hankkeen ohjaajien olemassaolo on keventänyt koulukuraattorien ja opinto-ohjaajien työmäärää paljon tukea tarvitsevien opiskelijoiden suhteen. Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat pystyneet helpottamaan koulukuraattorin työhön liittyvää tarpeiden ja resurssien ristiriitaa. Koulukuraattorien työn tarve oppilaitoksissa on kasvanut vuosi vuodelta, mutta siihen osoitetut resurssit ovat pysyneet samoina. (Sipilä-Lähdekorpi 2006, 30.) Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat lisäresurssi myös kuraattoreille.

Taulukossa 10 pelkistetään ryhmäkeskustelussa esiin nousseita kommentteja liittyen nuorten kiinnittämiseen koulunkäyntiin. Muodostimme taulukkoon neljä pelkistettyä ilmausta.

TAULUKKO 10. Nuoren kiinnittäminen koulunkäyntiin

Mikä kiinnittäisi nuoren koulunkäyntiin?	
Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
”selkeät säännöt ja niistä kiinnipito”, ”nuoret eivät kehtaa kysyä, jos eivät ymmärrä/tajua”, ”selventää kurssien sisältöä”, ”kaikkia helpottais selkokielen käyttö. Onko snobbailua, yritetään näyttää omaa osaamista”	Sääntöjen luominen ja kurssien selkeyttäminen
”opetuksen liittäminen käytäntöön, esim. pullamatikka”, ”työssäoppimista jo ekana vuonna”, ”mahdollisuudet oman alan kesätöihin, heti ei pääse johtajaksi. Motivaatio opiskeluun herää.”	Opintojen liittäminen työelämään
”Ryhmänohjaajan ammattitaito ja halu tehdä töitä nuorten kanssa”, ”tuki ja turva ekana vuonna”, ”ohjaajat puhuvat nuorten kieltä”	Yhteisöllisyyden tukeminen
”ryhmänohjaajan yhteydet nuoren kotiin”, ”opettajat ei halua pitää yhteyttä kotiin”, ”yhteydenpito kotiin edesauttaa nuoren kouluun kiinnittymistä”	Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Kehittämisyhmä nosti esiin erilaisia näkökulmia nuoren kiinnittämisestä koulunkäyntiin. Yhtenä tärkeänä asiana pidettiin yhteisten sääntöjen luomista sekä kurssien selkeyttämistä. Nuoret eivät aina uskalla tai rohkene kysyä neuvoa, jolloin selkeät toimintaohjeet auttavat vuorovaikutuksessa. Esille nousi myös opintojen käytännönläheisyys tulevaa ammattia kohtaan sekä opetukseen liittäminen tulevaan työhön. Tällä tavalla nuori ymmärtäisi miksi hän opiskelee jotain tiettyä asiaa teoriassa.

Esiin nousi myös yhteisöllisyyden tukeminen. Tässä asiassa keskeisenä tekijänä toimii ryhmänohjaaja. Ryhmänohjaajan tulee olla pätevä ja luotettava ihminen, jonka puoleen nuori voi tarvittaessaan kääntyä. Ryhmänohjaajalla on myös suuri vastuu luoda nuorille turvallinen ja luottavainen olo omassa pienryhmässään. (Kopakkala 2011, 63–64.) Ryhmänohjaajan ammattitaitoon kuuluu myös keskustelussa esiin noussut kodin ja koulun yhteistyö ja vuorovaikutus. Yhteydenpito kodin ja koulun välillä koettiin tärkeäksi välineeksi nuoren kiinnittämiseen opiskeluun.

Ryhmäkeskustelun seuraava kysymys liittyi vuorovaikutussuhteen luomiseen nuoren kanssa. Esittelemme tätä alla olevassa taulukossa (taulukko 11). Alla olevan taulukon vastauksissa esiin nousi toisen ihmisen arvostaminen ja kohtaaminen. Kati-Pupita Mattila (2008) kirjoittaa teoksessaan Arvostava kohtaaminen kuinka arvostaminen kuuluu inhimilliseen elämään. Arvostaminen on arvon antamista henkilölle riippumatta ihmisen luonteesta, aatteista tai ymmärryksestä.

TAULUKKO 11. Vuorovaikutuksellisen suhteen luominen

Miten luoda vuorovaikutuksellinen suhde nuoreen?	
Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus
”avataan opettavat asiat liittyen elämään”, ”käytännön esimerkit”, ”Opettajat eivät kestä että nuorisolla on sanottavaa ja mielipiteitä”, ”ei saa sanoa, opettaja opettaa miten asiat on”	Opiskelijoiden mielipiteiden huomioiminen
”ollaan valmiita kohtaamaan ja kuulemaan toista”, ”ollaan luottamuksen arvoisia, ei vihjailla koko ryhmän kuullen nuoren asioista”, ”kiinnostus nuoresta”	Ollaan kiinnostuneita nuorista ja heidän asioistaan
”halu luoda suhde nuoreen”, ”jos kulkee laput silmillä ja vain opettaa, jää paljon näkemättä”, ”ammattillisuuden kehittäminen, löytää keinoja kohtaamiseen”	Opettajien halu kuulla nuorta ja olla läsnä

Keskustelijat kokivat tämän aiheen erittäin tärkeäksi. Kehittämisyhmä nosti tärkeäksi asiaksi opiskelijoiden mielipiteiden huomioimisen opintojen rakenteessa ja tuntien toteuttamisessa. Keskustelussa nousi esiin opettajien suhtautuminen nuoriin ja heidän tietoihin opetettavista asioista. Nuorilla ei saisi olla mielipiteitä. Tästä johtuen tärkeänä pidettiin nuorten kanssa työskentelevien kiinnostusta nuoria ja heidän asioitaan kohtaan.

Antti Särkelä (2011) mainitsee teoksessaan Välittäminen ammattina asiakassuhteen luomisen elementtejä. Yhtenä tärkeänä asiana hän näkee auttajan kyvyn asettua asiakkaan asemaan. Kehittämisyhmän ryhmäkeskustelussa nousi esiin Korjaamo-hankkeen ohjaajien kyky asettua nuoren asemaan ja kyky kertoa omasta nuoruudestaan ja päätöksenteosta.

Alla olevaan taulukkoon 12 ryhmitteltiin kehittämisyhmän aineistosta esiin nousseet pelkistetyt ilmaukset. Pelkistetyistä ilmauksista muodostettiin alaluokat.

TAULUKKO 12. Pelkistettyjen ilmausten klusterointia eli ryhmittelyä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
Ammattikouluopiskelusta kiinnostuneiden opiskelijoiden tuleminen ammattikouluun Päätöksenteko liian nuorena Ajatukset opinnoista Koulutuksen joustamattomuus	Kiinnostus/Motivoituminen Ikä Odotukset Räätälöidyt opsit
Nuoren elämään koulun ulkopuolella Oppilaista huolehtiminen Suhteen luominen oppilaaseen Omaan työhön keskittyminen	Arjen tuki Herättely/rästitehtävät Puhuminen Lisäapu
Sääntöjen luominen ja kurssien selkeyttäminen Opintojen liittäminen työelämään Yhteisöllisyyden tukeminen Kodin ja koulun välinen yhteistyö	Selkeys Käytäntö Ryhmyttäminen Yhteydenpito
Opiskelijoiden mielipiteiden huomioiminen Ollaan kiinnostuneita nuorista ja heidän asioistaan Opettajien halu kuulla nuorta ja olla läsnä	Opiskelijälähtöisyys Kohtaaminen Tahtotila

Ryhmitelty alaluokat ovat seuraavat: kiinnostus/motivoituminen, ikä, odotukset, räätälöidyt opsit, arjen tuki, herättely/rästitehtävät, puhuminen, lisäapu, selkeys, käytäntö, ryhmyttäminen, yhteydenpito, opiskelijälähtöisyys, kohtaaminen ja tahtotila.

Koulukuraattorit tekevät koulussa sosiaalipedagogista sosiaalityötä auttaen nuoria alaluokissa esiintyvissä asioissa. Koulumaailman ulkopuolinen sosiaalityö keskittyy enemmän lapsiin ja perheisiin kuin nuoriin. Nuorten sosiaalityö on usein keskittynyt pelkästään työpaja- ja projektitoimintaan. Tällainen nuorten sosiaalityö keskittyy lähinnä täysi-ikäisiin omillaan asuviin nuoriin. Sosiaalityön suhde nuorten elämään on vielä kehittämätön, aikuissosiaalityöllä voisikin olla tässä kehitettävää. Nuorten asioiden parantamiseksi tarvitaan eri toimijoiden yhteistyötä, jossa yhdistyy moniammatillisuus yksittäisen nuoren tukemiseksi. Vuoden 2011 voimaan tullessa nuorisolaissa on säädetty monialaisen yhteistyön kehittämisestä. Tämän lain tavoitteena on parantaa nuoren mahdollisuuksia saada julkisia palveluita. (Karjalainen 2012, 164–165.) Korjaamohanke toimii koulun sosiaalityön ja nuorisososiaalityön välimaastossa auttaen toisen asteen koulutuksessa olevia nuoria.

Alla olevaan taulukkoon (taulukko 13) koottiin kehittämisryhmän aineisto. Muodostimme kehittämisryhmän aineistosta neljä yläluokkaa.

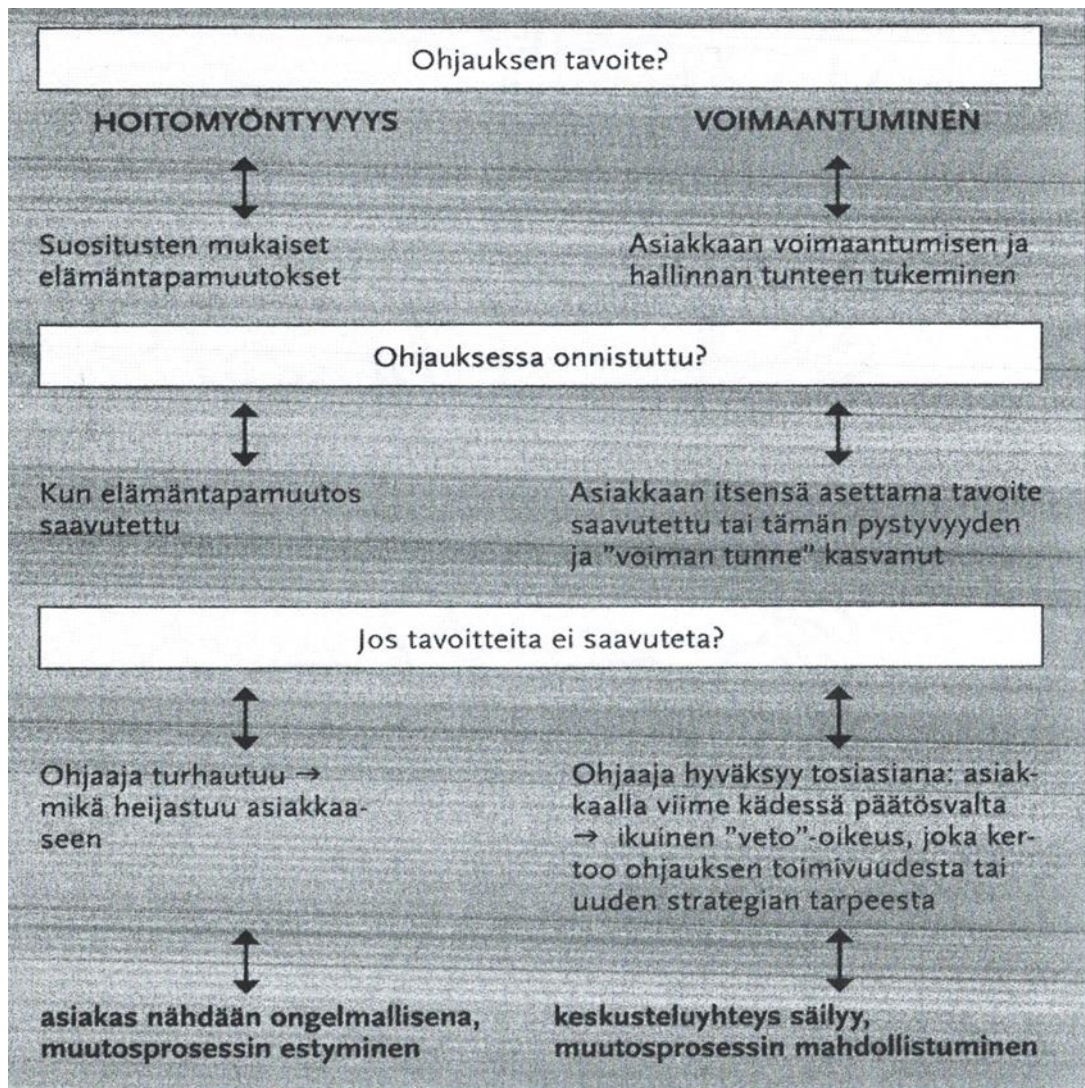
TAULUKKO 13. Kehittämisryhmän aineiston abstrahointi

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Kiinnostus/Motivoituminen Ikä Odotukset Räätälöidyt opsit	Ammatillisen koulutuksen tavoite	Nuoren sosiaalinen tukeminen ammatillisissa opinnoissa
Arjen tuki Herättely/rästitehtävät Puhuminen Lisäapu	Mukana oppilaan elämässä	
Selkeys Käytäntö Ryhmyttäminen Yhteydenpito	Opettajien ammattitaito	
Opiskelijalähtöisyys Kohtaaminen Tahtotila	Vuorovaikutus	

Nämä taulukossa 13 olevat yläluokat ovat seuraavanlaiset: ammatillisen koulutuksen tavoite, mukana oppilaan elämässä, opettajien ammattitaito ja vuorovaikutus. Myös Leena Mäkijärven kirjassa *Miten kasvaton tämän ajan lasta* (2008, 38) puhutaan opettajien työviihtyvyydestä ja työssä jaksamisesta. Mäkijärvi tuo esiin opettajankoulutuksen kiinnostavuuden, mutta mielenkiintoista on se, että valmistuneista opettajista yhä useampi tekee työkseen jotain muuta kuin opetustyötä.

Kehittämisyhmän aineistosta esiin nousi ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallinen paikka ja koulutuksen tavoitteet. Kehittämisyhmässä mietittiin kenen paikka on ammattikoulussa ja mikä on ammatillisen koulutuksen tavoite nuorelle. Haastattelun aineistosta tuli ilmi Korjaamo-hankkeen merkitys kouluelämälle. Yläluokaksi muodostui oppilaan elämässä mukanaolo. Kehittämisyhmä piti hyvänä Korjaamo-hankkeen mahdollisuutta yksilöllisempään tukeen ja ohjaukseen nuorelle. Koulu ei näin vahvaan tukeen yksin pysty ja tällaista tukea tarvitsevia nuoria on ammatillisessa koulutuksessa koko ajan enemmän.

Alla olevassa kuviossa seitsemän esitetään ohjaustapaa ja sitä, mitä sillä tavoitellaan. Ohjauksessa tärkeää on voimaantuminen, johon päästään nuoren motivoitumisen kautta. Ohjaajan tehtävänä on rohkaista ja tukea nuorta ratkaisemaan itse ongelmiaan. Vuoro-vaikutuksessa tärkeää on molemminpuolinen kunnioitus, nuorelle hyväksytyksi tulemisen tunne sekä turvallinen ja luottamuksellinen ilmapiiri. Ohjaajan turhautuminen heijastuu asiakkaaseen, joka vaikeuttaa heidän välistään työskentelyä ja tavoitteisiin pääsyä.

KUVIO 7. Mitä elämäntapaohjauksella tavoitellaan? (Turku 2007)

Opinnäytetyön tutkimustulosten mukaan ohjauksen tavoitteellisuus on tärkeää ja se ohjaa työskentelyä nuoren kanssa. Kuvio seitsemän tukee saatuja tutkimustuloksia. Korjaamo-hankkeen ohjaajien tavoitteena on saada nuori voimaantumaan ja ottamaan vastuuta omasta elämästään. Ohjaajan on hyvä muistaa nuoren oma tahto ja se, että kysees-

sä on nuoren oma elämä. Tästä johtuen vastuu on aina nuorella itsellään ja ohjaajan tehtävänä on nuoren tukeminen ja vaihtoehtojen tarjoaminen. (Turku 2007, 21–24.)

Yhdeksi yläluokaksi muodostui opettajien ammattitaito. Kehittämisyhmän keskustelussa nousi esiin opettajien selkeys, käytäntö, ryhmäyttäminen ja yhteydenpito. Kehittämisyhmän jäsenet näkivät tärkeänä asiana opettajien ammatillisuuden ja sen kehittämisen, etenkin ryhmänohjaustaidot. Viimeiseksi yläluokaksi nousivat vuorovaikutustaidot. Tämä nähtiin erittäin tärkeänä osa-alueena opettajien ja koulun muun henkilökunnan osaamisena työskennellessä nuorten kanssa.

Kehittämisyhmän aineistosta saaduista yläluokista johdettiin pääluokka nuoren sosiaalisen tukeminen ammatillisissa opinnoissa. Kehittämisyhmän kanssa keskusteltiin paljon nuoren tukemisesta ja sen tärkeydestä. Esiin nousi ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden nuori ikä ja ikään liittyvät haasteet. Nuoret etsivät omaa paikkaansa maailmassa ja tarvitsevat siinä aikuisen tukea ja turvaa. Nuori tarvitsee apua opiskelun lisäksi myös sosiaalisissa asioissaan. Tähän Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat pystyneet vastaamaan. Nuorten elämässä koulu on keskeinen toimintaympäristö. Koulussa toiminta on kuitenkin tiukasti kontrolloitua ja vaatii yhdenmukaisuutta opiskelijoilta. Kaikkien nuorten toimintaedellytykset eivät kuitenkaan ole samanlaisia ja osalle nuorista toimiminen tiukasti määritellyssä putkessa ei toimi. (Antikainen, Rinne & Koski 2010, 222–223.) Tällaisia nuoria varten tarvitaan tukitoimia, kuten Korjaamo-hanke ja sen ohjaajat.

6.3 Päättävän tason haastattelun tuloksia

Kävimme haastattelemassa ja viemässä tuloksia BIKVA-arviointimenetelmän alemmiltä tasoilta Tampereen kaupungin osaamis- ja elinkeinolautakunnan puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle syyskuussa 2013. Kokosimme yhteen nuorten haastattelusta esiin nousseita lainauksia sekä kehittämisyhmältä saamia ajatuksia (liite 9), jotka vietiin päättävälle tasolle kuultavaksi. BIKVA-menetelmän viimeisen tason haastattelu pohjautui edellä mainittuihin tutkimuksen tuloksiin.

Haastattelun edetessä vahvaksi aiheeksi nousi Korjaamo-hankkeen tarjoaman palvelun tarpeellisuus. Esiin nousi nykynuorten yksilöllisten polkujen tukeminen ja niiden tarve ammatillisessa opiskelussa. Keskustelimme myös nuorten erilaisista ja haastavista elä-

mäntilanteista sekä elämänhallinnasta. Esiin nousi myös ohjaajien ja nuorten välisen suhteen laatu. Kirsi Juhila kirjoittaa teoksessaan *Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina* (2012, 117) erilaisista tavoista toimia asiakassuhteessa. Korjaamo-hankkeen ohjaajien ja nuorten välistä suhdetta voidaan kuvata kumppanuuteen perustuvana suhteena. Tässä suhteessa työntekijän roolina Juhilan mukaan on etsiä asiakkaiden kanssa erilaisia ratkaisuja ja valinnanmahdollisuuksia heidän elämäänsä. Korjaamo-hankkeen ohjaajat työskentelevät nuorten kanssa yhdessä kannustaen ja tukien heitä toimimaan myös itse oman elämänsä eteen. Myös Juhila kirjoittaa tästä asiasta edellä viittaamassamme teoksessaan.

Kehittämisyhmältä päättävälle tasolle viedyt tulokset herättivät keskustelua sosiaalityön osaamisen tärkeydestä koulumaailmassa. Tästä esimerkkinä nousi esiin se, että oppilastyön tulee nykyään pystyä jalkautumaan myös koulun ulkopuolelle. Oppilastyö ei ole enää sidoksissa pelkästään kouluun ja koulurakennukseen. Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat pystyneet tekemään tätä työtä lähtiessään nuoren mukaan asioimaan esimerkiksi Kelaan. Nuorten opiskelun esteenä on usein moniongelmaisuus. Ongelmia on monella eri elämän sektorilla. Tämän vuoksi koulussa tarvitaan moniammatillista osaamista, esimerkiksi psykiatrista osaamista. Nämä moniammatillista osaamista vaativat nuorten tilanteet kuormittavat kasvatustieteen ammattilaisia, opettajia. Päättävän tason keskustelussa tuli ilmi opettajien työssä jaksaminen ja sen tukeminen. Palvelun tilaaja eli Tampereen kaupunki pystyy vaikuttamaan ammattikoulujen haastaviin tilanteisiin tukemalla opettajia työssään ja antamalla heille työvälineitä kohdata haastavia tilanteita työssään. Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat osaltaan pystyneet vähentämään opettajien työn tuomaa kuormaa. Opettajat ovat voineet ohjata opinnoissaan viivästyneet nuoret Korjaamo-hankkeen ohjaajien luokse etsimään yhdessä ratkaisuja opinnoissa ilmenneisiin ongelmiin.

Päättävän tason kanssa käydyssä keskustelussa nousi esiin Tampereen kaupungissa toimivien hankkeiden suuri määrä. Päällekkäisiä, samankaltaisia hankkeita on useita. Esiin nousikin ajatus siitä, että voisiko olla olemassa jokin käytäntö jo koulun sisäisessä toiminnassa tukemassa nuoria heidän opinnoissaan. Tämän hetkisen taloudellisen tilanteen huomioon ottaen pohdittiin, että olisiko yksi keino saada enemmän tukea syrjäytymisvaarassa oleville nuorille se, että yhdistettäisiin jo olemassa olevia hankkeita vähemmällä resursseilla.

Korjaamo-hankkeen tarjoamille palveluille on päättävänkin tason mielestä tarvetta. Nuorten elämäntilanteet vaativat keskitettyä ja yksilöllistä ohjausta. Korjaamo-hankkeen ohjaajien antama ohjaus on tasavertaista ja vuorovaikutuksellista. Ohjaajia tarvitaan ammatillisessa koulutuksessa ja nuorten asioiden hoitamisessa, koska toimialue on pirstaloitunut ja sekava. Tämä palveluiden hajanaisuus vaatii henkilöitä, jotka tuntevat palvelurakenteen. Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat tässä avain asemassa.

Päättävän tason keskustelun pohjalta keskeisiksi asioiksi nähtiin henkilökohtaisen tuen ja ohjauksen merkitys ja sosiaalisen työn tarpeellisuus ammatillisessa koulutuksessa. Henkilökohtaisen ohjauksen avulla nuorille saadaan luotua yksilöllisiä opintopolkuja. Päättävä taso näki tärkeänä että kouluihin luodaan oikeanlaiset mahdollisuudet yksilöllisiin opintopolkuihin. Niiden tarve on kasvanut vuosi vuodelta. Yksilöllisten koulupolkujen tarpeen taustalla voi olla esimerkiksi nuoren elämän moniongelmaisuus. Yksin opettajien ammattitaito ei välttämättä riitä näiden asioiden hoitamiseen vaan siihen tarvitaan sosiaalialan osaamista.

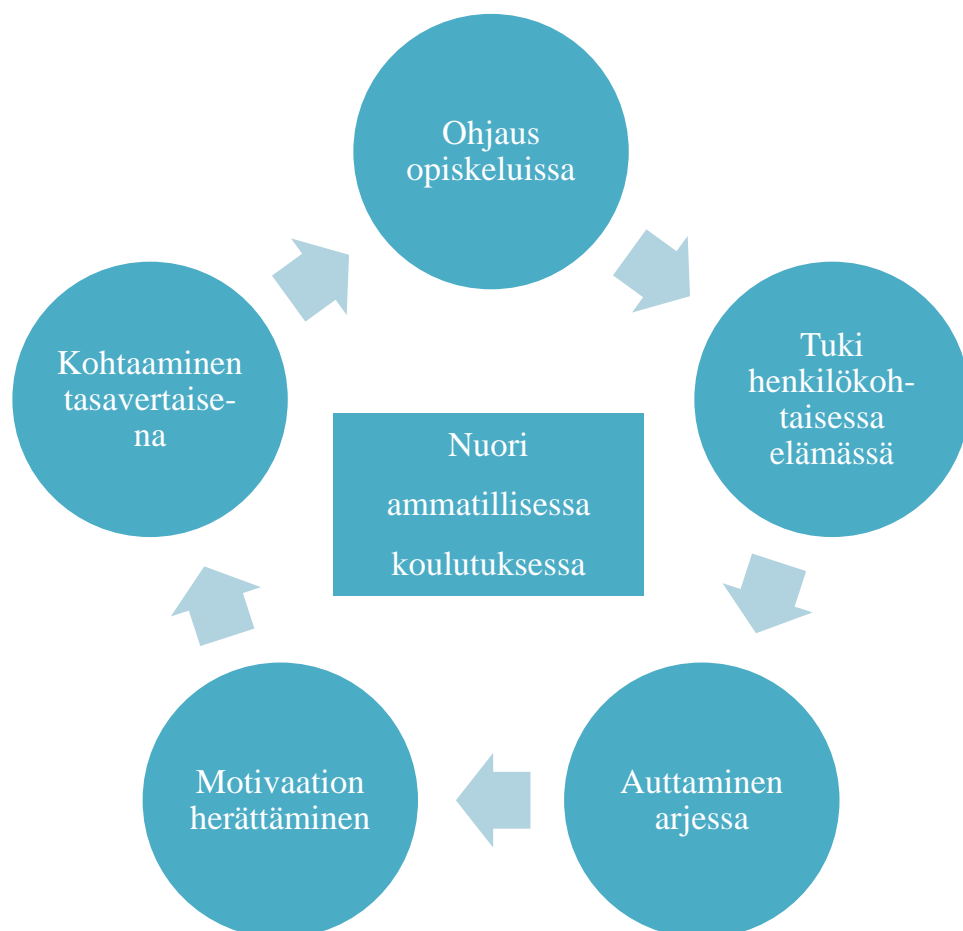
6.4 Tutkimustulosten yhteenveto

Tutkimuksen mukaan hankkeessa mukana olleet nuoret kokivat Korjaamo-hankkeesta saamansa tuen tärkeäksi. He olivat tyytyväisiä saamastaan tuesta ja avusta ja sillä oli suuri merkitys heidän opintojensa etenemisen ja nuorten henkilökohtaisen elämän suhteen. Tutkimus osoittaa, että osa ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista nuorista tarvitsee tukea opiskelussa sekä henkilökohtaisessa elämässään. Tehdyssä tutkimuksessa tuli esiin kuinka suuri merkitys arkielämällä on nuoren koulunkäyntiin ja opiskeluun vaikuttavana tekijänä. Tämä korostuu varsinkin silloin, jos nuoren arki ei ole tasapainossa. Tulosten mukaan nuoren koulun ja arjen yhdistäminen on tärkeää opiskelumotivaation ylläpitämisessä.

Tutkimuksen mukaan henkilökohtaisella ohjauksella voidaan tukea nuoren arkea ja kasvattaa motivaatiota opiskelua kohtaan. Nuoren arjen tilanteella on vaikutus hänen motivaatioon opiskelua kohtaan. Saatujen tulosten perusteella nuorten arvokas kohtaaminen on tärkeää ja merkityksellistä. Nuoret kokevat tulevaisuuden hyväksytyiksi omana itsenään, kun kohtaaminen on tasavertaista. Tasavertaisessa kohtaamisessa nuoret ovat vastaanottavampia sekä avoimempia avulle ja ohjaukselle.

Tutkimus osoittaa myös, että ohjaajien ja moniammatillisen työn tarve on kasvanut koulumaailmassa. Opiskelijoiden elämäntilanteet ja asiat ovat monimutkaistuneet. Nuorten ongelmat ovat elämän eri tahoilla. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi nuoren arki ja ihmissuhteet sekä taloudellinen tilanne, päätteet ja opiskelu. Niiden hoitamiseen ei enää riitä vain yhden ammattilaisen keinot, vaan tarvitaan eri alojen asiantuntijoita ja moniammatillista työotetta ratkaisemaan nuorten ongelmia kokonaisvaltaisesti. Veimme tutkimuksen osoittamat tulokset nuorten elämäntilanteista ja henkilökohtaisen ohjauksen tarpeellisuudesta päättävälle tasolle.

Seuraavassa kuviossa 8 kuvataan Korjaamo-hankkeen tarjoamaa tukea ammatillisessa koulutuksessa. Kuviossa nuori on keskiössä ja hänen ympärillään tutkimustulosten pohjalta esiin nousseet opiskeluiden kannalta merkittävät Korjaamo-hankkeen tarjoamat tukitoimet. Ohjauksella opiskeluissa tarkoitetaan nuoren saamaa henkilökohtaista ohjausta opintojen etenemiseen. Nuoret ovat saaneet tukea myös henkilökohtaisessa elämässä Korjaamo-hankkeen ohjaajilta. Hankkeen ohjaajat ovat auttaneet nuoria myös heidän arjessaan.

KUVIO 8. Nuoren sosiaalinen tukeminen ammatillisessa koulutuksessa

Nuorten auttaminen arjessa on lisännyt motivaation heräämistä opiskelua kohtaan. Tähän on vaikuttanut se, että arki on saatu sujumaan Korjaamo-hankkeen ohjaajien antaman ohjauksen ja tuen myötä. Näin nuorella on voimavaroja enemmän myös koulunkäyntiin. Nuorten kohtaaminen tasavertaisena on Korjaamo-hankkeen työntekijöiden keino saada luottamus syntymään nuoren ja ohjaajan välillä. Tasavertainen kohtaaminen on pohja ohjaustyölle.

Yhtenä tärkeänä tuloksena saatiin nuorten mielipide Korjaamo-hankkeen tarjoaman tuen merkityksestä heidän opintoihinsa. Haastatellut nuoret pitivät Korjaamo-hankkeen kaltaista ohjausta ja tukea merkityksellisenä ja tarpeellisenä. He olivat kaikki valmiita suosittelemaan ohjausta tukea tarvitseville ystävilleen ja opiskelukavereilleen. Nuorten valmistuminen voi olla kiinni tulosten mukaan Korjaamo-hankkeen tarjoaman ohjauksen kaltaisesta tuesta.

White ja Kelly (2010) kirjoittavat artikkelissaan *The School counselor's Role in School Dropout Prevention* opiskelijoiden koulupudokkuuden ehkäisemisestä ja mitä tukitoimia se tarvitsee. Artikkelista tulee ilmi samoja asioita joita tutkimuksen tulokset osoittavat. Artikkelin nostaa tärkeiksi asioiksi sosiaalisen tuen antamisen ja tuen opinnoissa. Opintojen tukemisella artikkelissa tarkoitetaan läksyapua ja ajankäytön hallinnan opettelua. Näitä samoja asioita Korjaamo-hankkeen ohjaajat tekevät nuorten kanssa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

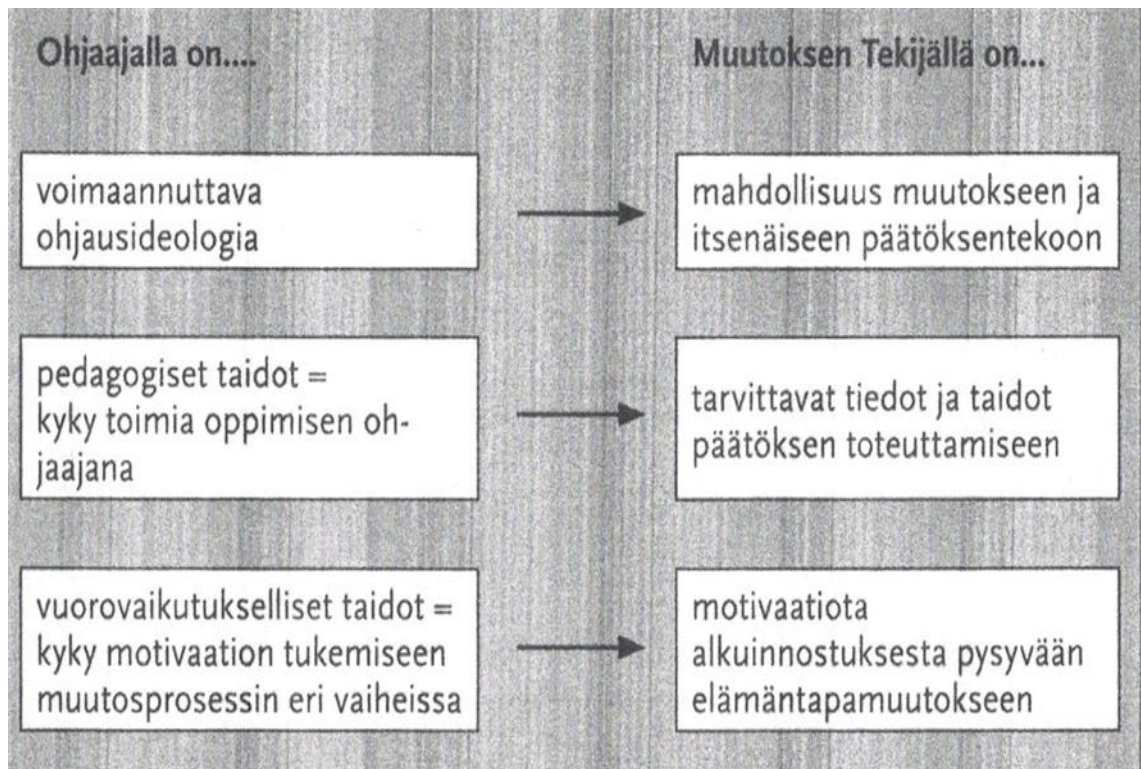
Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää nuorten Korjaamo-hankkeelta saaman ohjauksen merkitystä heidän opintojensa ja arkensa suhteen. Tutkimme tätä nuorten, hankkeen kehittämisryhmän ja päättävän tason näkökulmista. Tutkimuksen valmistuttua tulimme seuraavanlaiseen johtopäätökseen. Yksilöllinen ohjaus on tuen tarpeessa oleville nuorille ratkaisevan tärkeää opintojen edistymisen ja valmistumisen suhteen. Ohjauksen tulee olla samalla tasolla tapahtuvaa, ei ylhäältä alaspäin suuntautuvaa. Nuori ansaitsee tulla kohdatuksi aidosti. Nuoren tulee tuntea itsensä merkitykselliseksi. Tässä kohtaamisessa on avainasemassa nuoren elämään kuuluva läheinen aikuinen, joka voi olla esimerkiksi sosiaalista työtä tekevä ohjaaja. Nuoren omat mielipiteet on hyvä ottaa ohjauksessa huomioon parhaalla mahdollisella tavalla.

7.1 Ohjauksen tärkeys

Tutkimus osoitti, että nuorten saamalla ohjauksella on suuri merkitys. Osa nuorista kertoi haastattelussa valmistuneensa ohjaajien tuen avulla. Korjaamo-hankkeella ja siinä työskentelevillä ohjaajilla oli suuri vaikutus nuorten valmistumiseen ammatillisesta koulutuksesta. Ohjaajat tukivat nuoria suorittamattomien kurssien ja tekemättömien tehtävien kanssa. Osalla nuorista valmistuminen olisi jäänyt saavuttamatta ilman Korjaamo-hankkeen ohjaajien tarjoamaa henkilökohtaista ohjausta.

On tärkeää, että nuori kokee osallisuutta oman elämänsä ja opintonsa suhteen. Nuorten haastattelussa esiin nousi esimerkiksi nuoren oman ryhmänsä ulkopuolelle jääminen. Oman opiskeluryhmän ulkopuolelle jääminen lisäsi nuorilta saadun tiedon mukaan poissaoloja koulusta ja sitoutumattomuutta opintoihin. Sosiaalista työtä tekevät ohjaajat ovat avainasemassa toimiessaan nuorten kanssa samalla tasolla lisäten nuorten osallisuuden tunnetta. Ohjaustyön tarvetta ei tule väheksyä, vaikka sen suorat tulokset voivat olla vaikeasti mitattavissa työtapojen vuoksi. Ohjaajien ja opettajien työtä ei voi vertailla ja asettaa vastakkain, vaan molempia tarvitaan nykypäivän koulumaailmassa entistä enemmän.

Alla olevassa kuviossa kahdeksan kuvataan valmentavan ohjaajan ominaisuuksia. Nämä kolme Turun mainitsemaa asiaa nousivat esiin myös Korjaamo-hankkeen tutkimustuloksista. Joitakin kaaviossa kuvattuja tekijän ominaisuuksia voi hankkeeseen osallistuneilta nuorilta puuttua. Mutta Korjaamo-hankkeen ohjaajat ovat näitä ominaisuuksia vahvistaneet ja auttaneet nuoria eteenpäin.

KUVIO 8. Valmentavan ohjaustyylin perusteet (Turku 2007).

Kuviossa kahdeksan esitetään ohjaajan vuorovaikutustaitojen ja motivaation vaikutusta nuoren elämäntapamuutoksen taustavaikuttajana. Ohjaajan arvostava asenne nuorta kohtaan synnyttää vastavuoroista luottamusta ja motivaation heräämistä nuoressa. Ohjaajalla tulee olla kyky motivoida passiivista nuorta muutoksen aikaansaamisessa. Tämä ei ole helppo tehtävä, mutta parhaimmillaan se on palkitsevaa. (Turku 2007, 31–32.) Tutkimus osoittaa, että nämä kolme taitoa löytyvät myös Korjaamo-hankkeen ohjaajilta. Saadaksean motivoitua oppilaita myös opettajilta tulee löytyä näitä taitoja. Opettajilta löytyy kyllä pedagogisia taitoja, mutta saatujen tulosten mukaan voimaannuttava ohjausideologia ja vuorovaikutukselliset taidot saattavat olla opettajilta kateissa. Hankkeen ohjaajat ovat olleet avainasemassa paikkaamassa tätä tilannetta.

7.2 Kehittämisehdotukset

Tehdyn tutkimuksen tulokset kertovat nuorten opiskeluiden ohjauksen ja arjen tukemisen tärkeyden. Tähän tukemiseen tarvitaan sosiaalialan ammattilaisia, esimerkiksi sosionomeja. Koulumaailmassa on tällä hetkellä liian vähän sosiaalista osaamista ja tukea suhteessa niiden tarvitsijoihin. Nuoret tarvitsevat opintojensa aikana Korjaamohankkeen työntekijöiden tarjoaman tuen kaltaista apua. Ohjaustyö työmuotona tulisi sisällyttää jokaisen oppilaitoksen arkeen ja sen tulisi toimia koulun sisällä yhtenä sen organisaation osana. Sosiaalista osaamista tulee lisätä oppilaitoksissa koulutusasteesta riippumatta.

Jenna Lampinen (2010) on tutkinut pienryhmätoimintaa ammatillisessa koulutuksessa. Hänen tutkimustulostensa mukaan pienryhmätoiminta voi katkaista nuoren syrjäytymisprosessin ja auttaa opinnoissa viivästyneitä nuoria suorittamaan tutkintonsa loppuun. Lampisen tutkimuksen tulokset osoittavat pienryhmätoiminnan tarpeellisuuden ammatillisissa opinnoissa. Ammatillisissa opinnoissa on hyvä käyttää pienryhmätoimintaa apuna nuorten tukemisessa kohti valmistumista.

Koulumaailma tarvitsee moniammatillista osaamista. Sosiaalityön tarve on lisääntynyt ja opiskelijat ovat opiskelutaidoiltaan eritasoisia. Juuri tämän vuoksi kouluissa tarvitaan eri alojen osaamista opetustyön lisäksi. Kehittämissryhmän ja päättävän tason haastatte- luista tuli ilmi yksilöllisten koulupolkujen tarve ja ammatillisen koulutuksen joustamat- tomuus. Tarvitaan yhä enemmän keinoja yksilöllisten ratkaisujen löytämiseen suorit- taessa ammatillisia tutkintoja. Yksilöllisten opintopolkujen luominen on tärkeää ja am- matillisen koulutuksen rakenteiden tulee olla joustavampia.

Nuorten tukemisesta ammatillisessa koulutuksessa on tehty aiempia tutkimuksia. Yksi tällainen tutkimus oli Tiina Kylväjän (2012) tekemä tutkimus Elämänhallinta nuorten syrjäytymisen vastavoimana, joka liittyi Sastamalan koulutuskuntayhtymässä toiminee- seen Ankkuri-hankkeeseen. Myös hänen tekemässä tutkimuksessa nousi esiin yksilöll- nen ohjaus ja yhteistyö opiskelijan kanssa. Nämä ovat asioita joita tulee kehittää oppi- laitosten toimintatavoissa entistä enemmän.

Samuli Nikkanen ja Hanna Tapionlinna (2011) ovat tutkineet opintojen keskeyttämisen syitä ja syrjäytymisen torjumista ammatillisessa koulutuksessa. Heidän tekemänsä tut-

kimustulosten mukaan keskeyttämistä voidaan ehkäistä ryhmäyttämisen ja opiskeluiden ajan tarjottavalla opintojen ohjauksella sekä poissaoloihin puuttumisella. Ryhmäyttämisen, opiskelijan tukeminen ja avun tarjoaminen nousivat esiin alaluokkina kehittämissryhmän aineistoa analysoitaessa. Opintojen alussa opiskelua aloittavia luokkia tulee ryhmäyttää. Näin luokasta muodostuu tiivis yhteisö joka pitää huolta jäsenistään.

Kaikki nämä edellä mainitut kehittämissuositukset tulisi sisällyttää koulun organisaatioon ilman erillisiä hankkeita. Kouluissa tulee olla useamman ammattikunnan edustajia, joilla on erilainen orientaatio nuorten tilannetta tarkasteltaessa. Oppilaitosten sisällä tulisi lisätä yhteistyötä eri työntekijöiden välillä ja koulunkäynnin tulee olla enemmän opiskelijälähtöistä. Oppilaitosten vuosibudjetissa tulisi huomioida myös erilaiset sosiaalisuuteen tukemiseen liittyvät tukitoimet koulun sisällä. Tällainen toiminta ennaltaehkäisee osaltaan nuorten syrjäytymistä ja säästää oppilaitosten kustannuksia pitkällä aikavälillä.

8 POHDINTA

Opinnäytetyö lähti liikkeelle yhteisestä kiinnostuksesta nuorten tilanteeseen nykypäivän yhteiskunnassa. Samoihin aikoihin kun aloimme miettiä opinnäytetyön tekemistä yhdessä, Korjaamo-hankkeen projektipäällikkö tarjosi koululle opinnäytetyön aihetta. Taruimme tähän mahdollisuuteen ja sovimme, että teemme opinnäytetyön yhteistyössä Korjaamo-hankkeen kanssa. Työelämän osallisuus opinnäytetyön tekemisessä lisäsi omaa motivaatiota sekä aikataulussa pysymistä. Aluksi selkeän ja tarpeeksi suppean tutkimusaiheen löytäminen sekä rajaaminen olivat haastavaa. Lopulta päädyttiin tutkimaan Korjaamo-hankkeen merkitystä nuorten ja kehittämisryhmän näkökulmasta. Tahdoimme tuoda nuorten äänen ja kokemukset näkyväksi, joten päätimme käyttää BIK-VA-menetelmää tutkimuksen aineiston keruussa. Tämä osoittautui hyväksi työvälineeksi kerätessä aineistoa suoraan asiakkailta.

8.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Etiikka kuuluu moraalisenä näkökulmana osaksi jokapäiväistä toimintaa ja arkea (Kuula 2006, 21). Tutkimusta tehtäessä tulee ottaa huomioon tutkimusetiikka. Ollakseen eettisesti hyväksyttävä ja luotettava tutkimuksen tuloksien tulee olla saatu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Tieteellisen tutkimuksen ja etiikan yhteys on kaksijakoinen. Tällä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tulokset vaikuttavat eettisiin ratkaisuihin tutkimusprosessissa. Toisaalta eettiset kannat vaikuttavat tutkijan työskentelyyn ja tutkimuksen kannalta merkittäviin ratkaisuihin. (Tuomi ym. 2009, 125–127.)

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) mukaan hyvän tieteellisen käytännön yksi tärkeimmistä ja keskeisimmistä lähtökohdista on se, että tutkimuksessa on noudatettu tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja. Yhteisesti tunnustettuihin toimintatapoihin kuuluu rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimuksen ja sen tulosten arvioinnissa. Olemme noudattaneet näitä edellä mainittuja toimintatapoja tehdessämme tätä tutkimusta, johon sisältyi myös useampia haastatteluja. Tutkimuksen tuloksien tarkastelija ja käyttäjä olettavat, että tutkimus on tehty rehellisesti ja huolellisesti (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 84).

Nuorten valinta haastatteluun tapahtui Korjaamo-hankkeen työntekijöiden kautta. Mietimmekin jo ennen haastattelun tekoa, että oliko tällainen tapa valita nuoret puolueellinen Korjaamo-hanketta kohtaan? Korjaamo-hankkeen ohjaajat valitsivat heidän työtään arvioivat nuoret. Nämä nuoret olivat kaikki sellaisia, jotka olivat hyötynneet ohjauksesta. Pohdimme myös sitä, että saatiinko haastatteluaineistosta todenmukainen. Haastattelumme tuloksiin vaikutti nuorten positiiviset kokemukset. Olisiko meillä pitänyt olla myös mukana nuoria, jotka eivät olleet kokeneet ohjausta itselleen hyödylliseksi. Tällaisten nuorten saamisen haasteena olisi ollut se, että he eivät ole Korjaamo-hankkeen toiminnassa mukana. Miten olisimme löytäneet heidät?

Toisen tason haastatteluun osallistujat valittiin Korjaamo-hankkeessa olleiden nuorten kanssa yhteistyötä tehneestä koulun henkilökunnasta. Nämä koulun henkilökunnan jäsenet kuuluvat Korjaamo-hankkeen kehittämisryhmään. Kaikille kehittämisryhmän jäsenille lähetettiin kutsukirje. Kehittämisryhmän haastattelussa oli mukana myös Korjaamo-hankkeessa työskennelleet ohjaajat. Alustavasti suunniteltiin kehittämisryhmän haastattelu niin, että Korjaamo-hankkeen ohjaajat eivät olisi olleet mukana vastaamassa omaa työtään koskeviin kysymyksiin. Päädyttiin kuitenkin ottamaan heidät mukaan keskusteluun, johtuen kehittämisryhmän haastatteluun osallistuneiden pienestä lukumäärästä. Oliko tämä eettisesti oikein? Ohjaajathan arvioivat omaa työtänsä.

BIKVA-menetelmän kolmannen tason haastatteluun haastateltavat valikoituivat heidän edustamansa lautakunnan mukaan. Alusta asti tarkoituksena oli viedä tutkimuksesta saadut tulokset palvelun jatkosta ja tilauksesta päättävälle taholle. Tampereen kaupungissa tämä taho on osaamis- ja elinkeinolautakunta, missä käsitellään toisen asteen koulutukseen liittyviä asioita.

Luottamus on tutkimuksen onnistumisen kannalta merkittävä tekijä. Luottamuksellisuus tutkimuksessa yhdistetään monesti yksityisyyden käsitteeseen. Luottamuksellisuudella voidaan tarkoittaa tutkijan antamaa lupausta tutkimilleen henkilöille ja he saavat lupauksen siitä, että tehtyä haastattelua käytetään vain tutkimuksen tekoon. Lupauksen lisäksi tutkijan tulee kertoa tutkittavalle kuinka luottamuksellisuus käytännössä tehdystä tutkimuksesta toteutetaan. (Mäkinen 2006, 115–116.)

Tutkimuksessa takasimme luottamuksellisuuden haastatteluun osallistuneille sillä, että kerroimme tutkimuksen luonteesta ja haastattelutilanteista etukäteen. Lisäksi pyysimme ennen jokaista tehtyä haastattelua luvat osallistujilta haastattelun nauhoitukseen. Litteroinnin jälkeen saatu aineisto tuhottiin. Lisäksi saimme haastatteluun osallistuneilta nuorilta kirjallisesti luvan haastattelun tekemiseen. Emme pyytäneet kehittämisryhmältä, emmekä päättävältä tasolta kirjallisia lupia haastatteluun. Kahdessa viimeisessä tasossa mukana olleet haastateltavat edustivat työrooliaan, kun taas nuoret olivat omana itsenään. Ohjaava opettaja tuki tätä ajatusta, ettei meidän tarvinnut pyytää kirjallisia suostumuksia kehittämisryhmän jäseniltä, eikä päättävän tason haastateltavilta. Heiltä kysyttiin kuitenkin suullisesti suostumus haastattelujen nauhoitukseen. Aineistoa käsiteltiin luotettavasti ja siten, etteivät haastatellut ihmiset ole tunnistettavissa.

8.2 Oman työn arviointia

Mielestämme opinnäytetyö onnistui hyvin, ottaen huomioon muiden opintojen päällekkäisyyden prosessin aikana. Osasimme rajata aiheen vastamaan työelämätahon tarvetta. Opinnäytetyön aineiston tulokset vastasivat tutkimuskysymykseemme ja saadut tutkimustulokset antoivat tärkeää tietoa Korjaamo-hankkeen merkityksestä nuorten opintoihin. Tutkimuksen tekeminen oli mielenkiintoista ja saimme uusia näkökulmia nuorten syrjäytymiseen sekä sen ilmenemisestä nuorten keskuudessa. Onnistuimme pitämään kiinni opinnäytetyön aikataulusta läpi prosessin. Opinnäytetyö valmistui etuajassa suunnitellusta aikataulusta. Yhteistyö työelämätahon kanssa sujui hyvin ja saimme luotua hyviä kontakteja työelämään. Oli tärkeää, että saimme vietyä BIKVAn päättävälle tasolle ja vietyä heille tärkeää tietoa. Tämän avulla syventyi oma tietämys Tampereen kaupungin rakenteista ja päätöksenteosta koskien ammatillista koulutusta.

Tutkimukseen osallistuneet nuoret valittiin Korjaamo-hankkeessa mukana olleista nuorista. Mietimme tutkimusta tehdessä, että olisiko mukana tarvinnut olla myös nuoria, jotka eivät ole kokeneet saavansa apua hankkeesta tai nuoria jotka eivät koe tällaista työmuotoa hyödylliseksi itselleen. Haasteena tulisi olemaan näiden nuorien löytäminen ja motivoiminen osallistumaan tutkimuksen tekemiseen. Jos lähtisimme nyt tekemään tutkimusta uudelleen, tulisi meidän miettiä kohderyhmää monipuolisemmaksi. Toinen asia, minkä voisimme tehdä toisin, olisi kehittämisryhmän haastattelun ajankohta sekä

vaihtoehtoisen vastaustavan kehittäminen. Meidän haastatteluun osallistui vain muutama jäsen kehittämisryhmästä, koska kevään loppu oli koulussa kiireellistä aikaa.

Tutkimukseen osallistuneiden nuorten määrä ei ole tarpeeksi riittävä, jotta tuloksia voitaisiin yleistää koskemaan kaikkia oppilaitoksia. Tutkimustulokset antavat kuitenkin tärkeää tietoa Korjaamo-hankkeeseen osallistuneiden nuorten tilanteesta. Tulokset antavat tietoa myös Korjaamo-hankkeen onnistumisesta nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä. Meitä jäi mietityttämään kehittämisryhmän heikko kiinnostus hankkeen merkityksen tutkimiseen. Mielestämme kehittämisryhmän jäsenten olisi pitänyt olla kiinnostuneempia haastattelutilannetta kohtaan oman asemansa vuoksi. Korjaamo-hanke on kuitenkin ollut läheisesti mukana oppilaitoksen toiminnassa ja arjessa. Positiivista ja yllättävää tutkimuksen tekemisessä oli nuorten aktiivinen osallistuminen ja mukaan saaminen.

Jatkotutkimuksen aiheena olisi mielenkiintoista tarkastella sitä, miten tutkimukseen osallistuneet nuoret ovat valmistuttuaan saaneet apua Nuorisotakuun lupaamista toimenpiteistä. Tämä toisi tärkeää tietoa myös päättäjille ja Nuorisotakuun suunnittelijoille Nuorisotakuun toimivuudesta ja kohderyhmän kokemuksista. Lisäksi jatkotutkimuksen voisi tehdä liittyen Korjaamo-hankkeen luomiin työtapoihin sekä siihen, miten ne ovat jääneet toimintaan koulumaailmaan hankkeen päätyttyä. Tällä pystyttäisiin tutkimaan hankkeiden vaikuttavuutta ja onko niistä konkreettista hyötyä niiden päättymisen jälkeen. Mielenkiintoista olisi myös tutkia keskeyttämisprosentteja, mikäli tällaista hanketta ei ole eikä ohjaustyötä tarjota ammatillisessa koulutuksessa.

LÄHTEET

- Aalberg, V. & Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Helsinki: Nemo.
- Aaltonen M., Ojanen T., Vihunen R. & Vilén M. 2007. Nuoren aika. Helsinki: WSOY.
- Ahonen, H. 2012. Joka neljäs nuori on työtön, tästäkö apu? Aamulehti 13.10.2012.
- Alasuutari, P. 2007. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino, 38, 84.
- Antikainen, A., Rinne, R. & Koski, L. 2010. Kasvatussosiologia. 3.–4. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Cieslik, M. & Simpson, D. 2013. Key Concepts in Youth Studies. Intia:Sage, 29–30.
- Clarkeburn, H. & Mustajoki, A. 2007. Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino.
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 3.painos. Jyväskylä: Vastapaino.
- Euroopan sosiaalirahasto. 2013. Päivitetty 10.3.2013. Luettu 20.9.2013.
<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=379&langId=fi>
- Hankkeen seurantatiedot. Moniste. 2012. Luettu 19.6.2013.
- Hellström, M. 2010. Sata sanaa kasvatuksesta. Juva: WS Bookwell Oy.
- Helne, T. 2002. Sisällä, reunalla, ulkona? Kohti relationaalista syrjäytymisen tarkastelua. Teoksessa Juhila, K., Forsberg, H. & Roivainen, I. (toim.) Marginaalit ja sosiaalityö. Jyväskylä: Kopijyvä Oy.
- Hämäläinen, J. 2010. Nuorisokasvatuksen teoria sosiaalipedagogisessa kehyksessä. Teoksessa Nivala, E. & Saastamoinen, M. (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria - perusteita ja puheenvuoroja. 2. uudistettu painos. Helsinki: Nuorisokustannusseura ry., 169–200.
- Hämäläinen, J. & Nivala, E. 2008. Kasvatustiede. Pedagogisen ihmistyön tiede. Suomi: UNIPress.
- Hänninen, M. & Rasku-Puttonen, H. 2006. Johdanto: Päiväkotit ja koulu vuorovaikutuksellisia yhteisöinä. Teoksessa Karila, K., Alasuutari, M., Hännikainen, M., Nummenmaa, A. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 11–16.
- Innanen, J. 2011. Ryhmänohjaus. Estämään nuorten syrjäytymistä. Tampere: Tampereen ammattiopisto.

Jokinen, A. & Raitakari, S. 2011. Marginalisaatio. Tampereen yliopisto, Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Luettu 6.6.2013.
<http://www.uta.fi/ky/oppiaineet/sosiaalityo/tutkimus/marginalisaatio/index.html>

Juhila, K. 2006. Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina: sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat. Tampere: Vastapaino.

Juhila, K. 2012. Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina: sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat. 4. painos. Tampere: Vastapaino.

Kallio, H. 2013. Akava: Nuorisotakuu unohti koulutetut. Aamulehti 22.5.2013.

Karjalainen, P. 2012. Realistinen arviointi kuntouttavan sosiaalityön vaikuttavuudesta. Teoksessa Pohjola, A., Kemppainen, T. & Väyrynen, S. (toim.) Sosiaalityön vaikuttavuus. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 162–198.

Kerhokeskus. Nuoret. Nuorten parlamentti. Päivitetty 25.6.2013. Luettu 22.7.2013.
http://www.kerhokeskus.fi/fi/nuoret/nuorten_parlamentti

Kopakkala, A. 2011. Porukka, jengi, tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. 3.painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Korjaamo-hankkeen esite. Luettu.14.5.2013.
http://tao.tampere.fi/tao/TAOWWTAO/korjaamo_attchmt/korjaamo_2013_esiteA5%20netti.pdf .

Krogstrup, H. 2004. FinSoc Arviointiraportteja. Helsinki: Stakes.

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Tampere: Vastapaino.

Kurki, L. 2010. Nuorisokasvatus sosiokulttuurisen innostamisen kehyksessä. Teoksessa Nivala, E. & Saastamoinen, M. (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria - perusteita ja puheenvuoroja. 2. uudistettu painos. Helsinki: Nuorisokustannusseura ry., 201–228.

Kylväjä, T. 2012. Elämänhallinta nuorten syrjäytymisen vastavoimana. Millainen ohjaus tukee syrjäytymisvaarassa olevaa opiskelijaa ammatillisissa opinnoissa? Luettu 15.10.2013.
http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/52708/Kylvaja_Tiina.pdf?sequence=3

Källi, H. 2011. Nuoret hyppivät alakulttuurista toiseen. Arki ja elämä. Ilkka.fi. 21.10.2011. Luettu 22.8.2013. <http://www.ilkka.fi/arki-ja-el%C3%A4m%C3%A4/nuoret-hyppivat-alakulttuurista-toiseen-1.1084782>

Lampinen, J. 2010. Pienellä porukalla kohti tutkintoa. Pienryhmätoiminta ammattiopistossa. Luettu 4.11.2013.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/21893/Lampinen_Jenna.pdf?sequence=1

Luotonen, A. 2013. Nuorisotakuulta odotetaan isoja näyttöjä. Aamulehti 22.5.2013.

- MLL. 2013. Mannerheimin lastensuojeluliito. Luettu 20.9.2013.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/kasvatuksen_tapoja/
- Manninen, J. 2013. Nuorten työllistäjät soittavat hätäkelloja Pirkanmaalla. Aamulehti 18.4.2013.
- Mattila, K-P. 2008. Arvostava kohtaaminen. Arjessa, auttamistyössä ja työyhteisössä. Jyväskylä: PS-kustannus, 14.
- Myrskylä, P. 2012. Hukassa – Keitä ovat syrjäytyneet nuoret? Elinkeinoelämän valtuuskunta. Luettu 23.9.2013. <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>
- Mäkijärvi, L. 2008. Aikuisen vastuu. Miten kasvatan tämän ajan lasta? Asikkala: Kirjatalo.
- Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Nikkanen, S. & Tapionlinna, H. 2011. Opintojen keskeyttämisen syyt ja syrjäytymisen torjuminen ammatillisessa koulutuksessa. Luettu 4.11.2013.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/27006/Nikkanen_Samuli_Tapionlinna_Hanna.pdf?sequence=1
- Nivala, E. & Saastamoinen, M. 2010. Nuorisokasvatuksen teorian kohde ja konteksti. Teoksessa Nivala, E. & Saastamoinen, M. (toim.). Nuorisokasvatuksen teoria - perusteita ja puheenvuoroja. Helsinki: Yliopistopaino, 8–27.
- Nurmo, I. 2009. Nuoren kohtaamisen vaiettu vaikeus ja herkkä hauraus. Teoksessa Purjo, T. & Kuusela, J. (toim.). Tappelusta jutteluun – nuoren kohtaamisen taito. Tampere: Tampereen Yliopistopaino – Juvenes Print, 120–139.
- Nuorisolaki 27.1.2006/72. Finlex. Luettu 10.7.2013.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>
- Nuorisotakuu. 2013. <http://www.nuorisotakuu.fi/nuorisotakuu>. Luettu 1.7.2013.
- Nuorisotutkimusseura ry. 2013. Luettu 5.7.2013.
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/yhdistys>
- Nuppola, S. 2013. Korjaamo-hanke. Monistettu PowerPoint-esitys. Luettu 19.6.2013.
- Paju, P. & Vehviläinen, J. 2001. Valtavirran tuolla puolen. Nuorten yhteiskuntaan kiinnittymisen kitkat 1990-luvulla. Helsinki: Yliopistopaino Oy.
- Parlamenttikerhot. 2012. Valtikka. Luettu 22.7.2013.
<http://www.valtikka.fi/koulu/parlamenttikerhot>
- Pihlaja, J. 2003. Kiehtova kasvatustiede. Oppimisen ongelmia ja haasteita. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.
- Pirko, 2007. Luettu 19.9.2013. <http://www.pirko.fi/>

- Pirttilä, I. 2005. Mitä ja miten sosiologiassa tutkitaan? Teoksessa Kuusela P. (toim.) Sosiologia. Muuttuvan maailman koordinaatit. Suomi: *UNIpress*, 21–62.
- Purjo, T. 2009. Kasvatuksellisen kohtaamisen taito. Teoksessa Purjo, T. & Kuusela, J. (toim.). Tappelusta jutteluun – nuoren kohtaamisen taito. Tampere: Tampereen Yliopistopaino – Juvenes Print, 63–80.
- Puuronen, V. 2006. Nuorisotutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Pääkkönen, K. 2012. Nuoret ja sosiaalinen media. MEMEgroup. Päivitetty 31.10.2012. Luettu 5.9.2013. <http://www.memegroup.net/2012/10/nuoret-ja-sosiaalinen-media/>
- Raitanen, M. 2005. Aikuistuminen. Teoksessa Sankari, A. & Jyrkämä, J. (toim.) Lap-suudesta vanhuuteen iän sosiologiaa. 2. painos. Tampere: Vastapaino, 187–224.
- Raunio, K. 2006. Syrjäytyminen. Sosiaalityötä kiinnostavia näkökulmia. Vaajakoski: Gummerus Oy.
- Rinne, R., Kivirauma, J. & Lehtinen, E. 2000. Johdatus kasvatustieteisiin. Juva: WS Bookwell Oy.
- Rinne, R., Kivirauma, J. & Lehtinen, E. 2004. Johdatus kasvatustieteisiin. 5. uudistettu painos. Juva: WS Bookwell Oy.
- Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 22–56.
- Sinkkonen, J. 2010. Nuoruusikä. Juva: WS Bookwell Oy.
- Sipilä-Lähdekorpi, P. 2006. Ristiriitoja ja onnistumisia. Koulukuraattorin työ Suomessa. Teoksessa Kurki, L., Nivala, E. & Sipilä-Lähdekorpi, P. Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa. Helsinki: Finn Lectura Oy, 11–37.
- Soininen, S. 2011. Luovuutta. Taide- ja kulttuurikasvatuksen menetelmäopas monikulttuuriseen nuorisotoimintaan. Jyväskylä: Kopijyvä.
- STT. 2013. Nuorisotakuun jatko punnitaan. Aamulehti 18.8.2013.
- Syrjäytyneet nuoret? 2012. Yleisradio. A2 Teemailta. Esitetty 27.11.2012. Katsottu 27.11.2012.
- Särkelä, A. 2011. Välittäminen ammattina. Näkökulmia sosiaaliseen auttamistyöhön. 2. painos. Jyväskylä: Bookwell Oy, 41.
- Takkunen U-M., Takkunen H. & Heikkuri M. 2007. ”Ei vois vähempää kiinnostaa” – oppimisen mahdollisuudet Youthbuilding-ohjelmassa. Teoksessa Hoikkala, T & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 474–495.
- Tampereen ammattiopisto. 2013. Korjaamo-hanke. Luettu 19.6.2013. <http://www.tao.tampere.fi/tao/TAOWWWTAO/korjaamo.html>

Tampereen seudun ammattiopisto. 2013. Korjaamo. Luettu 2.10.2013. Päivitetty 5.9.2013.

<http://www.tredu.fi/tredu/projektit/henkilokohtaisenoppimisentuki/korjaamo.html>

Taponen, A. 2013. Nuorisotakuu ei lopetakaan joutenoloa kolmessa kuukaudessa. Aamulehti 11.1.2013.

Tilastokeskus. 2013. Tilastot. Koulutus. Koulutuksen keskeyttäminen. 2011. Keskeyttäminen lisääntyi korkeakoulutuksessa. Luettu 19.8.2013. Päivitetty 20.3.2013.

http://tilastokeskus.fi/til/kkesk/2011/kkesk_2011_2013-03-20_tie_001_fi.html

Tilastokeskus. 2013. Tilastot. Koulutus. Ammatillinen koulutus. 2012. Luettu 23.9.2013. Päivitetty 19.6.2013.

https://www.tilastokeskus.fi/til/aop/2012/01/aop_2012_01_2013-06-19_tau_001_fi.html

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Turku, R. 2007. Muutosta tukemassa. Valmentava elämäntapaohjaus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. HTK-ohje 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö. Luettu 9.9.2013. <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanto>

Työttömyyskorvauksen menettäneistä suuri osa nuoria. 2013. MTV3. Uutiset. Kotimaa Luettu 1.9.2013.

<http://www.mtv3.fi/uutiset/kotimaa.shtml/2013/06/1771917/tyottomyyskorvauksen-menettaneista-suuri-osa-nuoria>

Valtonen, A. 2005. Ryhmäkeskustelut – millainen metodi? Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 223–241.

Williams White, S. & Kelly, F. D. 2010. The School counselor's Role in School Dropout Prevention. Journal of Counseling & Development, 227–235.

LIITTEET

Liite 1. Lupalappu opettajalle

Hei!

Opiskelijanne _____ on osallistunut 18.3.2013 Korjaamo-hankkeeseen liittyvään haastatteluun. Haastattelu liittyy tekemäämme opinnäytetyöhön.

Terveisin

Milla Himanka ja Kaisa Maijala

Jos on jotain epäselvyyksiä, voitte ottaa meihin yhteyttä sähköpostilla:
etunimi.sukunimi@soc.tamk.fi

Liite 2. Esittelykirje nuorille

5.3.2013

Hei Tredun Opiskelija!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Tampereen ammattikorkeakoulusta. Olemme tulossa haastattelemaan teitä koulullenne maaliskuun 18. päivä. Haastattelussa selvitämme miten olette saaneet ohjausta ja tukea opiskeluissanne koulullanne toimivan Korjaamohankkeen ohjaajilta. Haastattelu tehdään ryhmässä, mutta esiin tulleet asiat pysyvät ryhmän sisällä. Kaikki asiat käsitellään luottamuksellisesti. Haastattelussa kyselemme tilanteestanne ennen ohjaajien apua ja tarkastelemme tilanteen muuttumista opinnoissanne.

Kaikki haastatteluun osallistujat saavat haastattelun aikana kahvitarjoilun ja lopuksi kiitokseksi leffalipun. Haastatteluun kuluvaa aikaa ei tarvitse korvata opettajille, vaan se on luvallinen poissaolo. Haastattelu alkaa kello 13 ja päättyy viimeistään 15.30. Välissä pidämme kahvitauon. Leffaliput jaamme haastattelun jälkeen. Ennen haastattelua pyydämme teiltä kirjallisen luvan haastatteluun, joka samalla sitoo teidät osallistumaan haastatteluun loppuun asti.

Tutkimuksiin liittyviin kysymyksiin vastaamme mielellämme. Meihin voi ottaa yhteyttä sähköpostilla kaisa.maijala@soc.tamk.fi tai milla.himanka@soc.tamk.fi. Opinnäytetyötämme ohjaa sosiaalialan yliopettaja xx xx. Jos on jotain kysyttävää, häneen voi ottaa yhteyttä sähköpostilla etunimi.sukunimi@tamk.fi tai puhelimitse 050 xxx xxxx. Valmis opinnäytetyömme tulee luettavaksi osoitteeseen www.tamk.fi. Olette myös tervetulleita myöhemmin ilmoitettavaan opinnäytetyö esitykseen.

Suuri kiitos osallistumisestanne tutkimukseemme.

Terveisin Milla ja Kaisa

Liite 3. Suostumusasiakirja tutkimukseen osallistuville opiskelijoille

Suostumusasiakirja tutkimukseen osallistuville opiskelijoille

Osallistun vapaaehtoisesti opinnäytetyön tutkimuksen haastatteluun. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten olen saanut ohjausta ja tukea opiskeluissani koululla Korjaamo-hankkeen ohjaajilta.

Minulle on kerrottu tutkimuksen kulku ja allekirjoittamalla tämän lomakkeen, sitoudun osallistumaan tutkimukseen. Haastattelu tehdään ryhmässä ja haastattelussa ilmi tulleet asiat jäävät ryhmän sisälle. Henkilötietoni eivät tule missään vaiheessa muiden kuin tutkijoiden tietoon. Haastattelu äänitetään. Tutkimusaineistoa käsitellään huolellisesti ja sitä käytetään vain tähän tutkimukseen. Tutkimuksen valmistuttua kaikki kerätty aineisto tuhotaan.

Suostumusasiakirjaa on tehty kaksi allekirjoitettua kappaletta, joista toinen jää tutkijoille ja toinen haastateltavalle.

Päivämäärä _____

Paikka _____

Tutkimukseen osallistuvan allekirjoitus _____

Tutkijoiden allekirjoitukset _____

Liite 4. Nuorten haastattelun kysymykset

Kysymyksiä ennen ohjausta:

1. Kuvaile opintojesi tilannetta ennen ohjausta? Mikä/Mitkä asiat ovat vaikuttaneet tilanteeseen?
2. Mitä kautta päädyit Korjaamo-hankkeen ohjaukseen? Miten helppoa oli päästä ohjaukseen?
3. Millaista apua tarvitsit opinnoissasi ja arjessasi?

Kysymyksiä ohjauksen saannin jälkeen:

1. Kuvaile opintojesi ja arkesi tilannetta tällä hetkellä?
2. Arvioi Korjaamo-hankkeesta saamaasi apua asteikolla 1-5

1= En ole saanut apua ollenkaan
2= Sain joihinkin asioihini apua
3= Korjaamo-hankkeella ei ole ollut merkitystä opintoihini/arkeeni
4= Sain jonkin verran apua
5= Sain tarvitsemaani apua
3. Ohjaajat löytyvät Facebookista, millainen merkitys tällä on ollut sinulle?
4. Suositteletko tällaista ohjausta ja tukea muille?

Liite 5. Nuorten omakuva tyttö ja poika sekä värikoodit

1 (3)

Opintojeni/arkeni tilanne ennen Korjaamo-nankkeen
eli Hannan, Villen ja Sonjan
apua/tukea.

Opintojeni/arkeni tilanne
saamani avun/tuen jälkeen.

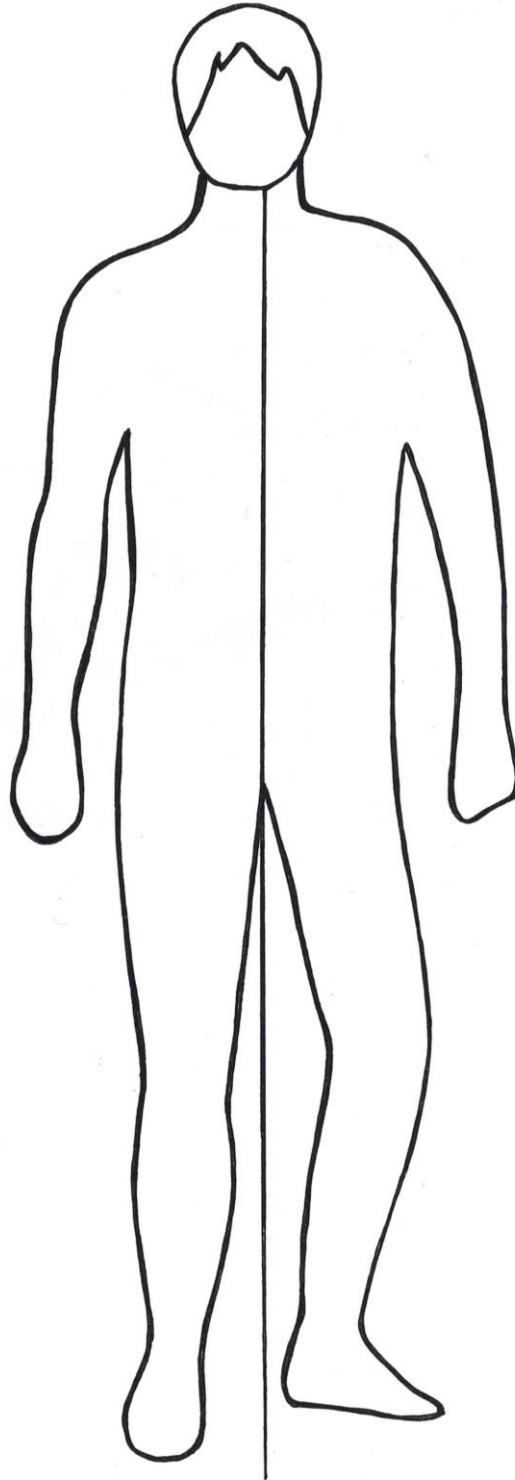

(jatkuu)

2 (3)

Opintojeni/arkeni tilanne ennen Korjaamo-hankkeen
eli Hannan, Villen ja Sonjan
apua/tukea.

Opintojeni/arkeni tilanne
saamani avun/tuen jälkeen

(jatkuu)

ÄRSYTYS, PANIIKKI

TYYYTYVÄINEN, ILOINEN

TOIVEIKAS

TYYNI, RAUHALLINEN

Liite 6. Kehittämisyhmän kutsukirje haastatteluun

Hei Korjaamo-hankkeen kehittämisryhmän jäsen!

Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Tampereen ammattikorkeakoulusta, teemme opin-
näytetyötä liittyen Korjaamo-hankkeen arviointiin ja sen saavuttamiin tuloksiin. Olem-
me tulossa haastattelemaan teitä työpaikallenne. Haastattelu toteutetaan Learning cafe-
menetelmällä. Tässä menetelmässä teidät jaetaan pöytiin, joissa jokaisessa on sama
teema, jota käsitellään eri näkökulmasta. Kussakin pöydässä on kirjuri, joka pysyy pai-
kallaan, mutta muut siirtyvät pöydästä toiseen käyden kaikki pöydät läpi ja osallistuen
kuhunkin keskusteluun. Keskustelussa esiin nousevia asioita kirjataan pöydissä oleville
fläpeille ylös.

Haastattelu on toukokuun 14. päivä ja alkaa klo.14 osoitteessa Hepolamminkatu 10,
neuvotteluhuone A0040. Tarjolla on kahvia ja teetä. Toivottavasti pääset osallistumaan
haastatteluun. Sitova ilmoittautuminen allekirjoittaneille viimeistään 7.5.2013. Näin
saamme tarvittavat järjestelyt tehtyä.

Tutkimuksiin liittyviin kysymyksiin vastaamme mielellämme. Meihin voi ottaa yhteyttä
sähköpostilla. Tutkimuksemme ohjaavana opettajana toimii yliopettaja Sirpa Tietäväi-
nen. Myös häneen voi ottaa tarvittaessa yhteyttä sirpa.tietavainen@tamk.fi.

Suuri kiitos osallistumisestanne tutkimukseemme.

Terveisin Kaisa ja Milla

kaisa.majjala@soc.tamk.fi tai milla.himanka@soc.tamk.fi

Liite 7. Kehittämisyhmän haastattelun teemat

Kehittämisyhmän teemat:

1. Miten nuorten kiinnostusta ammatilliseen koulutukseen voi herättää?

"Mua ei kiinnostanut tota se ala missä olin." "Ei aina kiinnosta olla tunneilla, ei kiinnosta tehdä projektitöitä."

2. Mihin asioihin koulu ilman Korjaamo-hanketta voi vaikuttaa? Entä hankkeen avulla?

"Soittaa mulle joka aamu et pääsenks mä kouluun." "Numerot on noussut ja on niitä poissaoloja vieläkin, vähän vähemmän."

3. Mikä kiinnittäisi nuoren koulun käyntiin?

"Mää en vaan halunnu käydä koulussa ei kiinnostanut."

4. Miten luoda vuorovaikutuksellinen suhde nuoreen?

"Se (ohjaaja) ei puhu sellasella opettaja kielellä."

5. Mielipiteitä nuorisotakuusta

Haastattelimme Tredun Hervannan toimipisteen nuoria maaliskuussa 2013. Kysyimme heidän opiskeluiden sekä arjen tilannettaan ja minkä vuoksi he ovat päätyneet Korjaamo-hankkeen ohjaukseen.

Tässä lainauksia nuorten vastauksista

”poissaolot jäi vähän niinku päälle”

”sit sekin alko just stressaan et meenkö kouluun vai enkö”

”mua ei kiinnostanut tota se ala missä mä oli”

”mä olin mä olin väärällä alalla”

Kaikkien haastatteleminen nuorten mielestä ohjaukseen oli helppo päästä. He kokivat ohjauksen mielekkääksi.

”se oli helppo päästä”

”opettajat suositteli”

Apu, jota nuoret saivat Korjaamo-hankkeen ohjaajilta.

”Enimmäkseen pysty niinku jutteleen”

”sit se motivoi aikapaljon, se heitti motivaatio puheita”

”tietty hirvee tsemppaus et peli ei oo vielä menetetty”

”noita rästejä tekemässä”

”no siis auttanut, mitä mä tekisin seuraavaksi”

”muistutti aina kans viestillä”

Millaisia ajatuksia edellä mainitut kohdat teissä herättävät?

(jatkuu)

Haastattelimme Korjaamo-hankkeen kehittämisryhmää toukokuussa 2013. Ryhmään kuului hankkeen toiminnassa mukana olevien nuorten kanssa työskenteleviä koulukuraattoreita, opinto-ohjaajia sekä hankkeessa toimivia ohjaajia.

Kehittämisryhmän ajatuksia nuorten kiinnostuksen herättämisestä ammatillista koulutusta kohtaan

”kiinnostus ammatilliseen koulutukseen noussut, kiinnostusta on, mutta se tössää jos-sain vaiheessa”

”väärä ala”

”peruskouluun pallon heittäminen. Enemmän ammattikouluun ja työhön tutustumista”

”nehän ihan liian nuorena päättääkin ylipäättänsä kouluun tulosta, ihan mistä tahansa”

”nuorten odotukset ammattikoulua kohtaan ei vastaa todellisuutta”

”ysin matikat ja sopeutetut mukana samalla tunnilla”

”se voi olla yksi ongelma, kaikki laitetaan samaan putkeen, myös jopo-ryhmän opiskelijat”

Korjaamo-hankkeen tuomat mahdollisuudet koulussa

”ohjaaja voinut lähteä koulun ulkopuolelle nuoren kanssa, esim. kela”

”ohjaaja etsinyt tehtäviä ja kokeita, jotta opiskelija valmistuu”

”ohjaajalla aikaa kuunnella”

”joku koulun ulkopuolinen kuuntelija, kuraattori/opo virallisempia”

”Hanketyöntekijöiden avulla olen voinut keskittyä keskitason tavoitteellisiin oppilaisiin, tuleviin veronmaksajiin. Tukea ja auttaa heitä.”

Nuoren kiinnittäminen koulunkäyntiin

”opetuksen liittäminen käytäntöön, esim. pullamatikka”

”työssäoppimista jo ekana vuonna”

”Ryhmänohjaajan ammattitaito ja halu tehdä töitä nuorten kanssa”

”opettajat ei halua pitää yhteyttä kotiin”

”yhteydenpito kotiin edesauttaa nuoren kouluun kiinnittymistä”

(jatkuu)

Suhtautuminen nuoriin ja suhteen luominen

”Opettajat eivät kestä että nuorisolla on sanottavaa ja mielipiteitä”

”käytännön esimerkit”

”olla valmiita kohtaamaan ja kuulemaan toista”

”kiinnostus nuoresta”

”halu luoda suhde nuoreen”

”ammattillisuuden kehittäminen, löytää keinoja kohtaamiseen”

Miten Tampereen seudun ammattiopisto ja Tampereen kaupunki pystyvät tukemaan syrjäytymisvaarassa olevan nuoren kiinnittymistä opiskeluun Korjaamo-hankkeen päättymisen jälkeen?